

**Sociální
inkluzie**

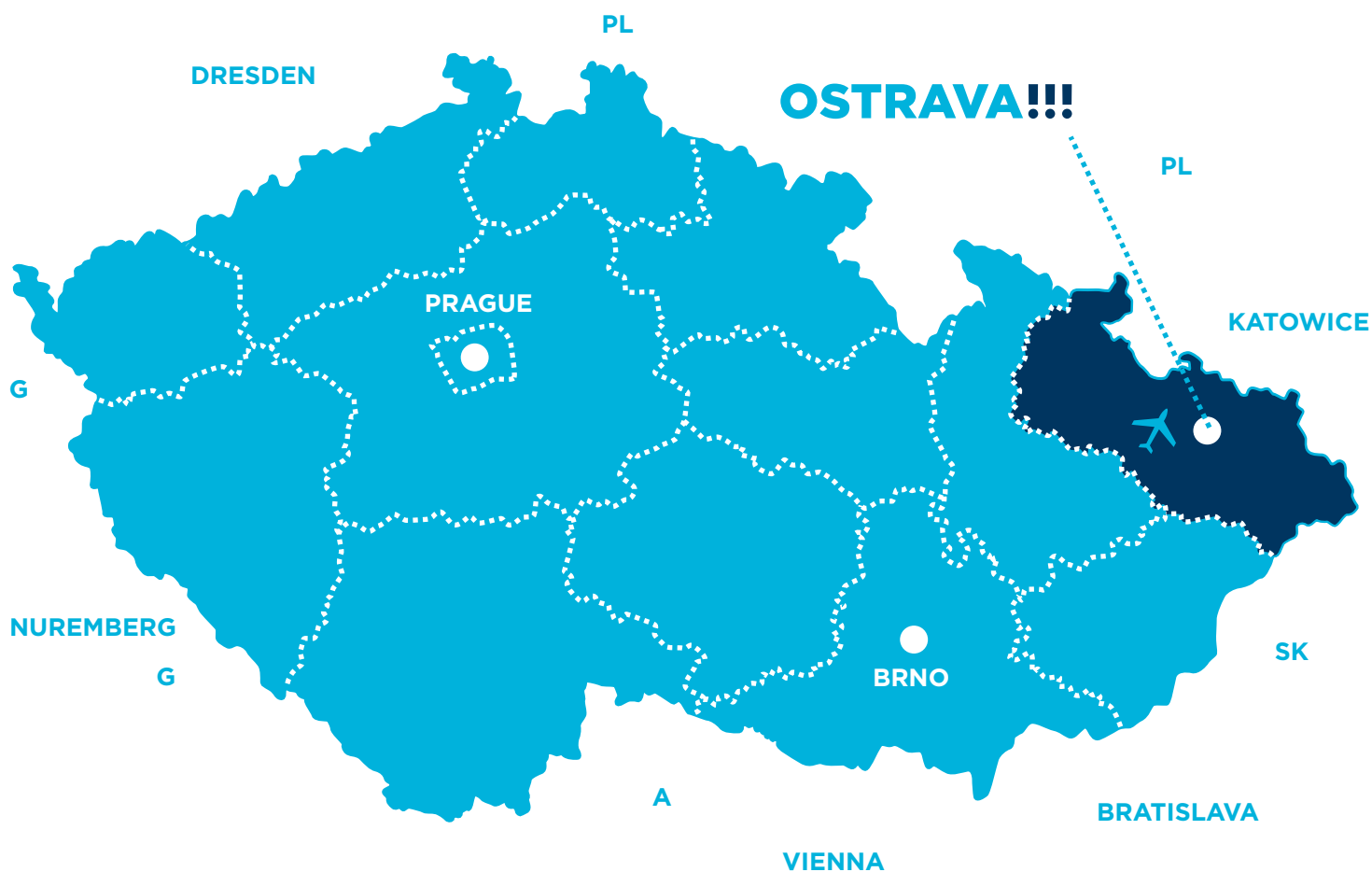
**Social
inclusion**

INTEGROVANÝ PROGRAM / INTEGRATED PROGRAMME / 2011-2020

OSTRAVA!!!

Poloha města

Location of the City

POLOHA

Praha	360 km
hranice Polska.....	10 km
hranice Slovenska	50 km
Katovice	90 km
Brno.....	170 km
Bratislava	300 km
Vídeň.....	310 km

LOCATION

Prague	360 km
Polish border.....	10 km
Slovak border	50 km
Katowice	90 km
Brno.....	170 km
Bratislava	300 km
Vienna.....	310 km

OSTRAVA!!!

**Lepší
život
s rodinou**

**Lepší
soužití
s většinou**

ROVNÝ
START

UČÍME SE
V AKCI

POZNEJME
SE

ZAMĚSTNÁNÍ
PŘEDEVŠÍM

BYDLÍME
SPOLEČNĚ

LABOUR
POOL

VŮDCI
KOMUNITY

ZDRAVÁ
RODINA

BEZPEČNÁ
ADRESA

PRYČ
Z DLUHOVÉ
PASTI

V POHYBU

ŠANCE
PRO
KAŽDÉHO

Better life for the family

EQUAL
START

LEARNING
BY DOING

UNDERSTAND
OURSELVES

JOBS
FIRST

LIVING
TOGETHER

COMMUNITY
LEADERS

LABOUR
POOL

HEALTHY
FAMILY

SAFE
ADDRESS

AWAY
FROM
DEBT TRAP

IN
[E]MOTION

CHANCE
FOR
ANYBODY

Better coexistence within society

Obsah

Content

Poloha města Location of the city	2 2
Sociální inkluze Ostrava!!! - Integrovaný program Social inclusion Ostrava!!! - Integrated programme	10 10
Program sociální inkluze 2011–2012 Ostrava!!!, verze 30/06/2011, integrované projekty Programme for social inclusion 2011–2012 Ostrava!!!, statute as 30/06/2011, integrated projects and sub-projects	12 13
1 Podkladové dokumenty 1 Supporting documents	16 16
2 Základní informace o Ostravě a hlavní aktivity v oblasti romské integrace na mezinárodní a národní úrovni 2 Basic information about Ostrava and main activities in the field of Roma integration on international and national level	18 19
2.1 Základní informace o Ostravě 2.1 Basic information	19 19
2.2 Mezinárodní / evropské aktivity v oblasti romské integrace – základní přehled 2.2 International / European activities in the field of Roma integration – basic statement	20 20
2.3 Národní aktivity v oblasti romské integrace – základní přehled 2.3 National activities in the field of Roma integration – basic summary	22 22
3 Základní informace o stavu romských komunit v MS kraji a Ostravě 3 Basic information about the state of Roma communities in the Moravian-Silesian region and Ostrava	24 25
3.1 Počet Romů a hlavní lokality 3.1 Number of Roma and main localities	25 25
3.2 Institucionální zajištění romské integrace v kraji a zhodnocení integrační politiky kraje a místní samosprávy 3.2 Institutional ensurance of Roma integration in the region and evaluation of the integration policy of the local authorities in the region	27 27
4 Analýza situace Romů a provádění proromské politiky v hlavních tematických oblastech 4 Analysis of Roma situation and implementation of pro-roma policies in main thematic fields	30 31
4.1 Oblast vzdělávání 4.1 Education field	31 31
4.1.1 Situace Romů v oblasti vzdělávání 4.1.1 Situation of Roma in the field of education	31 31
4.1.1.1 Předškolní vzdělávání 4.1.1.1 Preschool education	31 31

4.1.1.2 Základní vzdělávání	32
4.1.1.2 Elementary education	32
4.1.1.3 Sekundární vzdělávání	33
4.1.1.3 Secondary education	33
4.1.1.4 Terciární vzdělávání	33
4.1.1.4 Tertiary education	33
4.1.2 Situace Romů v oblasti vzdělávání – Moravskoslezský kraj	34
4.1.2 Situation of Roma in the field of education – Moravian-Silesian region	34
4.1.2.1 Dotační podpora vzdělávacích aktivit Romů ze strany kraje	34
4.1.2.1 Grant support of educational activities of Roma on the part of the region	34
4.1.2.2 Oblast včasné péče a předškolní výchovy	35
4.1.2.2 Field of early childhood education and preschool care	35
4.1.2.3 Základní vzdělávání	35
4.1.2.3 Elementary education	35
4.1.2.4 Sekundární vzdělávání	36
4.1.2.4 Secondary education	36
4.1.2.5 Terciární vzdělávání	37
4.1.2.5 Tertiary education	37
4.1.3 Programy MŠMT	37
4.1.3 Ministry of Education programmes	37
4.1.3.1 Podpora MŠMT na podporu integrace romské komunity	37
4.1.3.1 Support of the Ministry of Education to promote integration of Roma community	37
4.1.3.2 Podpora MŠMT romským žákům středních škol	37
4.1.3.2 Support of the Ministry of Education towards the secondary school students	37
4.1.3.3 Rozvojový program MŠMT Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním	38
4.1.3.3 Ministry of Education Development Programme – Financing of assistant teachers for children, pupils and students with social disadvantage	38
4.1.3.4 Rozvojový program MŠMT na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním	38
4.1.3.4 Development Programme of the Ministry of Education to support schools that implement inclusive education and education of children and pupils with socio-cultural disadvantages	38
4.1.4 Programy MPSV	38
4.1.4 The Ministry of Labour and Social Affairs (MLSA) programmes	38
4.1.4.1 MPSV - Evropský sociální fond	38
4.1.4.1 MLSA - European social fund	38
4.1.4.2 MPSV - Evropský fond regionálního rozvoje	39
4.1.4.2 MLSA - European fund of regional development	39
4.1.4.3 MPSV - dotační podpora sociálních služeb ze státního rozpočtu v rámci rozpočtové kapitoly 313 - MPSV	39
4.1.4.3 MLSA - grant support for social services from the state budget under the budget chapter 313 - MLSA	39
4.1.4 Úkoly akčního plánu dekády romské inkluze - Priorita vzdělávání	40
4.1.4 The action plan tasks of Roma integration - Education priority	40
4.2 Oblast zaměstnanosti	40
4.2 Employment field	40

4.2.1 Situace Romů v oblasti zaměstnanosti	40
4.2.1 Situation of Roma in the employment field	40
4.2.2 Situace Romů v oblasti zaměstnanosti - Moravskoslezský kraj	42
4.2.2 Situation of Roma in the field of employment - Moravian-Silesian region	42
4.2.3 Účast Romů v aktivní politice zaměstnanosti	43
4.2.3 Participation of Roma in active employment policy	43
4.2.3.1 Veřejná služba jako nástroj aktivizace dlouhodobě nezaměstnaných Romů	43
4.2.3.1 Public service as an effective tool of long-term unemployed Roma activation	43
4.2.4 Úkoly akčního plánu dekády romské inkluze - Priorita zaměstnanost	44
4.2.4 The tasks of the action plan of Roma inclusion decade - Employment field	44
4.3 Bezpečnost a prevence kriminality	44
4.3 Safety and crime prevention	44
4.3.1 Bezpečnostní politika	44
4.3.1 Safety policy	44
4.3.2 Strategie boje proti extremismu a Kampaň proti rasismu	44
4.3.2 Strategy of extremism prevention and the Campaign against racism	44
4.3.3 Kriminalita a výskyt rizikových forem jednání v sociálně vyloučených lokalitách	45
4.3.3 Crime and occurrence of risk forms of behaviour in socially excluded localities	45
4.3.4 Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011	45
4.3.4 Strategy of crime prevention for the years 2008-2011	45
4.3.5 Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám pro období 2008 až 2012	46
4.3.5 Police Work Strategy in relation to minorities for the years 2008-2012	46
4.3.6 Realizace preventivních opatření na MS kraji	47
4.3.6 Implementation of precautionary measures in Moravian-Silesian region	47
4.3.7 Příklady úspěšných projektů Projekt „Romský mentor“	47
4.3.7 Examples of successful projects Project 'Roma mentor'	47
4.3.8. Kriminalita a další rizikové formy chování spojené se životem v sociálně vyloučeném prostředí	49
4.3.8. Crime and other forms of risky behaviour associated with living in socially excluded localities	49
4.4 Oblast bydlení	49
4.4 Housing field	49
4.4.1 Situace znevýhodněných Romů v oblasti bydlení	49
4.4.1 Situation of disadvantaged Roma in the field of housing	49
4.4.2 Opatření ke zlepšení bytové situace romských komunit dotační podpora ministerstva pro místní rozvoj	52
4.4.2 Measures to improve the housing situation of Roma communities funding support of the Ministry for Regional Development (MRD)	52
4.4.3 Opatření ke zlepšení bytové situace romských komunit na lokální úrovni	53
4.4.3 Measures to improve housing situation of Roma communities on local level	53
4.4.4 Úkoly akčního plánu dekády romské inkluze - priorita bydlení	54
4.4.4 Tasks of the action plan of decade of Roma inclusion - housing priority	54
4.5 Oblast sociální	54
4.5 Social field	54

4.5.1 Sociální vyloučení	54
4.5.1 Social exclusion	54
4.5.2 Strategické dokumenty zaměřené na řešení situace vyloučených Romů	54
4.5.2 Strategic documents aimed at solving the situation of excluded Roma	54
4.5.3 Řešení situace sociálně vyloučených romských komunit na lokální úrovni	55
4.5.3 Solution of the situation of socially excluded Roma communities on a local level	55
4.5.4 Sociální služby	56
4.5.4 Social services	56
4.5.5 Dotační podpora sociálních služeb pro tuto cílovou skupinu ze strany kraje, obcí	57
4.5.5 Grant support for social services for this target group from the part of region and municipalities	57
4.6 Specifické problémy ve vyloučených lokalitách na území Ostravy v oblasti bydlení a sociální oblasti	57
4.6 Specific problems in excluded localities within the Ostrava territory regarding the housing and social fields	57
4.7 Oblast zdraví	64
4.7 Health field	64
4.7.1 Zdravotní situace Romů	64
4.7.1 The health situation of Roma	64
4.7.2 Opatření ke zlepšení situace romských komunit v oblasti zdraví	65
4.7.2 Measures to improve the situation of Roma communities – priority health	65
4.7.3 Úkoly akčního plánu dekády romské inkluze - Priorita zdraví	66
4.7.3 Tasks of the action plan of Decade of Roma Inclusion - Health priority	66
5 Nástroje a řešení programu	68
5 Tools and solutions of the programme	69
6 Mechanismus kontroly použití nástrojů	82
6 The used tools control mechanism	83
6.1 Řídicí výbor, pracovní skupiny a výkonné řízení programu	83
6.1 Control committee, working groups and executive management	83
7 Mechanismus financování programu	88
7 Programme funding	89
8 Proces realizace programu sociální inkluze	92
8 The implementation process of the social inclusion programme	93
8.1 Kontrola procesu – aktéři a realizátoři	94
8.1 The control process – the participants and the contractors	94
8.2 Komunikace navenek	94
8.2 The external communication	95
9 Závěr – očekávané dopady programu	95
9 Conclusion - the expected impact	96

Sociální inkluze Ostrava!!!

- Integrovaný program

Social inclusion Ostrava!!!

- Integrated programme

VIZE

S bohatou industriální minulostí Ostravy jde ruku v ruce silná tradice soužití nejrůznějších skupin obyvatel, kteří do města přišli za prací. Stejně jako se Ostrava mění v moderní město 21. století, je potřebné změnit život i v tzv. **vyločených lokalitách, kde je dnes koncentrováno převážně romské obyvatelstvo. Podle informací terénních pracovníků v těchto částech města žije téměř 6 000 lidí.** Čelíme zde novým výzvám a problémům vyplývajícím z toho, že původní společenské vazby nebyly přirozeně nahrazeny a rozpad společenských struktur znamenal pokles kvality života a ohrožení sociální soudržnosti.

MISE

Výsledkem jednání představitelů Magistrátu města Ostravy se zástupci Evropské komise a sekce OSN pro lidská práva bylo rozhodnutí **zpracovat dlouhodobý program pro inkluzi sociálně vyločených obyvatel.** Cílem Integrovaného programu sociální inkluze Ostrava je definovat a implementovat řešení směřující ke zlepšení kvality života sociálně vyločených obyvatel. Místní zkušenost má potenciál stát se evropským příkladem „dobré praxe“ a vytvořit základ pro širší mezinárodní spolupráci při řešení této problematiky prostřednictvím sdílení zkušeností s partnery v zahraničí.

Důležitým vkladem do komplexního programu směřujícího k inkluzi obyvatel ve vyločených lokalitách a zároveň příslibem úspěchu jeho realizace je **výjimečná úroveň spolupráce zainteresovaných subjektů** – nevládních organizací, městských obvodů, Magistrátu města Ostravy, úřadu vlády, Městské policie Ostrava, policie ČR, státního zastupitelství, soukromých investorů, církevních organizací a dalších. **Znalosti lidí a organizací v rámci této platformy, jejich dlouholeté zkušenosti z práce s cílovou skupinou programu a především konkrétní výsledky a příklady dobré praxe dávají předpoklad k přípravě kvalitního programu a jeho úspěšné realizaci. Program inkluze je inspirován především jejich podněty, vychází z existující pozitivní zkušenosti. Klíčovým prvkem programu je přímé a co nejširší zapojení obyvatel z vyločených lokalit do jeho tvorby i realizace.**

VISION

Ostrava has a rich industrial past; with it, a strong tradition of various groups of people living together goes hand in hand. Many came to gain employment here, and settle down. Just as Ostrava is being transformed into a modern 21st century city, it is necessary to change the condition of people in **so-called excluded localities, which would mostly concern the Roma population. According to a field research, nearly 6000 people live here.** New calls and problems are facing us, since the previous community structures have broken down and have not been replaced by new ones. This has affected the quality of life and hampered social cohesion.

MISSION

As a result of negotiations between the representatives of the City of Ostrava, the European Commission and the United Nations, it has been agreed to **produce a long-term programme for the inclusion of socially excluded inhabitants.** This programme will not only apply to the Ostrava region but also provide a platform for resolving the position of socially excluded population, especially the Roma. Local experience has a potential to become the European example model and lay the foundations of wider international cooperation as far as these problems are concerned. That could be achieved by sharing the experience with partners abroad.

An important prerequisite to the complex programme directed at the inclusion of people living in excluded localities, as well as auguring its success, is **the exceptional level of co-operation between the participants, i.e. NGOs, Ostrava City Council and District Councils, Office of the Czech Government, Ostrava City Police, Czech Police, Prosecutor's Office, private investors, Church Organizations, etc. The pool of knowledge is vast, due to the length of experience of the participants working with the target group, and so is the list of achievements and good practice examples; all this bodes well for formulation of a workable programme in accordance with the key requirement which is a broad and direct participation in it by people living in excluded localities.**

PRODUKT

Na základě těchto východisek bylo přistoupeno k přípravě komplexního **Programu Sociální inkluze 2011-2020 Ostrava!!!** Jeho první verze, kterou zde předkládáme, vznikla především na základě informací získaných v průběhu tří workshopů, které proběhly na přelomu dubna a května k dílčím tématům: Vzdělávání a zaměstnanost; Podpora bydlení, oblast sociální a zdravotní; Bezpečnost a prevence kriminality. Mezi padesátkou expertů na romskou problematiku z Ostravy, kraje i z centrálních institucí byly zastoupeny nejen subjekty disponující přímou a dlouhodobou zkušeností s prací s romskou komunitou, ale také samotní zástupci komunity.

Na základě získaných podnětů byl navržen cíl programu z pohledu těch, na které je zaměřen: **„Lepší život s rodinou a lepší soužití s většinou“** (Better life for the family – Better coexistence within society). Tento cíl také vyjadřuje další z klíčových aspektů programu – otevřenost směrem k většinové společnosti. Páteří programu je systematický rozvoj zkušenosti uvnitř komunity, a tím udržitelnost opatření.

Program obsahuje **12 integrovaných projektů**, které komplexně pokrývají všechny žádoucí oblasti veřejné intervence **ve třech prioritách: Vzdělání a zaměstnanost; Bydlení, sociální oblast, zdraví a hygiena a Bezpečnost a prevence kriminality.** Náplň integrovaných projektů je srozumitelně vyjádřena pomocí charakteristických názvů (labels) a jejich popisu. **Mají dlouhodobou platnost po dobu trvání celého programu.** Tyto integrované projekty pak budou **naplňovány konkrétními dílčími projekty.** V současné verzi programu jsou uvedeny ty, které vznikly z podnětů během workshopů. Dílčí projekty budou předmětem průběžné aktualizace a doplňování v průběhu realizace programu. **Podrobnější informace k dílčím projektům budou doplněny po projednání možností jejich financování z veřejných zdrojů evropských i národních tak, aby byla zajištěna kontinuita aktivit a udržitelnost – především know-how a vybudovaných kapacit.**

PRODUCT

In view of the above we are pleased to propose a complex **Programme for Social inclusion 2011-2020 Ostrava!!!** This is the first version; it has been formulated mainly due to the input from the workshops that took place from the April to May 2011, and focused on specific areas: Education and employment; Housing support, social and health issues; Security and crime prevention. Some fifty experts on the Roma question hailing from the city, the region as well as central institutions voiced their opinions and shared their experience within the community, leading to its sustainability.

On the basis of obtained suggestions the aim of the programme was proposed from the view of those the programme targets: **“Better life for the family and better coexistence within society”.** This aim also implies another key aspect of the programme – explicitness towards the majority society. The sustainability of the programme is ensured by systematic development of the experience within the community.

The proposed programme is comprised of **12 integrated projects** that are linked together, covering all the required areas of public intervention **in three major fields; Education and Employment; Housing, Social field, Health and Sanitary; Safety and Crime Prevention.** The content of the integrated projects is formulated through characteristic names and their description. **These projects will be followed through the programme.** Integrated projects **will be executed through specific subprojects;** currently, there are those that have arisen from the workshops. Sub-projects will be updated and amended continuously as the programme unfolds. **More detailed information on the sub-projects will be provided subject to investigating the possibilities of funding them through EU and/or local sources in the way that will ensure the continuity and sustainability of the activities – in particular the knowhow and established authorities.**

Program sociální inkluze 2011–2012 Ostrava!!!

verze 30/06/2011 integrované projekty

POZNEJME SE

Dlouhodobá PR a informační kampaň zaměřená na lepší poznání kulturních rozdílů a hodnot mezi majoritní společností a Romy, na pochopení podstaty a příčin problémů ve vyloučených lokalitách a na příklady dobré praxe při jejich řešení, zejména s vazbou na Program Inkluze 2011-2020 Ostrava!!!

ROVNÝ START

Podpora neformálních vzdělávacích aktivit a komplexního rozvoje dětí předškolního věku s cílem zajistit rovné příležitosti v přístupu ke vzdělávání a informacím a tím děti připravit na úspěšný vstup do 1. tříd ZŠ. Zapojení rodičů do vzdělávání předškolních dětí, posílení jejich rodičovských kompetencí, motivace rodičů i dětí k povinnosti školní docházky prostřednictvím mimoškolních, zájmových, volnočasových her a aktivit.

UČÍME SE V AKCI

Ve vybraných školách na hranici vyloučených lokalit i v těchto lokalitách zajistíme podmínky ke vzdělávání pro využití přirozeného talentu, pro rozvoj praktických i měkkých dovedností dětí a pro udržení a posilování motivace dětí ke vzdělání během základní a střední školy/učiliště, včetně využití organizované mimoškolní činnosti.

VŮDCI KOMUNITY

Dlouhodobou změnu kultury života a posílení přirozených autorit ve vyloučených lokalitách postavíme na klíčových rolích a přípravě lidí pro tyto role. Pro komunitu je také důležitá vysokoškolsky vzdělaná elita, která se hlásí ke svému původu a podílí se na zlepšení podmínek komunity.

UNDERSTAND OURSELVES

Long-term Public relation and information campaign focused on better recognition of cultural differences and values of majority society and the Roma, understanding the substance and causes of problems in excluded localities, and examples of good practice in resolving them, notably in connection with 'Inclusion 2011-2020 Ostrava!!!'

EQUAL START

Through investing in mothers of preschool age children (education, assistance, financial help) we shall support skills development for children that need them to cope with school attendance.

LEARNING BY DOING

In chosen schools, both just outside and within the excluded location, we shall establish conditions of education conducive to making use of talent available, to developing practical as well as soft skills of children, and for maintaining and improving children's motivation to learn at the elementary and secondary education levels (incl. vocational training), Incl. organized mutual activities.

COMMUNITY LEADERS

In the excluded localities, we shall anchor out long-term strategy of changing the quality of life and promoting natural authorities on key parts for the right people and their moulding. The community also needs an elite team of graduates who are not ashamed of their roots and work towards improving the conditions in the community.

Programme for Social Inclusion 2011–2012 Ostrava!!!

statute as 30/06/2011 Integrated projects and sub-projects

ZAMĚSTNÁNÍ PŘEDEVŠÍM

Snížit 70 až 100% nezaměstnanost obyvatel vyloučených lokalit v produktivním věku je jedním z hlavních cílů celého Programu Inkluze. Integrovaný projekt zaměříme na zvýšení jejich dovedností a kvalifikace a na zajištění doprovodných opatření k vyššímu uplatnění na běžném pracovním trhu.

LABOUR POOL

Zaměstnání na běžném trhu práce je pro většinu nezaměstnaných z vyloučených lokalit nedosažitelné. V tomto integrovaném projektu zřídíme a podpoříme dlouhodobé fungování neziskových pracovních a vzdělávacích agentur pod názvem Labour Pool, jež nabídnou práci motivovaným uchazečům, kteří získají společenskou záruku pro zařazení do Labour Poolu od autorit v komunitě.

BEZPEČNÁ ADRESA

Kombinací především preventivních a doplňujících represivních opatření zvýšíme postupně bezpečnost i kvalitu života ve vyloučených lokalitách. Policejní služebny nebo kontaktní místa policie v komunitních centrech, častá a viditelná přítomnost okrskářů a jejich asistentů v ulicích, zlepšení fyzického stavu bytů a občanské vybavenosti, pronájem bytů prostřednictvím neziskových organizací, využití moderátorů pro jednání mezi vlastníky domů a komunitou k řešení problémových situací a posílení vlastnického vztahu k majetku budou hlavními pilíři tohoto integrovaného projektu. Využití agentury Labour Pool v těchto aktivitách propojí tvorbu pracovních příležitostí pro zdejší nezaměstnané se zlepšováním života v komunitě.

BYDLÍME SPOLEČNĚ

Vesničku soužití, jako osvědčený příklad dobré praxe, využijeme jako modelové řešení i u dalších vyloučených lokalit na podporu soužití romské a neromské populace. Zlepšení

JOBS FIRST

One of the main goals of the programme is to address the 70–100 per cent unemployment rate of the inhabitants of excluded localities. The Integrated Project will focus on better skills and qualifications, and on additional measures leading to a better placement in the job market.

LABOUR POOL

Most of the unemployed living in excluded localities cannot find regular jobs. In our project, we shall set up and provide long-term support for the non-profit Labour Pool agencies that would attend both to education and job placement for motivated applicants approved by community authorities.

SAFE ADDRESS

Due to combination of mostly preventive and complementary repressive measures we shall gradually improve security as well as quality of life in excluded localities. This integrated project will rest on the groundwork consisting of police stations or points of call for the public at community centres; frequent and visible presence of policemen on the beat and their helpers; actual improvement of accommodation and civic facilities; renting out flats through non-profit organisations; more services by caretakers; using intermediaries for negotiations between property owners and the community to resolve any issues and promote sound attitudes to property. The participation of the Labour Pool agency in these activities will link job creation for the local unemployed with improvements in the life of the community.

LIVING TOGETHER

Village of Cohabitation, a proven example of good practice, will be used as a model solution for other excluded localities to promote the Roma and non-Roma populations living together. Environmentally friendly, low energy technologies and

životního prostředí a snížení provozních nákladů podpoříme využitím nízkoenergetických stavebních a technologických řešení. Osamostatnění mladých jednotlivců podpoříme startovacím bydlením ve formě tzv. „svobodáren“, které nebudou umístěny ve vyloučených lokalitách a nabídnou ubytování mladým Romům z vyloučených lokalit, mladým lidem opouštějícím dětské domovy i příslušníkům majority. Přestěhování jednotlivých romských rodin do bytových domů mimo vyloučené lokality podpoříme doprovodným programem zaměřeným na adaptaci nových se stávajícími nájemníky k předcházení problémům spojeným s integrací.

Pro nastartování takových projektů je vhodné vyjasnit nebo určit některé systémové přístupy jako např. definování „sociálního bydlení“ nebo možnost zapojení soukromých investorů do bytové výstavby ve městě, kterým by mohl být stanoven závazek současně investovat do určitého počtu sociálních bytů.

V POHYBU

Mimoškolní činnost organizovanou v celodenních školách doplníme komunitními aktivitami a vybaveností na podporu sportovního vyžití. Pokusíme se nastartovat soutěžní akce uvnitř komunit a, v případě úspěchu, i mezi nimi ve formě mistrovství a olympiád. Úspěšná družstva zapojíme do aktivit na úrovni celého města. Mimořádně talentovaným jednotlivcům pomůžeme k zapojení se do výkonnostního nebo vrcholového sportu. Zážitkové kempy pro žáky a sportovce budou za odměnu pro nejlepší z nich.

ZDRAVÁ RODINA

Zdravotnická osvěta a prevence s cílem zlepšit zdravotní stav, přístup ke zdravotní péči a informovanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit je obsahem tohoto integrovaného projektu.

PRYČ Z DLUHOVÉ PASTI

Posílení základní finanční gramotnosti prostřednictvím osvěty a vzdělávání v rodinách i na školách bude preventivní částí tohoto integrovaného projektu. Velkým řešením pro malé dlužníky může být program mikropůjček a grantů, který umožní řešit dluhovou situaci rodin v nebezpečí pádu do dluhové pasti, jež prokáží schopnost přijmout odpovědnost za řešení těchto dluhů kombinací částečného oddlužení, půjčky a zaměstnání (ať už přes Labour Pool nebo na běžném pracovním trhu).

ŠANCE PRO KAŽDÉHO

Tento integrovaný projekt se zaměřuje na rodiny i jednotlivce v kritických až bezvýchodných situacích. Integrovaný přístup zainteresovaných institucí umožní hledat řešení pro rodiny v rizikových situacích. Součástí tohoto integrovaného projektu budou také opatření k prevenci drogové závislosti, rizikového sexuálního chování, recidivy trestné činnosti a návratu do občanského života.

construction will help to cut costs and improve environment. To help young individuals on their feet, we shall support startup accommodation (studio flat) that will not be in excluded localities but will be offered to young Roma from those localities, young people leaving children's homes as well as members of the majority. Moving the Roma families to block of flats outside their excluded localities will be accompanied by a programme of adaptation to their new surroundings in order to pre-empt any problems between them and the standing tenants resulting from the integration. To start up such projects, it would be good to clarify and/or formulate some systemic approaches, e.g. properly defining 'social housing' (as per the Housing Concept of Ostrava) or investigating the possibility of private investors in property development in the city being forced to invest in a certain number of properties providing social housing.

IN (E)MOTION

We shall complement the extra-mural activities organized in all-day school with community activities and sport facilities. We shall try and instigate competitive activities within communities; if successful, there could be inter-community championship and/or Olympics. The successful squads will be made to participate in activities throughout the city, and any exceptionally gifted individuals will receive assistance in entering managed sports establishments on regional and/or national levels. The best will be rewarded with experience camps for pupils and sportsmen.

HEALTHY FAMILY

Health education and prevention will be top goal of this integrated project.

AWAY FROM DEBT TRAP

Promoting basic financial literacy through education at school as well as in the family will constitute the preventive part of the integrated project. A programme of micro-loans and grants mean a big deal for small debtors; they could be helped away from the brink of falling into the debt trap. Families that will prove they can behave responsibly in order to get out of debt through partial settlement, loan and employment (through Labour Pool and/or regular job market, will be eligible.

CHANCE FOR ANYBODY

This integrated project focuses on both families and individuals in critical or hopeless situations. An integrated approach of relevant institutions by way of 'case conferences' will enable finding solutions for families faced with their children being taken into custody. The solutions will be assisted by appointing a family patron. Other measures will deal with substance abuse prevention and cure, gambling, etc. A part of this integrated project, measures towards reducing repeat criminal offences and supporting return to permanent, or at least a temporary, civil life.

1 Podkladové dokumenty

1 Supporting documents

ANALÝZA K DOKUMENTU „KOMPLEXNÍ PROGRAM INKLUZE OSTRAVA 2011“ VYCHÁZÍ Z NÁSLEDUJÍCÍCH PODKLADOVÝCH DOKUMENTŮ, KTERÉ BYLY POSKYTNUTY ZADAVATELEM NEBO ZAJIŠTĚNY ZE STRANY ZPRACOVATELE.

ANALYSIS OF THE DOCUMENT “COMPREHENSIVE PROGRAMME INCLUSION OSTRAVA 2011” WHICH ARE BASED ON THE FOLLOWING SUPPORTING DOCUMENTS THAT WERE PROVIDED BY SUBMITTER OR GUARANTEED BY SUPPLIER.

Tyto podkladové dokumenty byly využity pro popsání základních problémových oblastí a analýzu stavu romské komunity v následujících kapitolách 2, 3 a 4. Takto zpracované analytické podklady byly připraveny také pro jednání pracovních skupin, které z těchto informací vycházely pro definování opatření a projektových námětů.

Ve vztahu k romské komunitě na území města Ostravy jsou z uvedených dokumentů nejvíce relevantní zejména Popis sociálně vyloučených romských lokalit v regionu Ostravska, Integrovaný plán rozvoje města Ostrava pro IOP – „Budoucnost Vítkovic“ (2008), Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2011–2014 a Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje na období 2011–2014, které jsou zároveň aktuálně platné.

These supporting documents were used to describe the basic problem areas and to analyse the state of Roma community in the following chapters 2, 3 and 4. Thus processed analytical supporting documents were also prepared for meetings of working groups that used these documents to identify the measures and project proposals.

In relation to the Roma community within the city of Ostrava the most important documents mentioned are in particular the “Description of socially excluded localities in Ostrava region”, “Integrated development plan for the municipality of OSTRAVA “The Future of Vítkovice”(2008), “Community planning of social services and related activities in The Statutory City of Ostrava for 2011–2014”, and the “Strategy for integration of the Roma community in the Moravian-Silesian region for the period 2011–2014”. All of the above mentioned documents are still valid.

Číslo Number	Název dokumentu Document title	On-line odkaz On-line link	Poznámka Note
01	Final Report – Study visit Acceder Programme 11. – 13. 3. 2009	http://www.euromanet.eu/upload/41/51/Final_Report_Study_visit_ACCEDER_Spain.pdf	Pracovní skupina zaměstnanosti EU Roma network (Španělsko - Madrid, Córdoba and Valladolid). Employment working group EU Roma network (Spain - Madrid, Córdoba and Valladolid).
02	Acceder Programme – Activities Report 2007	http://www.gitanos.org/publicaciones/memoria07English/pdf/activities_02.pdf	Fundación Secretariado Gitano
03	EU projects in favour of the Roma Community (Exhibition Catalogue; Conference Brussels, 10–11. 3. 2010)	http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/roma/roma_en.pdf	Luxembourg: Publications Office of the European Union
04	Koncepce romské integrace na období 2010-2013 (Úřad vlády ČR; ministr pro lidská práva; prosinec 2009) Roma integration concept for 2010-2013 (The Office of the Government of the Czech Republic; Minister of Human Rights; December 2009)	http://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dokumenty/Koncepce-romske-integrace-2010---2013.pdf	Úřad vlády ČR, 2009 The Office of the Government of the Czech Republic, 2009
05	Zpráva o stavu romských komunit v České republice za rok 2009 Report on the state of Roma communities in the Czech Republic in 2009	http://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dokumenty/zprava-o-stavu-romskych-komunit-v-ceske-republice-za-rok-2009-73886/	On line zpráva se sestává z následujících dokumentů: a) Zpráva o stavu romských komunit 09 b) Informace o plnění usnesení 09 c) Informace Dekáda 09 d) Zpráva o pokroku 09 e) Příloha situace v krajích 09 On line report includes the following documents: a) Report on the state of Roma communities 09 b) Information on the implementation of resolution c) The information Decade 09 d) The progress report e) Attachment - the situation in the regions 09
06	Popis sociálně vyloučených romských lokalit v regionu Ostravska Description of socially excluded localities in Ostrava region	http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-pro-lokalitu-slezska-ostava/popis-socialne-vyloucenych-romskych-lokalit-v-regionu-ostavska-kvasnicka-r-2010/download	Zadavatel: Agentura pro sociální začleňování Zhotovitel: Radim Kvasnička (2010) Submitter: Agency for Social Inclusion Contractor: Radim Kvasnička (2010)
07	Integrovaný plán rozvoje města Ostrava pro IOP – „Budoucnost Vítkovic“ (2008) Integrated development plan for the municipality of OSTRAVA „The Future of Vítkovice“ (2008)	http://www.ostava.cz/cs/podnikatel-investor/strategie-projekty-mesta-ostavy/iprm-budoucnost-vitkovic	Magistrát města Ostravy (financováno v rámci IOP, MMR) Ostrava City Authority (funded within IOP, MMR)
08	Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2011-2014 Community planning of social services and related activities in The Statutory City of Ostrava for 2011-2014	http://www.ostava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci-skolsktvi-sportu-a-volnocasovych-aktivit/oddeleni-koncepce-a-rozvoje-socialnich-sluzeb/soubory/neuverejnovat/3_Komunitni_plan.pdf	Na přípravě dokumentu se podíleli členové struktury KP Ostrava v období říjen 2009 – červenec 2010 (Komunitní plánování sociálních služeb Ostrava) The document was prepared by the members of Community planning of the Statutory City of Ostrava during the period of October 2009 – July 2010 (Community planning of social services in Ostrava).
09	Czech Republic: Improving Employment Chances of the Roma Report No. 46120 CZ, October 21, 2008	http://siteresources.worldbank.org/ECAEXT/Resources/258598-1224622402506/CZ_Roma_Employment_Full_Report.pdf	Human Development Sector Unit Europe and Central Asia Document of the World Bank
10	ECONOMIC COSTS OF ROMA EXCLUSION	http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/ECAEXT/EXTROMA/0,,contentMDK:22526807-pagePK:64168445-piPK:64168309-theSitePK:615987,00.html	Světová banka World Bank
11	Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje na období 2011-2014 Strategy for integration of the Roma community in the Moravian-Silesian region for the period 2011–2014		Moravskoslezský kraj Moravian-Silesian region
12	Koncepce prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2009–2011 The concept of crime prevention of Statutory City of Ostrava for the period 2009–2011	http://www.ostava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-kulury-a-zdravotnictvi/oblast-prevence-kriminality-a-protidrogove-prevence/oblast-prevence-kriminality-a-protidrogove-prevence/c-documents-and-settings-kolarcikovada-plocha-doc-pracovna-web-nova1-2-web-pk-koncepce.pdf	Statutární město Ostrava Statutory City of Ostrava

2 Základní informace o Ostravě a hlavní aktivity v oblasti romské integrace na mezinárodní a národní úrovni

2 Basic information about Ostrava and the main activities in the field of Roma integration on a international and national level

2.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O OSTRAVĚ

Statutární město Ostrava, jež je se svou rozlohou 214,22 km² a s více než 310 tisíci obyvateli třetím největším městem republiky, se nachází v severovýchodní části Moravskoslezského kraje.

Rok 1990 byl předposledním rokem, kdy v Ostravě existoval ještě celkový přírůstek obyvatel. Od roku 1992 začalo obyvatel v Ostravě ubývat a tento úbytek se postupně zvětšoval (s drobnými výkyvy v letech 1994, 1997 a 1999). V roce 2004 dosáhl maxima (-1 686 obyvatel) a poslední tři roky se už zmenšuje. Obyvatel Ostravy tedy od roku 1992 nepřetržitě ubývá. Tento úbytek způsobuje především pasivní migrační saldo. V průběhu posledních deseti let se jeho stav snížil o více než 14 tisíc obyvatel.

Město Ostrava patří k územním jednotkám, pro které je charakteristická nižší míra vzdělanosti. Index vzdělanosti zde dosahuje hodnoty jen 48,46 %.

V Ostravě je dostatečná síť veřejných i soukromých škol. Dále se zde nacházejí dvě významné veřejnoprávní vysoké školy, a to Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava a Ostravská univerzita a dále soukromá Vysoká škola podnikání, a.s. s bakalářským i magisterským navazujícím studijním programem. Ve všech třech školách studuje přibližně 35 tisíc studentů.

Nezaměstnanost v Ostravě (údaj k 31. 7. 2011) dosahovala 11,5% a je nad celostátním průměrem (8,2%) i nad průměrem v Moravskoslezském kraji (10,9 %). Celkový počet nezaměstnaných v Ostravě byl ve sledovaném období cca 20,3 tisíce osob.

2.1 BASIC INFORMATION ABOUT OSTRAVA

The Statutory City of Ostrava is with its area of 214.22 square kilometres and more than 310 thousand inhabitants the third largest city in the Czech Republic and it is located in the north-eastern part of Moravia-Silesia region.

The year 1990 was the penultimate year in Ostrava, when there was still an overall increase of population. Since 1992, the population began to fall and this fall has gradually increased (with minor fluctuations in 1994, 1997 and 1999). In 2004 it reached the highest point (-1,686 inhabitants), but in the last three years it has been diminishing. The population of Ostrava has therefore been constantly falling since 1992. This fall is mainly caused by passive migration balance. Over the past ten years the migration balance has decreased by more than 14 thousand inhabitants.

City of Ostrava is one of the territorial units, where a lower level of education has been specified. Index of education is only 48,46 % in this area.

There are a sufficient number of public and private schools in Ostrava. For instance, two significant public universities are located here - VŠB - Technical University of Ostrava and the University of Ostrava as well as a private university Business School Ostrava, Inc. The universities provide both the bachelor's programme and the master's degree programme. All the above mentioned universities are attended by approximately 35 000 students.

The unemployment in Ostrava reached 11.5% (as of July 31, 2011) and is above the national average (8.2%) and above average in the Moravian-Silesian Region (10.9 %). The total number of unemployed people in Ostrava in the monitored period was approximately 20 300 people.

Mezi registrovanými uchazeči o zaměstnání jsou občané se středním odborným vzděláním bez maturity dlouhodobě nejpočetnější skupinou a na ostravské nezaměstnanosti se stabilně podílí více než 40%. Spolu s těmi, kdo získali pouze základní vzdělání, pak tvoří téměř 80% podíl na nezaměstnanosti. Jejich podíl se navíc postupně zvyšuje.

V posledních letech se postupně stírají extrémní rozdíly mezi mírou nezaměstnanosti v Ostravě a průměrnou mírou nezaměstnanosti v ČR. Tento trend napovídá, že proces restrukturalizace těžkého průmyslu v Moravskoslezském kraji (a zvláště v Ostravě, kde nebyla kompenzována zanikající pracovní místa velkých podniků pracovními místy vytvořenými malými a středními podniky) je v závěrečné fázi.

K 31. 7. 2011 evidoval Úřad práce v Ostravě 2 016 volných pracovních míst, což představuje zhruba 10 evidovaných uchazečů na pracovní místo. V Moravskoslezském kraji je přitom tento poměr 14 a v ČR pak 12,5 evidovaných na jedno volné pracovní místo.

Mezi nejvýznamnější odvětví v Ostravě z hlediska zaměstnanosti patří zejména zpracovatelský průmysl s více než 33 tisíci zaměstnanci, zejména pak v hutnictví a výrobě kovových výrobků (cca 16 tis. zaměstnanců), výrobě motorových vozidel a dopravních prostředků a zařízení (cca 5,5 tis.) a výrobě strojů (cca 3 tis.). Dalšími dominantními odvětvími jsou doprava (cca 8 tis. zaměstnanců), obchod (cca 7 tis.), stavebnictví (cca 5 tis.) a komunikace a IT (cca 4 tis.). Významnými zaměstnavateli jsou rovněž subjekty v odvětví vzdělávání (cca 11 tis.), zdravotní a sociální péče (cca 10 tis.) a ve veřejné správě (cca 8 tis. zaměstnanců).

Do současné chvíle umístilo své nové investice v rámci Ostravy celkem 26 velkých zahraničních i českých investorů a to ve výši přesahující 10,7 miliardy Kč, zejména v odvětví automobilového průmyslu, strojírenství, elektrotechnickém průmyslu a IT.

Ostrava má ve srovnání s referenčními městy malý podíl MSP jak co do celkového počtu, tak co do počtu zaměstnanců. Důvodem tohoto stavu je jednak větší počet velkých zaměstnavatelů, tak ekonomická situace města a regionu.

2.2 MEZINÁRODNÍ / EVROPSKÉ AKTIVITY V OBLASTI ROMSKÉ INTEGRACE - ZÁKLADNÍ PŘEHLED

V evropském kontextu má program Sociální inkluze Ostrava 2011 návaznost na výzvu Evropské komise vyzývající členské státy k vytvoření strategií v oblasti integrace Romů (Štrasburk, 5. 4. 2011, j. č. dokumentu IP/11/400; viz <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction>). V prosinci 2010 zjistila Komise ve své pracovní skupině pro integraci Romů, že stále nebyla zavedena dostatečná a přiměřená opatření v boji se sociálními a ekonomickými problémy značné části romské populace v EU. Z tohoto důvodu EK doporučuje zintenzivnit úsilí a zajistit, aby se celostátní, regionální a místní politiky integrace jasně a konkrétně zaměřily na Romy. Na základě zjištění používá rámec EU zacílený přístup k začlenění Romů a stanovuje cíle v oblastech:

- **vzdělávání:** zajistit, aby všechny romské děti dokončily alespoň základní školu,

The largest group of unemployed in the long-term aspect is the one of the job seekers with vocational education without GCE examination. Their overall unemployment share in Ostrava is 40%. The unemployment share of this group together with the group of job seekers with primary education only is 80%. Their share is also gradually increasing.

In the past years the extreme differences between the unemployment rate in Ostrava and average unemployment rate in the Czech Republic have decreased. This trend implies that the process of restructuring of heavy industry in the Moravian-Silesian region (and particularly in Ostrava, where the massive job cuts of large enterprises were not compensated by a job creation of small and medium enterprises) is in the final stage.

As of July 31, 2011 the Employment office in Ostrava filed 2016 job vacancies, which represents about 10 registered candidates for the job. In the Moravian-Silesian region this ratio is 14 and in the Czech Republic it is 12.5 filed registered candidates for the job vacancy.

Amongst major segment in relation to employment is above all the manufacturing industry with more than 33,000 employees, namely the metallurgy and metal manufacturing (about 16,000 employees), automobile, vehicle and device manufacturing (about 5,500 employees) and machine manufacturing (about 3,500 employees). Other important segments are transportation (about 8,000 employees, trade (about 7,000 employees), building industry (about 5,000 employees) and IT and communication (about 4,000 employees). Significant companies with reference to employment are also education institutes (about 11,000 employees), health and social care (about 10,000 employees) and public service (about 8,000 employees).

To the present 26 large international stakeholders have decided to invest within the Ostrava region in an amount of 10,7 billion CZK, in particular in the field of automobile manufacturing, engineering, electronics industry and IT. In comparison to other referential cities Ostrava has a very low share of small and medium enterprises in both directions: the total amount and the number of employees. The reason of this state of things is partly a greater number of large employers and partly the economic situation of the town and the region.

2.2 INTERNATIONAL / EUROPEAN ACTIVITIES IN THE FIELD OF ROMA INTEGRATION - BASIC STATEMENT

Within the European context is the Social Inclusion Ostrava 2011 programme connected to appeal of the European Committee which asks the member states to create the strategies in the field of Roma integration (Strasbourg 5. 4. 2011, reference number of the document IP/11/400; see: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/400&format=HTML&aged=0&language=CS&guiLanguage=en>). In December 2010 the EU Committee stated within its working group for Roma integration that insufficient and inadequate measures were established in the field of social and economic problems concerning the Roma population in the Czech Republic. On this account the European Committee suggests to intensify the efforts and ensure the national, regional and local policies of integration to aim in particular the Roma minority. On the ground of these findings the European framework uses focused

- **zaměstnanost:** snížit rozdíl v podílu zaměstnanosti Romů a ostatních obyvatel,
- **zdravotnictví:** odstranit rozdíl v úrovni zdravotního stavu, např. snížit úmrtnost romských dětí,
- **bydlení:** odstranit rozdíly v dostupnosti bydlení a veřejně dostupných služeb, jako jsou dodávky vody a elektřiny.

Členské státy musí ve svých vnitrostátních strategiích integrace Romů, které mají předložit do konce roku 2011, konkretizovat, jakým způsobem přispějí k dosažení těchto cílů. Navržený rámec je v souladu s širšími cíli strategie Evropa 2020 v oblasti zaměstnanosti, sociálního začlenění a vzdělávání. Jejich splnění významně pomůže členským státům při plnění obecných cílů strategie Evropa 2020.

Komise dále navrhuje kroky k zajištění účinnějšího využívání finančních prostředků EU, jež by mohly být použity k podpoře romské integrace. Komise vyzývá členské státy, aby své operační programy spolufinancované ze strukturálních fondů a z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova upravily tak, aby z nich mohly být lépe podpořeny projekty zaměřené na romskou populaci.

EU ROMA NETWORK

EU Roma Network (www.euromanet.eu) je evropská síť spojující dohromady 12 členských států EU s cílem podpořit využívání strukturálních fondů ve prospěch sociálního začleňování romské populace.

V rámci evropské sítě EU Roma Network proběhlo ve Španělsku ve dnech 10.-14. března 2009 setkání „Prezentace boje proti diskriminaci ESF a obecný rámec ACCEDER programu.“ Setkání navazovalo na řadu expertních jednání organizovaných napříč Evropou s přihlédnutím k jednotlivým prioritám romské integrace, jako je například zaměstnanost, bydlení, zdraví a vzdělávání. Podklady pro jednání tvořily zkušenosti a znalosti získané z implementace inkluzivních programů španělskou organizací Fundación Secretariado Gitano. Cílem setkání bylo tyto zkušenosti předat také do dalších evropských zemí.

Ve dnech 6. až 7. května se v maďarské Budapešti setkal řídicí výbor a tři pracovní skupiny této sítě. Kancelář Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny je členem řídicího výboru a účastní se pracovní skupiny pro sociální začleňování.

V září se mezinárodní řídicí výbor EU Roma Network sešel ve švédském Stockholmu. Byly zhodnoceny priority EU Roma Network, zejména s ohledem na rozvoj Evropského sociálního fondu (ESF).

Dne 24. února 2010 bylo uspořádáno zasedání mezinárodního řídicího výboru v italském Římě k připravované zprávě „Strukturální fondy a romská komunita“, která měla být prezentována na 2. romském summitu (8. dubna 2010).

RADA EVROPY

MS-G-ROM – Evropské fórum Romů a kočovníků bylo založeno v září 1995 Výborem ministrů Rady Evropy jako první orgán odpovědný za pravidelnou kontrolu situace Romů a kočovníků v Evropě.

approach of Roma integration and sets the targets in the following fields:

- **education:** ensure at least elementary school completion of all Roma children,
- **employment:** lower the difference in employment share of Roma and majority population,
- **health service:** eliminate the difference in the health condition (e.g. decrease the death rate of Roma children),
- **living standards:** remove the differences in housing availability and public services such as water supply and electricity.

The member states are bound to create ways to achieve the above mentioned targets in the field of Roma integration in their internal strategies that are to be presented by the end of 2011. The proposed framework is in accordance with the wider targets of the Europe 2020 strategy in the area of employment, social integration and education. Its fulfilment will significantly help the member states to accomplish the general purpose of the Europe 2020 strategy.

The EU Committee also advises further steps to ensure effective use of the EU financial resources that could be used for the support of Roma integration. The Committee as well appeals to the member states to adjust their operational programmes that are co-financed from the structural funds and from the European Agricultural Fund for the countryside development in the way that would help to support the project focused on Roma population.

EU ROMA NETWORK

EURoma is a European Network made up of representatives of twelve Member States, determined to promote the use of Structural Funds (SF) to enhance the effectiveness of policies targeting Roma people and to promote their social inclusion.

Within the EU Roma Network the meeting 'Presentation of the fight against discrimination and the general framework of the ESF programme ACCEDER' was held in Spain on the 10th - 14th March 2009. The meeting followed a series of expert meetings organized across Europe with regard to the priorities of Roma integration, such as employment, housing, health and education. The supporting documents for the meeting were formed by experience and knowledge gained from the implementation of inclusive programmes by the Spanish organization Fundación SecretariadoGitano. The aim of the meeting was also to pass these experiences to other European countries.

On May 6 and 7 convened the Steering Committee and three working groups of the network in Budapest, Hungary. Office of the Government Council for Roma Minority Affairs of the Czech Republic is a member of the Steering Committee and participates in the working Group of the Social inclusion.

In September, the International Steering Committee of the EU Roma Network convened in Stockholm, Sweden. The Roma Network EU priorities were evaluated there, particularly with regard to the development of the European Social Fund (ESF).

The International Steering Committee meeting in Rome, Italy was held on February 24 2010 for the forthcoming Report "Structural Funds and the Roma community", which was to be presented at the 2nd Roma Summit (April 8, 2010).

DEKÁDA ROMSKÉ INKLUZE 2005-2015

Dekáda romské inkluze je mezinárodní iniciativou dvanácti zemí Evropy, která spojuje zúčastněné vlády, mezinárodní instituce a romskou občanskou společnost. K těmto dvanácti zemím patří kromě České republiky Bulharsko, Chorvatsko, Maďarsko, Makedonie, Rumunsko, Slovensko, Srbsko, Černá Hora, Albánie, Bosna a Hercegovina a Španělsko. Dekáda podporuje především aktivity směřující k posílení sociálního začlenění Romů jako priority regionální a evropské politické agendy, výměnu zkušeností a vzájemného poučení, zapojení Romů do rozhodování, která se jich týkají, využití mezinárodních zkušeností a odborných znalostí s cílem urychlit řešení náročných otázek romské integrace a zvyšování povědomí veřejnosti o situaci Romů prostřednictvím aktivní celospolečenské diskuze.

2.3 NÁRODNÍ AKTIVITY V OBLASTI ROMSKÉ INTEGRACE – ZÁKLADNÍ PŘEHLED

Na centrální úrovni v ČR se romskou integrací zabývají dva poradní orgány vlády – **Rada vlády ČR pro národnostní menšiny a Rada vlády ČR pro záležitosti romské menšiny**. Rada je poradním orgánem vlády a funguje jako meziresortní subjekt.

Národní institucí pro prosazování inkluzivních politik ve vztahu k sociálně vyloučeným Romům je **Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách**, která působí jako koordinační orgán na pomezí mezi subjekty na národní a lokální úrovni. Agentura působila v roce 2009 ve 13 pilotních lokalitách a v roce 2010 bylo její působení rozšířeno do dalších deseti lokalit. V současné době agentura na území města Ostravy nepůsobí.

Důležitými subjekty romské integrace jsou **kraje**, kde působí **krajští koordinátoři pro romské záležitosti**. Jejich činnost je legislativně ukotvena v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích a je cílená na koordinaci, metodickou podporu dalších subjektů na lokální úrovni ve prospěch zlepšení sociální, kulturní i politické situace Romů.

Důležitým subjektem na úrovni **obcí** s rozšířenou působností jsou romští poradci, kteří na úrovni místní samosprávy prosazují integrační komunální politiku, reagují na aktuální potřeby Romů a aktivně se zapojují do tvorby lokálních strategií a realizace plánů obcí ke zlepšení situace místních Romů.

Regionálně velmi silné zastoupení romských organizací působí v Olomouckém kraji (12), v Královehradeckém kraji (10), **dále v Moravskoslezském kraji** (9), v Hlavním městě Praze (8) nebo ve Zlínském kraji (7).

COUNCIL OF EUROPE

To set up the Committee of Ministers, of a Committee of Experts on Roma and Travellers - MG-S-ROM was decided in September 1995. This Committee is the first Council of Europe body responsible for reviewing the situation of Roma and Travellers in Europe on a regular basis.

THE DECADE OF ROMA INCLUSION 2005-2015

The Decade of Roma Inclusion 2005-2015 is an international initiative of twelve European countries that brings together governments, intergovernmental and nongovernmental organizations, as well as Roma civil society. The twelve countries currently taking part in the Decade in addition to the Czech Republic are Bulgaria, Croatia, Hungary, Macedonia, Montenegro, Romania, Serbia, Slovakia, Albania, Bosnia and Herzegovina and Spain. The main aim of the Decade is to strengthen the activities leading toward improving the social integration of Roma as a priority of regional and European political agenda, exchange of experience and mutual guidance, participation of Roma in decision making processes, use of international experiences and professional advice to accelerate the solutions of Roma integration and increasing public awareness about the situation of Roma through active society-wide discussion.

2.3 NATIONAL ACTIVITIES IN THE FIELD OF ROMA INTEGRATION – BASIC SUMMARY

There are two advisory bodies of the government that deal with the Roma integration at the **central level within the Czech Republic - the Government Council for National Minorities and the Government Council for Roma Minority Affairs**. The Council is an advisory body to the Government and operates as an interministerial body.

The national institute to enforce the inclusive policies in the relations to socially excluded Roma is **The Agency for Social Inclusion in Roma Localities**, which operates as a co-coordinative authority between the subjects on the national and local level. The agency operated in the year 2009 in thirteen pilot localities and in the year 2010 its scope of activities was extended to another ten localities. At present the agency does not operate within the Ostrava region. The important subjects of Roma integration are **regions** where the regional coordinators for Roma issues operate. Their activity is legally anchored in the Act No. 129/2000 Coll. on regions and is targeted at coordination, methodological support to other entities at the local level in favour of improving the social, cultural and political situation of Roma.

An important entity in the level of **municipalities** with extended powers are Roma consultants, who promote the community integration policies, respond to current needs of Roma and are actively involved in the development of local strategies. They are also participating in the implementation of plans of municipalities to improve the situation of local Roma. There are also very strong representations of Roma organizations working on a regional level. They operate in the Olomouc Region (12), in the Hradec Králové region (10), also in the Moravian-Silesian region (9), in Prague (8) or in the Zlin Region (7).

3 Základní informace o stavu romských komunit v MS kraji a Ostravě

3 Basic information about the state of Roma communities in the Moravian-Silesian region and Ostrava

3.1 POČET ROMŮ A HLAVNÍ LOKALITY

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Na základě informací romských poradců obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, které pramení z hrubého odhadu vycházejícího z jejich zkušeností v rámci vedení agendy, se odhaduje, **že na území Moravskoslezského kraje se nachází cca 53 000 příslušníků romských komunit.** Dle těchto údajů je cca **33 000 z nich sociálně vyloučených,** nebo sociálním vyloučením ohrožených. Tyto údaje převyšují počet sociálně vyloučených příslušníků romských komunit uvedených v „Analýze sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti“ (dále jen Analýza sociálně vyloučených lokalit), která byla realizována společností GAC s. r. o. v roce 2006. Analýza sociálně vyloučených lokalit stanovuje počet sociálně vyloučených Romů na cca 10 500 osob. Výzkum společnosti GAC byl však realizován jen ve vybraných obcích s rozšířenou působností Moravskoslezského kraje.

OSTRAVA

Podle „Zprávy o stavu romských komunit v České republice za rok 2009“ žije na území města Ostravy početná romská komunita, která dle odhadu čítá 25 až 40 tisíc Romů. Vzhledem k obtížnému způsobu zjišťování je však tento údaj pravděpodobně nadsazený. Přesnější vymezení sociálně vyloučených lokalit, kde se také mnohem více koncentrují problémy romské komunity, jsou uvedeny v „Popisu sociálně vyloučených romských lokalit v regionu Ostravska (2010). Podle tohoto dokumentu žije ve 14 sociálně vyloučených lokalitách cca **5,5 tisíce Romů.** Tento počet nezahrnuje ostatní Romy, kteří žijí v majoritní společnosti, nicméně klíčové problémy romské komunity vznikají právě v oněch vyloučených lokalitách.

Podle „Analýzy sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti“,

3.1 NUMBER OF ROMA AND MAIN LOCALITIES

MORAVIAN-SILESIA REGION

Based on the information of Roma consultants of municipal offices of municipalities with extended powers, which come from a rough estimate regarding their experience within the management agenda, **it is estimated that there are about 53.000 members of Roma communities living in the Moravian-Silesian region.** According to this information approximately **33.000 of them are socially excluded** or at risk of social exclusion. These figures exceed the number of members of socially excluded Roma communities listed in the ‘Analysis of Socially Excluded Roma Localities and Communities and the Absorption Capacity of Subjects Operating in the Field’ (thereinafter referred to as ‘Analysis of the socially excluded Roma localities’), which was implemented by the GAC Ltd. in 2006. The analysis of the socially excluded localities specifies the number of socially excluded Roma to approximately 10,500 people. However, the research done by the GAC was in Moravian-Silesian Region implemented only in selected municipalities with extended powers.

OSTRAVA

According to the ‘Report on the status of Roma in the Czech Republic in 2009’ there is a large Roma community in the city of Ostrava. It amounts to approximately 25 to 40 thousand of Roma. Given the difficulties in the identifying method, this figure is likely to be overstated. A more accurate definition of socially excluded localities and the concentration of the problems of the Roma community is listed in the ‘Description of socially excluded Roma localities in the Ostrava region’ (2010). According to this document there are around 5,500 Roma living in 14 socially excluded localities. This number does not include other Roma who live in the mainstream society, but the key problems of the Roma community issue from those localities.

jejímž autorem je společnost GAC, je sociálně vyloučená romská lokalita definována jako „prostor obývaný skupinou, jejíž obyvatelé se sami považují za Romy nebo jsou za Romy označováni svým okolím, a jsou sociálně vyloučení. Může se jednat jak o jednotlivý dům, ve kterém žije několik jednotlivců či rodin, nebo o celou městskou čtvrť čítající několik stovek nebo dokonce tisíc obyvatel. Pro označení sociálně vyloučené lokality se užívá také pojem deprivované území.“

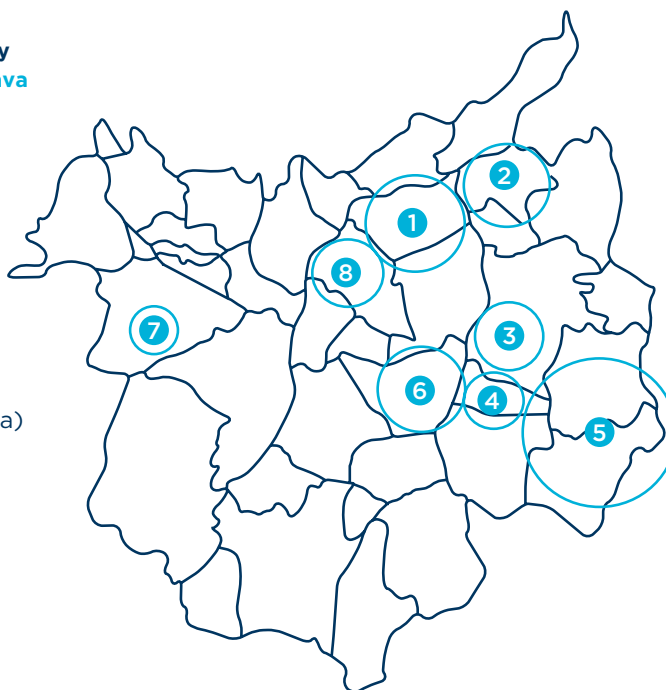
According to 'Analysis of Socially Excluded Roma Localities and Communities and the Absorption Capacity of Subjects Operating in the Field' issued and published by GAC is the socially excluded area defined as 'a territory inhabited by a group of people, who account themselves as Roma or are identified as Roma by their surroundings, and are socially excluded. It may be either a single house where only a few individuals or families live or a whole city district comprising several hundreds or even thousands of inhabitants. To indicate the socially excluded localities the term deprived areas is also used.'

Tabulka 1 Hlavní sociálně vyloučené romské lokality na území Ostravy
Table 1 Main socially excluded Roma localities within the City of Ostrava

Městská část District	Lokalita Locality	Počet obyvatel Population	Základní popis bydlení Basic description of living standard
Slezská Ostrava	Hrušov	310	byty jsou ve vlastnictví obce The properties are owned by the municipality
	Líščina	300	byty jsou ve vlastnictví RPG Byty, s.r.o., jeden dům vlastní obec The properties are owned by RPG Byty, Ltd., one of the houses is owned by the municipality
	Zárubek	160	byty jsou ve vlastnictví Trimex Reality, a.s. (dva domy jsou ve vlastnictví obce) The properties are owned by Trimex Reality, Inc. (two of the houses are owned by the municipality)
	Osada míru-Kunčičky	700	byty jsou ve vlastnictví RPG Byty, s.r.o. The properties are owned by RPG Byty, Ltd.
Moravská Ostrava a Přívoz	Zadní Přívoz	350	byty jsou ve vlastnictví Toba Trade, s.r.o. (1 dům vlastní obec) The properties are owned by Toba Trade, Ltd. (one of the houses is owned by the municipality)
	Přední Přívoz	850	byty jsou ve vlastnictví obce a malých vlastníků The properties are owned by the municipality byty jsou and private owners
Ostrava-Vítkovice	Sírotčí a Jeremenkova osada	700	byty jsou ve vlastnictví obce (3 domy vlastní RPG Byty, s.r.o.) The properties are in possession of the municipality (three of the houses are owned by RPG Byty, Ltd.)
	Erbenova Nerudova Tavičská Štramberská	270	Erbenová (3 domy obce - 16 bytů); Nerudová (1 dům obce - 6 bytů; 1 dům RPG - 7 bytů); Tavičská (1 dům obce - 16 bytů); Štramberská (1 dům obce - 13 bytů), byty jsou ve vlastnictví obce (1 dům vlastní RPG Byty,s.r.o) Erbenová (three houses owned by the municipality - 16 flats); Nerudová (one house owned by the municipality - 6 flats; one house owned by the RPG - 7 flats); Tavičská (one house owned by the municipality - 16 flats); Štramberská (one house owned by the municipality - 13 flats), flats are owned by the municipality (one house owned by the RPG Byty, Ltd.)
Mariánské Hory	Železná	270	jeden dům ve vlastnictví obce one house owned by the municipality
	Bedřiška	170	byty ve vlastnictví obce flats owned by the municipality
Radvanice a Bartovice)	Trnkovecká	410	byty ve vlastnictví RPG Byty, s.r.o. flats owned by the RPG Byty, Ltd.
	Pátova	80	byty ve vlastnictví obce, v pronájmu o.s. Centrom flats owned by the municipality, leased to o.s. Centrom
	Lipina	400	byty ve vlastnictví RPG Byty, s.r.o. flats owned by the RPG Byty, Ltd.
Ostrava-Poruba	Dělnická	750	byty ve vlastnictví RPG Byty, s.r.o. flats owned by the RPG Byty, Ltd.

Schéma 1 Městské obvody a vyloučené lokality Ostravy Scheme 1 City districts and excluded localities of Ostrava

- 1 Přívoz
- 2 Hrušov, Liščina
- 3 Zárubek
- 4 Kunčičky
- 5 Radvanice a Bartovice
- 6 Vítkovice
- 7 Poruba (Dělnická)
- 8 Mariánské Hory (Železná, Bedřiška)

Problémy se koncentrují rovněž na ubytovnách a hotelových domech, kde rovněž žije početná skupina Romů. Jedná se například o zařízení:

- Metalurg, Vítek, Hlubina (Ostrava-Jih)
- Sadová (Moravská Ostrava a Přívoz)
- U Bundy (Slezská Ostrava)
- Ubytovna Cihelní (Moravská Ostrava a Přívoz)

3.2 INSTITUCIONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ ROMSKÉ INTEGRACE V KRAJI A ZHODNOCENÍ INTEGRAČNÍ POLITIKY KRAJE A MÍSTNÍ SAMOSPRÁVY

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Moravskoslezský kraj zřizuje pracovní pozici koordinátora pro romské záležitosti, který je systémově zařazen na odboru sociálních věcí krajského úřadu. Koordinátor připravuje podklady pro střednědobé plánování sociálních služeb lidem ohroženým sociálním vyloučením.

Strategickým materiálem Moravskoslezského kraje pro oblast integrace romské komunity je „Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje na období 2006–2009“¹ (dále jen „Strategie“). Strategie byla zpracována na základě usnesení Rady Moravskoslezského kraje č. 38/1688 ze dne 7. prosince 2005, které bylo přijato na základě návrhu Výboru pro národnostní menšiny Zastupitelstva Moravskoslezského kraje. Strukturou obsahu se dokument opírá o revidovanou vládní „Konceptci romské integrace 2005“ a některé další koncepční dokumenty.

The problems also occur in temporary housing facilities and apartment hotels, where also live a high number of Roma. These include for example following facilities:

- Metalurg, Vítek, Hlubina (Ostrava-South)
- Sadová (Moravian Ostrava a Privoz)
- U Bundy (Silesian Ostrava)
- Housing facility Cihelní (Moravian Ostrava a Privoz)

3.2 INSTITUTIONAL ENSURANCE OF ROMA INTEGRATION IN THE REGION AND EVALUATION OF THE INTEGRATION POLICY OF THE LOCAL AUTHORITIES IN THE REGION

MORAVIAN-SILESIA REGION

Moravian-Silesian Region have established a job position called Coordinator for Roma Affairs, which is systematically included in the Department of Social Affairs of the Regional Office. The coordinator shall prepare supporting materials for the medium term planning of social services for people at risk of social exclusion.

The strategic material of Moravian-Silesian Region for the field of Roma community integration is the ‘Integration Strategy for the Roma Community in the Moravian-Silesian region for the period 2006–2009’¹ (hereinafter referred to as ‘Strategy’). The strategy was prepared on the basis of the Moravian-Silesian Region Council resolution no. 38/1688 from December 7, 2005 and was accepted upon proposal of the Committee for National Assembly of Moravian-Silesian Region. The content structure of

¹ V současné době je připravována nová verze Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje na období 2011–2014.

¹ The aim of community planning is providing local access of social services (in the city of Ostrava there are also other related activities)

Prvním ze specifických cílů materiálu bylo zmírnění současných důsledků sociální exkluze v Moravskoslezském kraji. Přijatými opatřeními se kraj snažil iniciovat a podporovat aktivity, jež povedou ke zmirňování sociálního vyloučení příslušníků romských komunit v oblasti bydlení, vzdělávání, zaměstnávání a zdraví. Aktivity byly realizovány formou finanční podpory kvalitních lokálních projektů realizovaných obcemi a organizacemi v rámci kraje. Iniciační role kraje v realizaci vlastních projektů byla naplněna prostřednictvím projektu TERNE ČHAVE.

V oblasti druhého specifického cíle s názvem „Efektivní prevence sociální exkluze v kraji“ se přijaté opatření zaměřilo na vytvoření nástrojů předcházejícím sociálnímu vyloučení příslušníků romských komunit v kraji. V rámci plnění Strategie se podařilo začlenit cílovou skupinu „příslušníků romských komunit“ do střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb kraje. V rámci zpracování odborné sociologicko-ekonomické analýzy obyvatel prostorově vyloučených lokalit v kraji se podařilo získat aktuální údaje o situaci romského etnika a existenci vyloučených lokalit od obcí s rozšířenou působností.

K plnění **třetího specifického cíle**, kterým je koordinace aktivit a subjektů podílejících se na řešení problematiky romské integrace. Důležitou součástí aktivit během naplňování tohoto cíle Strategie byla pozitivní medializace problematiky, což se podařilo prostřednictvím webových stránek v samostatném tématu „Národnostní menšiny“.

V rámci plnění **čtvrtého specifického cíle** se Strategie zaměřila na zlepšení současných podmínek v oblasti vzdělávání a rovného přístupu ke vzdělávání. Naplněním cíle se podařilo zajistit další vzdělávání pedagogických pracovníků v problematice specifického přístupu k romským žákům či podpořit zvyšování odborné kvalifikace asistentů pedagoga pro žáky a studenty se sociálním znevýhodněním.

Na většině obecních úřadů obcí s rozšířenou působností byl v roce 2009 zřízen buď **institut romského poradce**, nebo zde působili pracovníci, kteří měli romskou problematiku ve své pracovní náplni v rámci kumulovaného pracovního úvazku. Ve většině obcí s vysokou koncentrací sociálně vyloučených romských lokalit je však zřízen samostatný institut romského poradce.

Agenda romského poradce byla v roce 2009 realizována v Moravskoslezském kraji v obcích s rozšířenou působností: jedná se o obce Bílovec, Bruntál, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Havířov, Hlučín, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, **Ostrava**, Rýmařov, Třinec a Vítkov.

PŮSOBENÍ AGENTURY PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ V ROMSKÝCH LOKALITÁCH V MSK

V Moravskoslezském kraji působila Agentura pro sociální začleňování (dále jen Agentura) v roce 2009 v rámci jednoho krátkodobého lokálního partnerství s ostravským obvodem Slezská Ostrava. Vzhledem k tomu, že došlo ke znemožnění čerpání finančních prostředků z individuálního projektu Agentury přímo na projekty v lokalitách, byla činnost Agentury v roce 2009 tímto faktem výrazně omezena. Lokální partnerství mělo připraveno několik projektových záměrů, které však díky tomuto faktu nebyly realizovány. V současné době Agentura na území Ostravy nepůsobí.

the document is based on the government's 'Concept of Roma Integration 2005' and some other conceptual documents.

The first of the specific objectives of the material was a reduction of the current consequences of social exclusion in the Moravian-Silesian region. By the adopted measures the region sought to initiate and promote activities that will lead to a decrease of social exclusion of Roma communities in the fields of housing, education, employment and health. The activities were realized in the form of financial support for quality local projects implemented by municipalities and organizations within the region. Initiatory role of the region in implementation of its own projects was fulfilled by the means of the TERNE ČHAVE project.

In the second specific objective entitled 'Effective prevention of social exclusion in the region' the adopted measure focused on the development of tools prior to social exclusion of Roma communities in the county. Within the implementation of the strategy it was managed to integrate the target group 'of members of Roma communities' into the medium term plan of social services development of the region. Within the implementation of professional socio-economic analysis of population of territorially excluded localities in the region the current data on the situation of the Roma ethnic group and the existence of the excluded areas from the municipalities with extended powers has been obtained.

The third specific objective is the coordination of activities of the entities involved in solving problems of Roma integration. Positive publicity of this issue managed through the websites in separate topic 'Ethnic minorities' was an important part of the activities during the implementation of this objective of the strategy.

In order to fulfil the **fourth specific objective** the strategy focused on improving the current conditions in education and equal access to education. By fulfilling the objective, further education of educational workers in the field of specific approach to Roma students was ensured, as well as increasing the qualification of assistant teachers of pupils and students with social handicap was also supported.

In 2009 at the majority of municipal offices of municipalities with extended powers there was either a **Institute of Roma consultant** established or there were operating workers, who had Roma issues in their job description within the cumulative working time. A separate Institute of the Roma advisor has been established in most municipalities with high concentrations of socially excluded Roma localities.

Roma consultant agenda was implemented in 2009 in the Moravian-Silesian region in the municipalities with extended powers, namely at the municipalities: Bílovec, Bruntal, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Havířov Hlučín, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, **Ostrava**, Rýmařov, Třinec and Vítkov.

OBČANSKÉ INICIATIVY SAMOTNÝCH ROMŮ

Na území většiny obcí kraje systematická občanská činnost samotných Romů chybí. V některých obcích působí občanská sdružení, která jsou složena jen z řad romských aktivistů. Mezi tato sdružení patří občanské sdružení Dživipen, občanské sdružení opavských Romů nebo občanské sdružení EUROPA ROME CZ. Zaměření těchto sdružení jsou různá. Některá realizují sociální služby a některá jsou zaměřena spíše na aktivity občanského charakteru. Míra nastavení spolupráce s veřejnou správou se pohybuje většinou v rovině aktivní účasti na procesu komunitního plánování obce.

Na území kraje je realizována rozsáhlá činnost tzv. proromských občanských sdružení, které jsou tvořena jak zástupci z řad romské komunity, tak zástupců majoritní společnosti. Tato sdružení vyvíjejí systematickou činnost v sociálně vyloučených lokalitách jednotlivých obcí nejčastěji ve formě realizace sociálních služeb a aktivní účasti na komunitním plánování obce, pořádání kulturních festivalů a dalších aktivit kulturního charakteru. V rámci realizace sociálních služeb dochází ke spolupráci s veřejnou správou dané obce např. právě participací na procesu komunitního plánování služeb, kde zástupci těchto organizací výrazně napomáhají definování potřeb příslušníků romských komunit. Mezi tyto organizace patří sdružení Vzájemné soužití, Společně – Jekhetane, Centrom, Bílý nosorožec, Sdružení Romů Severní Moravy, Společenství Romů na Moravě nebo občanské sdružení LIGA.

STRATEGIE A PRACOVNÍ SKUPINY NA ÚZEMÍ OSTRAVY

V rámci plánování sociálních služeb na území obcí s rozšířenou působností probíhá proces komunitního plánování, kde dochází ke zřizování pracovních skupin primárně řešících situaci romské problematiky, případně je tato oblast včleněna do skupin řešící sociální vyloučení na území obce.

V Ostravě je realizován na úrovni Magistrátu města od roku 2002 Komunitní plán.² Součástí jeho realizace je pracovní skupina Romské etnikum. Je také prováděn Integrovaný plán rozvoje města (IPRM) při IOP pod názvem „Budoucnost Vítkovic“, který zahrnuje rovněž opatření pro integraci romské komunity.

EFFECTS OF THE AGENCY FOR SOCIAL INCLUSION IN ROMA LOCALITIES IN THE MORAVIAN-SILESIA REGION

In the Moravian-Silesian region the Agency for Social Inclusion (hereinafter the Agency) operated in 2009 within the short-term in partnership with the Silesian Ostrava district. Since there had been a restraint to draw on funds for individual project the Agency aimed directly at the projects in the localities, the operation of the Agency was quite limited. The local partnership had prepared several project ideas, but because of this fact they had not been implemented. Currently, the Agency does not operate in Ostrava.

COMMUNITY INVOLVEMENT OF ROMA MINORITY

There is an absence of systematic activity in the Roma community in most of the territories in the region. Civic associations composed only from among Roma operate in some municipalities. These are civic associations such as Dživipen, Opava Roma or ROME EN EUROPA. The directions of these associations are different. Some carry out social services and some are rather focused on the activities of civil character. The level of cooperation with public authorities varies mostly at the level of active participation in the process of community planning.

Extensive activities of so-called pro-Roma associations, formed by both representatives of Roma and majority society, are carried out within the region. These associations develop systematic work in socially excluded areas of each municipality. That is mostly done in the form of implementation of social services and active participation in community planning, organizing cultural festivals and other cultural activities. Within the implementation of social services a cooperation with public authorities of the municipality e.g. the very participation on community planning process, where the representatives of these organisations help to define the needs of Roma communities' residents. These organizations include the civic associations such as Vzájemné soužití (Life Together), Společně – Jekhetane (Together – Jekhetane), Centrom (Centre), Bílý nosorožec (White Rhino), the Roma Association of North Moravia, the Association of Roma in Moravia or the civic association LEAGUE.

THE STRATEGIES AND WORKING GROUPS WITHIN OSTRAVA REGION

Within the framework of social services in the municipality territories with extended powers, the process of community planning takes place, and the working groups primary dealing with Roma issues are formed. This scope of activity could also be implemented to the groups dealing with social exclusion in the municipality.

In Ostrava the Community plan² has been implemented since 2002 by the city council. As a part of its implementation a working group named Roma ethic was set up. Also the Integrated development plan for the municipality (IDPM) under the name 'The Future of Vítkovice' is being implemented and involves the measurements for Roma community integration.

² Posláním komunitního plánování (dále jen KP) je především zajišťování místní dostupnosti sociálních služeb (a ve městě Ostrava i souvisejících aktivit).

² The aim of community planning is providing local access of social services (in the city of Ostrava there are also other related activities).

4 Analýza situace Romů a provádění proromské politiky v hlavních tematických oblastech

4 Analysis of Roma situation and implementation of pro-Roma policies in main thematic fields

4.1 OBLAST VZDĚLÁVÁNÍ

4.1.1 Situace Romů v oblasti vzdělávání

Neustále pokračuje trend nízké vzdělanostní úrovně u příslušníků romských komunit a nízkých vzdělanostních šancí znevýhodněných romských dětí. Bylo zjištěno, že významný podíl romských žáků se vzdělává mimo hlavní vzdělávací proud, což omezuje jejich šance na úspěšný přestup do sekundárního a následně terciárního stupně vzdělávání. K nízkým vzdělanostním šancím přispívají i sociokulturní a individuálně podmíněné bariéry, mezi něž patří například život romských dětí v jinojazyčném prostředí, dále odlišné vnímání hodnoty vzdělání ze strany vyloučených romských rodin, což podmiňuje i míru podpory a způsob výchovy romských dětí ze socio-kulturně znevýhodňujícího prostředí ze strany jejich rodičů, postoj dětí ke vzdělání a jejich aspirace k dosažení vyšší vzdělanostní úrovně. Tyto faktory významně přispívají k tomu, že se dlouhodobě nedaří zvýšit vzdělanostní úroveň Romů, která je zásadní nejen pro zlepšení jejich situace na trhu práce, ale i celkově pro posílení jejich pozice v české společnosti a zlepšení standardu životní úrovně.

4.1.1.1 Předškolní vzdělávání

Znevýhodnění romských dětí začíná už od raného dětství a pokračuje v předškolním věku, tedy v období, kdy se rozvíjí jejich kompetence důležité pro vstup do základní školy. Romské děti ze socio-kulturně znevýhodňujícího prostředí nemají dostatek příležitostí k rozvoji komunikačních schopností, navíc u nich může být kvalitní osvojení vyučovacího jazyka znemožněno životem v jinojazyčném prostředí, kde se hovoří romským etnolektem češtiny. Děti zároveň nemají díky nedostatečné podpoře ze strany rodičů příležitost získat potřebný kulturní kapitál a další znalosti i schopnosti, které jsou pedagogickými pracovníky vyžadovány při zápisu do základní školy a následně i v průběhu výuky na prvním stupni ZŠ.

4.1 EDUCATION FIELD

4.1.1 Situation of Roma in the field of education

There is an on-going trend of a low education level in the Roma community and low educational prospects of disadvantaged Roma children. It was found that a significant amount of Roma children educate themselves outside the mainstream education, which limits their chances to successful transfer to secondary and then tertiary education. There are socio-cultural as well as individual barriers that significantly contribute to the low education chances of Roma children. To name a few: the children live in foreign language environment, their perception of education is very different given the family they come from; their attitude towards further education is at zero level, etc. These factors significantly contribute to the long-term unsuccessful trend of increasing the education level of Roma, which is essential not only to improve their labour market situation, but also to strengthen their overall position in Czech society and improve their living standards.

4.1.1.1 Preschool education

The disadvantage of Roma children begins from an early age and continues to preschool age, i.e. life period when the competencies essential to successfully enter elementary education develop. Roma children from socioculturally disadvantaged environment do not have enough opportunities to develop communications skills and in addition to that living in foreign language environment (Roma ethnolect of Czech language) cannot support the correct mastering of tuition language (Czech). The children also do not have the efficient support of their parents to gain a sufficient cultural background to suit the requirements of educational workers that are needed when entering the elementary school and consequently during the first years of studies. One of the ways to eliminate or reduce social disadvantage of Roma children is their participation

Jednou z cest jak zcela eliminovat či zmírnit sociální znevýhodnění romských dětí, je jejich účast v předškolním vzdělávání, které probíhá v mateřských školách a v přípravných třídách. Zkušenosti z praxe dokládají, že účast romských dětí v mateřských školách je velmi nízká, kdy MŠ navštěvují pouze dvě pětiny z nich. Tento trend lze vnímat negativně, protože předškolní vzdělávání znevýhodněných romských dětí v MŠ neefektivněji přispívá k jejich úspěšnému přestupu na základní školu hlavního vzdělávacího proudu, zároveň ve srovnání s přípravnými třídami zvyšuje i jejich šance na to, že se udrží v běžných školách vzdělávajících dle RVP ZV.

Příčinou nízké účasti romských dětí v MŠ jsou nejčastěji vysoké náklady spojené s docházkou, dále nedostupnost mateřských školek ve vyloučených lokalitách, špatná dopravní obslužnost, finanční náročnost dopravy pro nízkopříjmové romské domácnosti a současně nízký zájem ze strany rodičů. Předškolní docházka klade i určité nároky na disciplinovanost rodičů při zajišťování doprovodu dítěte do MŠ, jeho potřeb vyplývajících z docházky do školky a při spolupráci rodičů s pedagogickými pracovníky.

Ochotu romských rodičů využít předškolní přípravu ovlivňuje i přístup pedagogů k romským dětem a jejich připravenost pro práci s nimi. Řada romských rodičů se obává, že jejich děti nebudou ve školce přijímány jak ostatními dětmi, tak i pedagogy, proto preferují raději výchovu dětí v přirozeném prostředí rodiny. Výše uvedené příčiny nízké účasti romských dětí ve školkách dokládají potřebu zvýšení dostupnosti mateřských školek ve vyloučených lokalitách, dále rozvoj dalších alternativních možností předškolního vzdělávání přímo v romských lokalitách.

Druhou možností předškolního vzdělávání jsou přípravné třídy. Ty jsou určené pro předškolní přípravu těch dětí, které z různých důvodů nemohou navštěvovat běžnou mateřskou školu. Děti, které absolvují přípravnou třídu, ve většině případů zahajují úspěšně povinnou školní docházku v běžné základní škole. Celkově předškolní vzdělávání v mateřských školách a v přípravných třídách absolvuje pouze 48% romských dětí ze sociálně vyloučených lokalit nebo z lokalit ohrožených sociálním vyloučením. Další bariérou, která snižuje efektivitu pedagogických intervencí, je jejich nízká provázanost se sociálními službami, které by primárně měly být zaměřené na sociální integraci rodičů znevýhodněných dětí. Flexibilně na potřeby rodičů reagují např. sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, které umožňují rozvoj potřebných rodičovských kompetencí k poskytování odpovídající péče o dítě.

4.1.1.2 Základní vzdělávání

Znevýhodnění romských dětí v raném a v předškolním věku se začíná projevovat už při jejich zápisu na základní školu. Některé romské děti v souvislosti s nástupem povinné školní docházky absolvují odborné vyšetření ve školském poradenském zařízení k určení jejich rozumových schopností a celkové připravenosti na nástup do ZŠ. Právě procesu diagnostiky byla věnována v poslední době velká pozornost. Kritika zaznívala zejména na samotnou volbu diagnostických nástrojů, které dle kritiků nedostatečně reflektovaly specifické potřeby romských dětí vyplývající ze sociálního znevýhodnění a ze života v jinojazyčném prostředí.

Další kritika zaznívá i na způsob informování romských rodičů

in preschool education, which takes place in kindergartens and preparatory classes.

Field experience shows that attendance of Roma children in kindergartens is very low (i.e. only two-fifth of them attend). This trend can be perceived negatively, but the preschool education of disadvantaged Roma children in kindergartens effectively contribute to their successful transfer to mainstream education and at the same time compared to preparatory classes it increases their chances to remain in schools educating according to FEP EE.

The low participation of Roma children in kindergartens is often caused by the high costs associated with attendance and transport, as well as the unavailability of kindergartens in the excluded areas, poor transport services and simultaneously a low interest on the part of their parents. Preschool attendance also requires discipline of parents for instance accompanying the child to and from the kindergarten, fulfilment of the child's needs resulting from the attendance and cooperation with educational workers.

Roma parent's willingness to use preschool preparation is also affected by the approach of educational workers towards Roma children. Many Roma parents are worried that other children and educators will not accept their children in kindergarten. Therefore, they rather prefer raising children in natural family environment. The above-mentioned reasons for low participation of Roma children in kindergartens illustrate the need to increase access to kindergartens in excluded localities and further development of other alternative ways of preschool education in Roma communities.

Second form of preschool education is preparatory classes. They are intended for preschool preparation of children who for various reasons cannot attend regular kindergarten. In most cases the children who complete a preparatory class successfully initiate compulsory school attendance of the regular elementary school. Overall, the preschool education in kindergartens and preparatory classes complete only 48% of Roma children coming from socially excluded localities or those at risk of social exclusion. Another barrier that reduces the effectiveness of educational interventions is the low involvement and coherence of Roma parents with social services, which are primarily aimed at social integration of disadvantaged children. Socially activating services for families with children provide flexible response to the needs of parents and help to develop parenting skills needed to provide adequate childcare.

4.1.1.2 Elementary education

The disadvantage of Roma children in early and preschool age already begins to show upon their entry to elementary school. Some Roma children at the beginning of compulsory education have to undergo professional testing in a school consultancy establishment. This testing helps to determine their mental abilities and general preparedness to enter the elementary education. It is the process of diagnosis that has been devoted a lot of attention in recent years. The choice of diagnostic tools was the most criticized topic and according to the critics the tools used did not reflect the specific needs of Roma children resulting from their social disadvantage. The way of informing Roma parents about

o důsledcích jejich rozhodnutí o tom, zda jejich dítě bude vzděláváno v běžné škole dle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání nebo v praktické škole dle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením. Praxe ukazuje, že souhlas romských rodičů s umístěním dětí do praktické školy se často nezakládá na dostatečném množství a pochopení obsahu sdělených informací o rozdílech ve výuce na obou typech škol a do jaké míry bude mít rozhodnutí vliv na připravenost dítěte k přestupu do sekundárního stupně vzdělávání.

Podpora znevýhodněných romských dětí v průběhu základního i středoškolského vzdělávání spočívá ve využití poradenství v oblasti vzdělávání a výchovy znevýhodněného dítěte s nižší školní úspěšností, dále v tvorbě a realizaci individuálních vzdělávacích plánů s uplatněním individuálního přístupu pedagoga a ve využití dalších inkluzivních nástrojů, z nichž nejvýznamnějším je program asistent pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním.

Působení asistentů pedagoga ve třídách zvyšuje udržitelnost znevýhodněných romských dětí v hlavním vzdělávacím proudu, protože jim asistent pedagoga pomáhá zvládnout požadavky, které jsou na ně při výuce kladeny.

the consequences of their decision, whether their child will be educated in regular school according to the Framework Education Programme for Elementary Education or in practical school that uses the Framework Education Programme for Elementary Education for pupils with mild mental disabilities, is another target of criticism.

Experience shows that agreement of parents with placement of Roma children in the practical school is often based on insufficient understanding of content and lack of information provided about the differences in teaching at both types of schools. There is also absence of information to what extent will the decision affect the child's preparedness to transfer to secondary level education.

Support for disadvantaged Roma children in the elementary and secondary education can be encouraged by the use of consultancy in education and upbringing of disadvantaged children with lower school success. Furthermore, it can be supported by creation and implementation of individual educational plans with application of an individual teacher's approach and use of other inclusive tools. The most important of these tools is a programme of assistant teacher for children and students with social disadvantages.

The use of Assistant Teachers in classes increases sustainability of disadvantaged Roma children in mainstream education, because the assistant teacher helps them cope with the requirements of education.

Tabulka 2 Program asistentů pedagoga v roce 2009

Table 2 Programme of assistant teachers for the year 2009

Kraj Region	Počet vzdělávacích institucí realizujících program Number of educational institutions implementing the programme	Počet asistentů pedagoga v krajích Number of assistant teachers in the regions	Výše schválené dotace za rok 2009 z MŠMT Amount of approved grant for the year 2009 from Ministry of Education	Výše dotační podpory programu 2009 ze strany kraje Amount of grant support of the 2009 programme from the region
Moravskoslezský Moravian-Silesian	41	75 (72,62 prac. míst) / jobs	13 037 871 Kč / CZK	2 591 000 Kč / CZK

4.1.1.3 Sekundární vzdělávání

Znevýhodnění romských žáků se výrazněji projevuje i při jejich přestupu do sekundárního stupně vzdělávání. Řada z nich na další vzdělávání rezignuje a neusiluje o další studium z důvodu nízké školní úspěšnosti, nedostatečné podpory ze strany rodiny či vlastní motivace díky chybějícím pozitivním profesně pracovním vzorům.

Většina žáků (více než 95 %), kteří absolvovali základní vzdělání dle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením, studuje dále na středních školách poskytujících vzdělání bez maturity. V případě romských žákyň a žáků nejvíce absolventů RVP ZV LMP přechází na SŠ s výučním listem - 65% - a jenom 0,93 % z nich nastoupilo na střední školu ukončenou maturitou. V případě romských absolventů vzdělaných na běžných školách podle RVP ZV nastoupilo do maturitního studia více než 30%. Šetření tedy ukazuje velkou pravděpodobnost toho, že pokud žák absolvuje základní vzdělání upravené podle RVP ZV LMP, dosáhne pouze na střední vzdělání bez maturity.

4.1.1.4 Terciární vzdělávání

Výrazně nízký je stále počet romských absolventů středních

4.1.1.3 Secondary education

The disadvantage of Roma pupils is more evident with their transfer to secondary education. A lot of them resign further education due to low enthusiasm based on previous study failures, insufficient support from the family or own motivation due to lack of positive professional work patterns.

Most of pupils (more than 95%) who completed elementary education according to Framework Education Programme for Elementary Education for pupils with mild mental disabilities continue their study at secondary school providing education without the GCE examinations. In the case of Roma pupils most of the graduates of FEP EE MMD is transferred to secondary education providing vocational certificate - 65% - and only 0.93% of them entered the secondary school providing the GCE examination. In the case of Roma pupils educated within the standard FEP EE the secondary school with GCE examination entered more than 30% of them. Therefore, the investigation indicates that there is a high probability of reaching only education with vocational certificate in case of graduating the FEP EE MMD.

4.1.1.4 Tertiary education

There is a very low number of Roma secondary school graduates who would continue their studies at university or college. The

škol, kteří pokračují ve studiu na vysoké škole nebo vyšší odborné škole. Bariérou, která jim brání pokračovat ve studiu je kromě nízké motivace samotných absolventů SŠ i finanční náročnost studia, nízká podpora ze strany rodiny, která preferuje často co nejrychlejší nástup potomka na trh práce.

Tradičním projektem a osvědčenou praxí na podporu vysokoškolského studia romských absolventů středních škol je projekt Dža dureder - Pokračuj II, který realizovalo v roce 2009 sdružení Slovo 21, o. s. Cílem projektu bylo podpořit romské studenty v dokončení střední školy a kvalitně je připravit na přijímací řízení na vysoké školy a tím přispět ke zvýšení úspěšnosti u přijímacího řízení. Projekt byl určen konkrétně středoškolákům z Moravskoslezského, Olomouckého, Plzeňského, Ústeckého a Středočeského kraje.

Finanční náročnost studia je u chudých romských studentů možné kompenzovat prostřednictvím dotace MŠMT na podporu sociálně znevýhodněných studentů ze státního rozpočtu. Dotace jsou poskytovány soukromým a veřejným vysokým školám za účelem umožnění vysokoškolského studia i studentům z nízkopříjmových domácností (a to včetně znevýhodněných romských studentů). Vysokým školám soukromým byla v roce 2009 v rámci tohoto programu poskytnuta dotace ve výši 2 335 000 Kč, veřejným vysokým školám dotace ve výši 70 477 000 Kč na sociální stipendia.

4.1.2 Situace Romů v oblasti vzdělávání – Moravskoslezský kraj

Rozvoj a zavádění modelu inkluzivního vzdělávání dokládá zapojení škol Moravskoslezského kraje do rozvojového programu vyhlášeného MŠMT Na podporu škol, kdy jsou podporovány instituce, které realizují inkluzivní vzdělávání dětí a žáků se sociálním znevýhodněním (viz níže). Základním dokumentem pro zavádění inkluzivního vzdělávání je Akční plán Dekády romské inkluze, jehož základním úkolem je realizace včasné péče o děti ze socio-kulturně znevýhodňujícího prostředí.

V rámci střednědobého krajského koncepčního materiálu byl vytvořen dokument k integraci romské komunity do majoritní společnosti s názvem „**Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje na období 2006–2009**“ O zpracování tohoto dokumentu rozhodla rada kraje usnesením č. 38/1688 ze dne 7. prosince 2005, které bylo přijato na návrh Výboru Zastupitelstva Moravskoslezského kraje pro národnostní menšiny.

V Moravskoslezském kraji od roku 2009 působí 2 Centra podpory inkluzivního vzdělávání: CPIV Karviná a CPIV Opava, jedná se o návaznost na projekt SIM – Střediska integrace menšin.

4.1.2.1 Dotační podpora vzdělávacích aktivit Romů ze strany kraje

Podpora vzdělávacích aktivit ze strany kraje je realizována podporou nestátních neziskových organizací (dále jen NNO) v rámci dotačních programů administrovaných prostřednictvím odboru sociálních věcí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje (dále jen „MSK“). Program na podporu aktivit příslušníků národnostních menšin žijících na území MSK je zaměřen na podporu aktivit organizací sdružující příslušníky národnostních menšin v kraji, zejména v oblasti kultury,

barrier that prevents them from continuing their studies in addition to low motivation itself is the high cost of studying and low support on the part of their family, who would rather prefer their child to start working.

The traditional and established practice to promote higher education of Roma secondary school graduates is the project Jadureder - Continue II, implemented in 2009 by the association Slovo 21. It aimed at supporting Roma students in the completion of secondary school and prepares them for entrance examinations to universities and thereby contributes to increasing the success of the admission process. The project was designed in particular for secondary school students from Moravian-Silesian, Olomouc, Pilsen, Ústí nad Labem and Central Bohemia Regions.

Financial demands of the studies for poor Roma students can be compensated by the Ministry of Education grant to support socially disadvantaged students from the state budget. Grants are provided to private and public universities or colleges to enable the disadvantaged students to graduate university (including Roma students). Private universities were funded with social scholarships with an amount of 2,335,000 CZK and public universities with an amount of 70,477,000 CZK in 2009.

4.1.2 Situation of Roma in the field of education – Moravian-Silesian region

Development and implementation of Inclusive Education model shows the involvement of schools in Moravian-Silesian Region in Development Programme announced by the Ministry of Education to support those schools that implement the Inclusive education of students with social disadvantage (see below). The basic document for implementation of inclusive education is the action plan Decade of Roma Inclusion. Its primary aim is to implement early care for children from socio-culturally disadvantaged environment.

Within the medium-term regional strategic material documents to support Roma integration into majority society was created under name ‘Strategy for Roma Community Integration in Moravian-Silesian Region for 2006–2009’. The preparation of this document was decided by the Board of Region under Resolution No 38/1688 of 7 December 2005, which was accepted on the proposal of the Committee Assembly of Moravian-Silesian Region for ethnic minorities.

There have been two centres of inclusive education support operating within Moravian-Silesian region since 2009: CFIE Karvina and CFIE Opava. The centres are connected to project MIC (SIM) – Minority integration centres.

4.1.2.1 Grant support of educational activities of Roma on the part of the region

Support of educational activities on the part of the region is realized by supporting the non-governmental organizations (hereinafter referred to as ‘NGOs’) in grant programmes administered by the Department of Social Affairs of the Regional Office of Moravian-Silesian Region (hereinafter referred to as ‘MSR’). The programme to promote activities of national minorities living in MSR is focused on supporting the activities of organizations comprising members of national minorities in the region, especially in the areas of culture, multicultural and integrative educational activities. Within the grant programme

multikulturních a integračních výchovně vzdělávacích aktivit. V rámci dotačního programu jsou také podporovány projekty zaměřené na integraci romských komunit. V roce 2009 bylo podpořeno 12 neziskových organizací, z toho 3 zabývající se romskou problematikou.

Podpora integrace romské komunity je každoročně vyhlašovaný dotační program Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy zaměřený na podporu předškolní přípravy sociálně znevýhodněných a romských dětí. V rámci tohoto dotačního programu jsou podporovány zájmové aktivity pro romské děti a mládež v návaznosti na jejich vzdělávací potřeby. Součástí tohoto programu je také metodická podpora pedagogických pracovníků. V roce 2009 získalo v MSK částku 1 260 000 Kč celkem 13 organizací.

Využití dotační podpory z ESF v kraji: V rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblasti podpory 1.2 je zahrnuta rovněž podpora aktivit pro sociálně znevýhodněné žáky, případně žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Specifickým kritériem, které je bonifikováno, je poskytnutí inkluzivního vzdělávání v realizovaných aktivitách projektu. V současné době probíhá realizace projektů vybraných k financování v rámci 1. a 2. výzvy k předkládání grantových projektů.

4.1.2.2 Oblast včasné péče a předškolní výchovy

Kapacita MŠ v kraji je obecně dostatečná, dostupnost pro širokou veřejnost bez potíží, avšak využívání těchto předškolních zařízení romskými rodiči pro své děti je nízké. Romští rodiče zpravidla služeb MŠ pro své děti nevyužívají. Pokud se jedná o postoj romských rodičů a jejich přístup k předškolnímu vzdělávání, velmi často je velice laxní, rodiče nepřikládají návštěvám předškolních zařízení, pokud se nejedná o předškolní třídu, význam, nevyhledávají tato zařízení přes všechna stimulační opatření.

Přípravné třídy základní školy se naplňují v počtu od 7 do 15 dětí, v případě vyššího zájmu ze strany zákonných zástupců otevírají ředitelé základních škol 2 nebo 3 přípravné třídy. Dle individuálních informací je někdy zájem značný – v případě, že některé z dětí přestane do přípravné třídy docházet a nemá zájem pokračovat, nastoupí další dítě, v některých případech v září dochází do třídy vyšší počet dětí a postupně se snižuje. V současné době je v Moravskoslezském kraji zřízeno 28 přípravných tříd, ve kterých je vzděláváno celkem 331 dětí.

4.1.2.3 Základní vzdělávání

Ve statistických výkazech nejsou specifikováni romští žáci, nelze tedy rozlišit, v kterých školách jsou jací žáci zapsáni a podle jakého vzdělávacího programu se romští žáci vzdělávají. Pro zařazení do vzdělávacího programu „Základní škola – Příloha pro žáky s lehkým mentálním postižením“ je nutné doporučení školského poradenského zařízení s určením, že se jedná o mentálně postiženého žáka, žádost zákonného zástupce o přijetí do základní školy a souhlas se vzdělávacím programem.

Děti a žáci pocházející ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí zpravidla navštěvují školy nejbližší místu svého bydliště. Školy se v mnoha případech u těchto dětí a žáků potýkají s výchovnými problémy, nepravidelnou docházkou žáků, sníženou školní úspěšností a následnou profesní orientací. Ke zmírnění uvedených problémů jsou do těchto škol zařazováni

project aimed at integration of Roma communities are also supported. In 2009 12 NGO's were granted, including 3 dealing with Roma issues.

Supporting the integration of Roma community is an annually promulgated grant programme from the Ministry of Education, Youth and Sports aimed at supporting preschool preparation of socially disadvantaged and Roma children. As part of this grant programme interest activities of Roma children and youth in relation to their educational needs are supported. This programme is also the methodology support of educational workers. In 2009 MSR obtained an amount of 1,260,000 CZK for altogether 13 organizations.

The use of grant support from the ESF in the region: Within the field of support, Education for Competitiveness, the area of support 1.2 also includes support activities for socially disadvantaged pupils or pupils with special educational needs. The specific criterion that is funded is the provision of Inclusive Education in realised project activities. At present the implementation of projects selected for funding under the first and second call for grant project proposals is proceeding.

4.1.2.2 Field of early childhood education and preschool care

The capacity of kindergartens in the region is generally sufficient and it is available for the general public without any difficulties. Roma parents, however, do not use the facilities for their children greatly. The attitude of Roma parents and their approach to preschool education is a serious issue, they do not understand the importance of attending such facilities and do not seek the facilities despite all stimulative measures.

Preparatory classes for elementary school are usually attended by 7 to 15 children. In the event of higher interest from the legal representatives, the directors of elementary schools upon this interest open 2 or 3 preparatory classes. According to individual information there sometimes is a considerable interest – in the case that some child stops attending the preparatory class, there is immediately another child to join the class. In some cases there is a higher number of pupils in September and that number gradually decreases. There are 28 preparatory classes that educate 331 pupils in MSR at the moment.

4.1.2.3 Elementary education

Roma pupils are not specified in the statistical statements, so it cannot be recognised which school they attend or which educational framework they undertake. For inclusion in the educational programme 'Elementary School – Attachment for pupils with mild mental disabilities' the recommendation of school advisory is required. Such recommendation should point out the mental disability and also include the application of legal representative for admission to elementary school and agreement with the educational programme.

Children and students coming from socio-culturally disadvantaged environment usually attend schools closest to the place of their residence. In many cases the schools face behavioural problems, irregular attendance, poor school performance and subsequent wrong vocation orientation. To decrease the above-mentioned problems the assistant teachers are placed in those school facilities and preparatory classes are opened. Also the education programmes are adjusted to specific needs of each school. Elementary schools

asistenti pedagoga a jsou v nich zřizovány přípravné třídy. Konkrétním podmínkám těchto škol jsou přizpůsobovány také vytvářené školní vzdělávací programy. Základní školy, v nichž se vzdělává vyšší procento romských žáků, mají zpravidla informace o historii Romů a jejich kultuře začleněny do školních vzdělávacích programů. Otázky rasismu a xenofobie jsou součástí rámcového vzdělávacího programu základního vzdělávání.

Údaje o romských žácích nejsou nikde samostatně vykazovány.

Inkluzivní vzdělávání dětí, žáků a studentů se sociálním znevýhodněním probíhá ve všech školách s vyšším zastoupením sociálně znevýhodněných žáků a ve školách, v nichž působí asistenti pedagoga pro sociálně znevýhodněné žáky. Podpora těchto škol je také zabezpečována již druhým rokem rozvojovým programem MŠMT Na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání dětí a žáků se sociálním znevýhodněním, v roce 2009 byla MSK poskytnuta v rámci tohoto programu celková částka ve výši Kč 12 937 968 Kč. Tato dotace byla využita dle podmínek dotačního titulu v 18 základních a mateřských školách.

Počet asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním v Moravskoslezském kraji ve školním roce 2008/2009 činil 75 asistentů (asistenti pedagoga působí celkem ve 3 mateřských školách a 38 základních školách). Pro školní rok 2009/2010 byl udělen souhlas se zřízením funkce asistenta pedagoga působícího ve třídách, v kterých se vzdělávají děti a žáci se sociálním znevýhodněním, 3 mateřským školám a 40 základním školám pro 77 fyzických osob.

V rámci spolupráce některých základních škol a praromských neziskových organizací dochází k realizaci doučování dětí buď v prostorách jednotlivých organizací, nebo přímo v domácnostech dětí v jejich přirozeném prostředí.

Jako příklad dobré praxe lze uvést občanské sdružení STOP, které působí v Ostravě. Pracovníci tohoto sdružení pocházejí z řad studentů pedagogické fakulty a docházejí děti doučovat přímo do jejich domácností. Výběr dětí pro doučování probíhá nejčastěji ve spolupráci s neziskovými organizacemi, které pracují např. přímo v sociálně vyloučených lokalitách.

Předčasný odchod romských žáků z procesu vzdělávání je velmi závažný jev, který negativně ovlivňuje možnost uplatnění dětí v procesu zaměstnávání na trhu práce. Předčasným odchodem zde rozumíme hlavně absenci pokračování ve vzdělávání po absolvování základní školní docházky. Žáci, kteří dále nepokračují v dalším vzdělání tak nedosahují do budoucna dostatečné kvalifikace potřebné k získání plnohodnotného zaměstnání. Mezi nejčastější příčiny tohoto jevu v romských komunitách patří nedostatečný důraz na důležitost vzdělávání v rámci primárních rodin žáků. V poslední době však můžeme na základě informací romských poradců obcí s rozšířenou působností pozorovat postupnou zlepšující se tendenci hlavně u mladých rodin, které si důležitost kvalitního vzdělání začínají více uvědomovat a kladou na ně také důraz u svých dětí.

4.1.2.4 Sekundární vzdělávání

Orientační odhad počtu romských žáků ve středních školách

where a higher number of Roma pupils study usually have the information about their culture implemented into the education programmes. Issues of racism and xenophobia are part of the Framework Education Programme for Elementary Education. The information about Roma pupils is never reported separately. The inclusive education of children and students with social disadvantage takes place in all schools with a higher proportion of socially disadvantaged pupils. The education is also established in schools that employ assistant teachers for socially disadvantaged pupils. Supporting these schools is for the second year ensured by the development programme of the Ministry of Education that implement inclusive education of pupils and students with social disadvantage. In 2009 MSR received a total of 12 937 968 CZK from within this project. This grant was used pursuant to the conditions of the grant title in 18 elementary schools and kindergartens.

The number of assistant teachers for children, pupils and students with social disadvantage in the Moravian-Silesian region in the academic year 2008/2009 was 75 (assistant teachers worked in 3 kindergartens and 38 elementary schools). For the school year 2009/2010 it was approved to set up the position of assistant teacher in classes where socially disadvantaged children and pupils are educated (3 kindergartens and 40 elementary schools; the total number of assistant teachers was 77). Within the cooperation of some elementary schools and pro-Roma NGOs there is additional education of children implemented either at the premises of individual organizations or in homes of children (in their natural environment). As an example of well managed practice the civic association STOP, operating in Ostrava can be pointed out. Workers of this association are pedagogical faculty students and provide the additional classes to pupils in their homes. Selection of children for additional classes is usually carried out in cooperation with NGOs that work directly in socially excluded localities.

Premature termination of education within Roma children is a very serious phenomenon that negatively affects the possibility for such children to obtain adequate jobs in the future. The premature termination in this context refers to lack of further education after elementary education completion. Pupils who do not continue further education thus do not achieve adequate qualifications required to obtain full employment. Among the most common causes of this phenomenon in Roma communities belongs to the insufficient focus on the importance of education within the primary pupils' families. Recently, however, based on the information reported by Roma advisors of the municipalities with extended powers, an upcoming trend of placing the emphasis on education can be observed especially within the younger families.

4.1.2.4 Secondary education

Approximate estimate of the number of Roma pupils in secondary schools cannot be stated, this figure is not being monitored. Only a small percentage of the population in the Moravian-Silesian region claims to have Roma ethnicity.

Support for Roma pupils at secondary schools is provided through grants from the Ministry of Education programme for Roma students of secondary school support. This grant title is administered by the Ministry of Education, Youth and Sports. One of the options to achieve secondary education for

nelze podat, tento údaj není sledován, k romské národnosti se hlásí jen malá část populace v Moravskoslezském kraji.

Podporu romským žákům na středních školách poskytuje dotace z programu MŠMT Podpora romských žáků středních škol. Tento dotační titul administruje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Jednou z možností dosažení středoškolského vzdělání pro žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí je studium oboru „Pedagogika pro asistenty ve školství“. Jedná se o dvoustupňové dálkové studium, v jehož prvním stupni uchazeči, kteří splnili povinnou školní docházku, mohou získat ve dvouletém studijním programu 75-31-J/001 Pedagogika pro asistenty ve školství střední vzdělání ukončené závěrečnou zkouškou. Po úspěšném ukončení tohoto dvouletého programu pokračuje většina jeho absolventů (cca 60%) v dálkovém tříletém studiu oboru 75-31-M/010 Pedagogika pro asistenty ve školství, který je ukončen maturitní zkouškou.

4.1.2.5 Terciární vzdělávání

Ve statistických výkazech nejsou specifikováni romští studenti, nelze tedy rozlišit, v kterých oborech jací studenti na VŠ či VOŠ studují.

4.1.3 Programy MŠMT

4.1.3.1 Podpora MŠMT na podporu integrace romské komunity

Každoročně vyhláší MŠMT dotační výběrová řízení na projekty zaměřené na podporu integrace romské komunity. V roce 2009 podporovalo MŠMT v rámci tohoto dotačního programu projekty, které reagovaly na následující tematické okruhy:

- a) Předškolní příprava dětí ze socio-kulturně znevýhodňujícího prostředí, se zvláštním zřetelem na romské děti
- b) Vzdělávání žáků ze socio-kulturně znevýhodňujícího prostředí (se zvláštním zřetelem na romské žáky) na základní a střední škole
- c) Metodická podpora pedagogických pracovníků
- d) Tvorba didaktických materiálů a odborných studií pro potřeby vytváření vzdělávacích programů, metod a strategií
- e) Volnočasové a zájmové aktivity pro romské děti a mládež v návaznosti na jejich vzdělávací potřeby

4.1.3.2 Podpora MŠMT romským žákům středních škol

Dalším programem cíleným na romské studenty je Podpora romských žáků středních škol. Cílem je podpořit studium těch romských žáků, jejichž rodinám působí náklady spojené se středoškolským a vyšším odborným studiem finanční potíže. Podpora je poskytována romským žákům vzdělávajícím se v denní formě studia prostřednictvím škol zapsaných ve školském rejstříku a poskytujících střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem, střední vzdělání s maturitní zkouškou, vyšší odborné vzdělání a vyšší odborné vzdělání na konzervatoři. Do programu lze zahrnout pouze žáky, kteří nedosáhli ještě 27 let, mají pravidelnou školní docházku, nemají neomluvenou absenci a kázeňské problémy, současně nesmí mít sníženou známku z chování.

Nejednoznačné je hodnocení efektivity programu ze strany samotných škol, i když pracovníci MŠMT se celkově setkávají spíše s pozitivní zpětnou vazbou. Část škol nicméně považuje dotační program za administrativně náročný a diskriminující vzhledem k ostatním skupinám znevýhodněných žáků.

pupils from socially disadvantaged environment is the study programme “Pedagogy for Teaching Assistants”. It is a two year distance education programme in which the first stage applicants, who have completed compulsory education, may obtain a two-year study programme 75-31-J/001 Pedagogy for Teaching Assistants which is a secondary education concluded with a final examination. After successful completion of this two year programme most of its graduates (about 60%) continue in distant education in three-year study programme 75-31-M/010 “Pedagogy for Teaching Assistants” which is concluded with GCE examination.

4.1.2.5 Tertiary education

Roma students are not specified in the statistical statements and therefore it cannot be distinguished which fields of studies or which students study at University or College.

4.1.3 Ministry of Education programmes

4.1.3.1 Support of the Ministry of Education to promote integration of Roma community

The Ministry of Education annually announces grant competitions for projects aimed at promoting integration of Roma community. In 2009, the Ministry of Education supported within this grant programme projects that respond to the following themes:

- a) Preschool preparation of children from socio-culturally disadvantaged environment, with special focus on Roma children
- b) Education of pupils from socio-culturally disadvantaged environment (with special attention to Roma pupils) at the elementary and secondary school
- c) Methodical support of educational workers
- d) Formation of teaching materials and expert studies for the purpose of development of educational programmes, methods and strategies
- e) Leisure and interest activities for Roma children and youth in relation to their educational needs

4.1.3.2 Support of the Ministry of Education towards the secondary school students

Another programme focused on Roma students is the Support of Roma pupils in secondary schools. The aim is to promote the study to those Roma pupils whose families are troubled by the costs associated with secondary and higher vocational studies. The support is provided to Roma pupils who attend the full-time study at schools enrolled in the school register and providing secondary education, secondary education with a certificate, secondary education with GCE examination, higher vocational education and higher vocational education at the conservatory. The programme can only include students who have not yet reached 27 years, have a regular school attendance, and do not have an unexcused absence or serious disciplinary issues.

Inconclusive is the evaluation of effectiveness of the programme on the part of the schools themselves, although the Ministry of Education employees meet overall with rather positive feedback. However, it is surprising that part of the schools considers the grant programme as administratively difficult and discriminative towards the other groups of disadvantaged students.

4.1.3.3 Rozvojový program MŠMT Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním

Na tento program vyčlenilo MŠMT v roce 2009 částku 75 000 000,- Kč a bylo z něho hrazeno 80% nákladů na mzdy asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním, přičemž nezanedbatelný podíl z nich tvoří romské děti ze socio-kulturně znevýhodňujícího prostředí. Tito asistenti působí nejčastěji na základních školách, dále i v mateřských a středních školách. Jejich přítomnost ve škole je hodnocena jednoznačně pozitivně, ať už ze strany vedení školy a pedagogů, tak i ze strany rodičů a nestátních neziskových organizací, které v daných lokalitách působí.

4.1.3.4 Rozvojový program MŠMT na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním

V roce 2009 byl poprvé vyhlášen rozvojový program na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním. Cílem tohoto programu je navýšit prostředky určené na posílení úrovně nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků v souvislosti se vzděláváním dětí a žáků se sociálním znevýhodněním.

Cílovou skupinou programu jsou mateřské školy, které pracují s dětmi ohroženými sociálním znevýhodněním a vzdělávají více než 10% sociálně znevýhodněných dětí, dále základní školy, které vzdělávají dle Rámcového vzdělávacího programu základní vzdělávání pro žáky s lehkým mentálním postižením (dále jen RVPZV LM) nebo vzdělávacího programu základní nebo obecná škola (vyjma přílohy k RVP ZV pro žáky s lehkým mentálním postižením). Další podmínkou pro poskytnutí dotace je vzdělávání více než 40% sociálně znevýhodněných žáků a nepřetržitá a prokazatelná realizace podpůrných opatření pro sociálně znevýhodněné žáky v uplynulých 3 letech.

V roce 2010 bylo pro tento program alokováno 100 mil. Kč. Rozdělena byla však necelá polovina těchto prostředků ve výši 46 817 885 Kč. Nízký počet podpořených žádostí byl následkem příliš vysoké hranice procentuálního zastoupení sociálně znevýhodněných žáků na základních školách. V rámci rozvojového programu byly podpořeny projekty 79 mateřských a základních škol zřizovaných obcemi a 2 církevních škol.

4.1.4 Programy MPSV

4.1.4.1 MPSV - Evropský sociální fond

MPSV využívá prostředky ESF prostřednictvím **Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost** a poskytuje finanční prostředky oprávněným subjektům v rámci oblasti podpory **3.2 - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit**. Záměrem této podpory je napomáhat sociálnímu začleňování příslušníků sociálně vyloučených romských komunit, zajistit dostupnost, kvalitu a kontrolu služeb, včetně odstraňování bariér v jejich přístupu ke vzdělávání a k zaměstnání.

V srpnu 2009 byla předložena po předchozím neúspěšném individuálním projektu Agentury nová žádost o finanční podporu a v září 2009 byl individuální projekt s názvem **„Podpora sociálního začleňování ve vybraných romských lokalitách prostřednictvím práce Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách“** schválen v celkové výši

4.1.3.3 Ministry of Education Development Programme - Financing of assistant teachers for children, pupils and students with social disadvantage

To support this programme the Ministry of Education allocated in the year 2009 an amount of 75 million CZK and 80% of this amount was used for the wages of assistant teachers for children, pupils and students with social disadvantage. A significant percentage of them were Roma children from socio-culturally disadvantaged environment. These assistants mainly worked at elementary schools, but also in kindergartens and secondary schools. Their presence at schools is evaluated positively from both sides: the school directory and teachers as well as the parents and the NGO's operating in the areas.

4.1.3.4 Development Programme of the Ministry of Education to support schools that implement inclusive education and education of children and pupils with socio-cultural disadvantages

The development programme to support schools that implement inclusive education and education of children and pupils with sociocultural disadvantages was announced for the first time in 2009.

The aim of this programme is to increase the finances intended for strengthening the level of discretionary components of salaries and incentive components of salaries of teachers in relation to the education of children and pupils with social disadvantages. The target group of the programme are kindergartens working with children threatened with social exclusion or educating more than 10% of socially disadvantaged children; elementary schools, that educate according to the Framework Education Programme for Elementary Education for pupils with mild mental disabilities (hereinafter FEP EE MMD) as well as education programme Elementary or public school (excluding the Annex to the FEP EE MMD). Another condition to obtain the grant provision is of more than 40% of socially disadvantaged pupils as well as continuous and demonstrable implementation of support measures for socially disadvantaged pupils in the past 3 years.

In 2010, 100 million CZK was allocated to this programme. However, less than half of the fund was allocated an amount of 46,817,885 CZK. Low number of supported applications was caused by overrated percentage of socially disadvantaged students needed to satisfy the grant requirements. Within the development programme the projects of 79 kindergartens and elementary schools established by the municipalities were supported as well as 2 denominational schools.

4.1.4 The Ministry of Labour and Social Affairs (MLSA) programmes

4.1.4.1 MLSA - European social fund

MLSA uses the ESF funds through the Operational Programme Human Resources and Employment and provides funding for qualified entities within the area of support **3.2 - Support of social integration of Roma communities**. The aim of this support is to assist social inclusion of socially excluded Roma communities, ensure the availability, quality and inspection of services including elimination of barriers in their approach to education and employment.

After a previously failed individual project of the Agency a new application for financial support was presented in August 2009.

44 850 000 Kč. Agentura bude zastávat roli konzultanta v oblasti financování ze SF EU, přičemž klíčový segment projektu – přímá podpora projektům v pilotních lokalitách – bude realizována prostřednictvím grantových výzev MPSV.

V návaznosti na tento individuální projekt vyhlásilo MPSV v prosinci 2009 výzvu č. 55 pro obce k předkládání individuálních projektů v rámci OPLZZ v celkové výši 200 000 000 Kč, jejímž prostřednictvím si může obec předložit individuální projekt zaměřený na podporu sociálních služeb a dalších nástrojů působících ve prospěch sociálního začleňování příslušníků sociálně vyloučených romských komunit/lokalit. V případě obcí, resp. sociálně vyloučených lokalit, ve kterých působí Agentura, musí aktivity projektu navazovat na tzv. lokální strategii sociálního začleňování.

4.1.4.2 MPSV - Evropský fond regionálního rozvoje

MPSV dále využívá prostředky Evropského fondu regionálního rozvoje prostřednictvím Integrovaného operačního programu a poskytuje oprávněným subjektům finanční podporu v rámci oblasti podpory 3.1 IOP – Služby v oblasti sociální integrace zaměřené na sociálně vyloučené romské lokality/komunity. V září 2009 vyhlásilo MPSV výzvu č. 3 k předkládání žádostí o poskytnutí dotace z prostředků Integrovaného operačního programu, oblasti intervence 3.1 b). Na základě výsledků analýzy sociálně vyloučených romských lokalit byly vybrány obce, kde bude umožněna podpora v rámci aktivity 3.1 b), 5.2 c) IOP a oblastí podpory 3.2 OP LZZ. Oblast podpory 3.2 OP LZZ je určena pro projekty neinvestičního charakteru zaměřené na poskytování vybraných sociálních služeb a na podporu dalších aktivit ve prospěch příslušníků sociálně vyloučených romských lokalit/komunit.

4.1.4.3 MPSV - Dotační podpora sociálních služeb ze státního rozpočtu v rámci rozpočtové kapitoly 313 – MPSV

Dle zákona č. 108/2006Sb., o sociálních službách poskytuje odbor sociálních služeb a sociálního začleňování v rámci dotační politiky MPSV ze státního rozpočtu každoročně finanční podporu registrovaným poskytovatelům sociálních služeb, a to bez ohledu na národnostní či etnickou příslušnost poskytovatelů či uživatelů sociálních služeb. Výjimkou je finanční podpora poskytovatelům sociálních služeb v sociálně vyloučených lokalitách. Ani tam však není možné vysledovat tok peněz podle etnického rozlišovacího znaku. Na podporu poskytovatelů sociálních služeb, které poskytují sociální služby cílové skupině osob žijících v sociálně vyloučených komunitách, bylo v roce 2009 poskytnuto ze státního rozpočtu prostřednictvím rozpočtové kapitoly 313 - MPSV celkem 60 911 818 Kč. Nejčastější typ sociální služby poskytované v těchto lokalitách jako nástroj předcházení/odstraňování sociálního vyloučení. Na tuto službu bylo v roce 2009 poskytnuto 46 168 666 Kč ze státního rozpočtu taktéž prostřednictvím rozpočtové kapitoly 313 - MPSV. Je však třeba mít na paměti, že tato služba není určena výlučně cílové skupině sociálně vyloučených Romů, ani jiných národností.

The individual project under the name 'Support of social inclusion in selected Roma localities through the work of the Agency for Social Inclusion in Roma Localities' was granted in September 2009 the total of 44,850,000 CZK. The Agency will serve as a consultant in the field of financing from EU Structural Funds and the key segment of the project – direct support of projects in pilot localities will be implemented through calls for grant proposals of MLSA.

In connection with this individual project the MLSA announced in December 2009 call No. 55 for municipalities for individual projects within OPLZZ in total amount of 200,000,000 CZK. The municipality may present an individual project aimed at supporting social services and other tools working in favour of social inclusion of residents of socially excluded communities/localities. In the case of municipalities, respectively socially excluded areas where the Agency operates, the project activities must follow up the so-called local social inclusion strategy.

4.1.4.2 MLSA – European fund of regional development

MLSA also uses resources of the European Regional Development Fund through the Integrated Operational Programme and provides financial support to qualified entities within the area of support 3.1 IOP - Services in the field of social integration aimed at socially excluded Roma localities / communities. In September 2009, the MLSA declared No. 3 call for grant applications from the funds of Integrated Operational Programme, areas of intervention 3.1 b). Based on the results of the analysis of socially excluded Roma localities those municipality localities were chosen where the support will be provided within the activity 3.1 b), 5.2 c) IOP and areas of intervention 3.2 OP HRE. Area of support 3.2 OP LZZ is intended for non-investment projects aimed at providing the selected social services and supporting other activities on behalf of members of socially excluded Roma localities / communities.

4.1.4.3 MLSA - Grant support for social services from the state budget under the budget chapter 313 - MLSA

According to Law No. 108/2006 Coll. on social services, the Department of Social Services and Social Inclusion within the grant policy of MLSA offer financial support for registered providers of social services, regardless of the nationality or ethnicity of such providers or social services users. The support is provided out of the state budget. The exception is financial support for social services in socially excluded localities. However, it is not possible to trace the flow of money under a distinctive ethnic character. To support the social service providers that provide social services to the target group of people living in socially excluded communities was in 2009 granted through the budget chapter 313 - MLSA a total sum of 60,911,818 CZK out of the state budget. The most common type of social services provided in these areas was prevention and elimination of social exclusion. In the same year that service was provided 46,168,666 CZK also out of the state budget through the budget chapter 313 - MLSA. It is important to remember that this service is not intended exclusively to target group of socially excluded Roma, or other nationalities.

4.1.4 Úkoly akčního plánu dekády romské inkluze - Priorita vzdělávání

4.1.4 The action plan tasks of Roma integration - Education priority

Úkol Tasks

Vytvoření komplexního systému předškolní péče pro socio-kulturně znevýhodněné skupiny.
Establishment of comprehensive system of preschool care for the socio-culturally disadvantaged groups.

Zavedení mechanismů pro přístup ke vzdělání (bezplatná docházka v posledním roce mateřské školy) a jejich zapracování do školského zákona.
Implementation of gadgets to generalise the education (complimentary attendance in the last year of kindergarten) and their comprehension into the Education Act.

Podpora revize financování škol normativy.
Support of revision of per capita funding of schools.

Projednat s reprezentací vysokých škol mechanismus podpory romských studentů na vysokých školách.
Negotiations with the university representatives about the use of tools to support the Roma students at universities.

Projednat s reprezentací vysokých škol

- a) možnosti uzpůsobení vzdělávacích programů fakult vzdělávajících učitelé s jasným zřetelem na průřezové téma multikultury (úkol pro akreditační komisi).
b) možnost přizpůsobení dalšího vzdělávání vysokoškolských pedagogů fakult vzdělávajících učitelé změnám v kurikulu (sitováním VŠ a ÚRVŠ).
c) definování problémů u školení v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (a na základě této definice pak vytvoření konkrétních školení se zřetelem na multikulturu).
The topics to discuss with representatives of local universities:
a) possibility of adjustments of faculty educational programmes for teachers focused on the fundamental subject of multiculturalism (task for the accreditation committee).
b) possibility to adjust further education of university tutors on those faculties educating them by the means of change in the education framework (connecting universities and Institute for development of universities).
c) problem definition concerning education training in terms of further education of educational workers (creation of specific education trainings focused on multiculturalism based on such definition).

Podpora vzniku vzdělávací agentury pro lokální politiky a statutární zástupce škol.
Support of foundation an educational agency for local policies and statutory school representatives.

4.2 OBLAST ZAMĚŠTNANOSTI

4.2.1 Situace Romů v oblasti zaměstnanosti

Vezme-li se v úvahu vzdělanostní a kvalifikační struktura romských uchazečů o zaměstnání, je zde bohužel minimální prostor pro jejich uplatnění na trhu práce. Nezaměstnaní Romové využívali nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, zejména veřejně prospěšné práce, v menší míře rekvalifikace. Negativně lze vnímat vysoký podíl mladistvých romských uchazečů o zaměstnání, pro něž doposud nebyly dostatečně realizovány programy umožňující jejich návrat do procesu vzdělávání. Tito uchazeči mají velmi omezené šance na to, že se jim podaří zahájit úspěšně pracovní kariéru a jsou ve svém budoucím životě ohroženi dlouhodobou nezaměstnaností. Pozitivně lze zavedení nového aktivizačního nástroje pro dlouhodobé příjemce dávek v hmotné nouzi, tzv. veřejné služby, o níž mají dle autorů zpráv o situaci romských komunit v kraji Romové zájem. Realizace veřejné služby se však v praxi setkává s problémy (např. nedostatek příležitostí k jejímu výkonu, nedostatečné povědomí obcí o veřejné službě, atd.).

Znevýhodnění se stupňuje u romských obyvatel vyloučených lokalit, kteří mají vzhledem k nedostatku pracovních příležitostí velmi malé šance na pracovní uplatnění za motivující mzdu. Místní pracovní trhy se naopak stávají pastí pro obyvatele těchto lokalit, protože jejich možnosti dojíždět za prací jsou malé díky nedostatečnému příjmu nebo i špatné dopravní obslužnosti. Zprávy o situaci v krajích uvádí kvalifikované odhady míry nezaměstnanosti ve vyloučených lokalitách, která se pohybuje v rozmezí od 70% - 100%.

Nejnižší šance na získání zaměstnání mají Romové bez potřebné profesní kvalifikace s nízkou úrovní vzdělání (tj. základní vzdělání nebo nedokončené základní vzdělání) bez pracovních zkušeností. Tato skupina neodpovídá poptávce po práci ze strany zaměstnavatelů, kteří mají vyšší požadavky na úroveň kvalifikace, vzdělání, pracovní zkušenosti a pracovní flexibilitu. Dlouhodobě nezaměstnaní Romové navíc ztrácí motivaci k práci a pracovní návyky. Někteří Romové jsou ochotní doplnit si

4.2 EMPLOYMENT FIELD

4.2.1 Situation of Roma in the employment field

Considering the education and qualification structure of Roma job applicants, unfortunately there is a very little use of such an applicant in the current labour market. The unemployed Roma used the active implements of the employment policy in particular the community service, but not very often the requalification. There is a large share of young Roma job applicants which could be perceived negatively, but that could also be caused by an inefficient amount of programmes that would help them gain a positive attitude towards re-joining the education process. These applicants have very limited chance to successfully start their professional carrier and in the future their life will always be threatened by long-term unemployment. On the other side a new implementation of activating tool for the long-term social benefit receivers, so-called public services could be perceived positively. According to the authors of reports on situation of Roma communities this tool is also interesting for Roma population. The implementation of public services in practice is not that successful and several problems occurred (e.g. lack of opportunities to perform the public services, insufficient information of municipality about public services, etc.).

The disadvantage increases within Roma from the excluded localities, who have very little possibility of finding a satisfying job due to the lack of working opportunities. Local labour markets are on the contrary very disadvantageous for the residents of these localities because their possibility to commute to distant jobs is very limited due to insufficient earnings and poor transportation services. Reports on the situation in the regions state the expert estimates of the unemployment rate in excluded localities ranges from 70% - 100%.

The minimum chance to gain employment, concerns the Roma, without necessary qualification and low level of education (i.e. elementary education or unfinished elementary education)

kvalifikaci a neodmítají samotnou myšlenku jejího zvyšování (např. absolvování nejhrůznějších rekvalifikačních kurzů), ale jejich racionální volba, která počítá s faktory jako je delší doba trvání kurzů, prvotní finanční náklady na jízdné, očekávaná ztráta času z důvodu dojíždění a obavy z neúspěchu a selhání, je vedou k tomu, že se myšlenky na rekvalifikaci vzdají.

Závažným problémem je rovněž dlouhodobá nezaměstnanost mladistvých Romů, kteří jsou absolventy základních škol nebo předčasně ukončili vzdělávání před dokončením střední školy. Tyto skupiny romských uchazečů nemají dostatek příležitostí získat pracovní zkušenosti, které by postupem času zlepšovaly jejich pozici na trhu práce. Díky tomu, že včas nezačínají svou pracovní kariéru, nemají možnost rozvíjet své klíčové kompetence, budovat si profesní ambice a nenaučí se organizovat svůj čas.

Romové, kteří neuspěli na klasickém trhu práce v segmentu legálního zaměstnávání, hledají často alternativní zdroje obživy. V první řadě je hledají u poskytovatelů nelegální práce, kteří vstupují na území sociálně vyloučených romských lokalit a hledají zde pracovní sílu, která je ochotná pro ně pracovat a zároveň akceptovat nedodržování pracovních předpisů. Řada nelegálně pracujících si bohužel neuvědomuje dlouhodobé dopady výkonu nelegální práce, které vyplývají z jejich neúčasti v systému sociálního a zdravotního pojištění, kdy jim pro případ nemoci, dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu či stárí neplyne nárok na související sociální dávky, kromě toho se nezděravují stávají dlužníky u zdravotních pojišťoven.

Kromě nelegální práce však dlouhodobá nezaměstnanost, opakované neúspěchy a celková deprivace podporuje i šíření rizikových forem chování jako je užívání návykových látek, gamblerství, drobná kriminalita a majetková trestná činnost, atd. Stejně tak se nezaměstnaní Romové bez stabilního a dostatečného příjmu stávají obětí některých poskytovatelů finančních produktů či lichvářů, kteří zneužívají jejich krizové finanční situace a nízké finanční gramotnosti a nabízejí jim půjčky či jiné produkty za nevýhodných podmínek, kdy řada z nich vede jejich uživatele k předlužení. Zpětně pak samotné předlužení funguje samo o sobě jako další bariéra v uplatnění Romů v segmentu legálního zaměstnávání, protože by pak byl jejich příjem ohrožen exekucí či dalšími srážkami za účelem splácení dluhů.

Kromě nízké úrovně profesní kvalifikace a vzdělání zde fungují další bariéry v úspěšném uplatnění Romů na trhu práce. Patří sem faktor věku, kdy mnoho romských mladistvých předčasně ukončuje vzdělání a zařazuje se do skupiny mladistvých uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadu práce. V romských komunitách je bohužel podíl mladistvých uchazečů o zaměstnání vyšší s ohledem na omezené vzdělanostní šance romských dětí a nízkou motivaci k dalšímu pokračování ve studiu na středních školách. Kvalifikační požadavky zaměstnavatelů a absence pracovních zkušeností snižují u této cílové skupiny šanci na získání zaměstnání. Co se týče mladistvých Romů, je stále více zapotřebí podporovat realizaci programů, které jim umožní návrat do procesu vzdělávání, aby si mohli doplnit potřebnou kvalifikaci. Tyto programy jsou klíčové pro předcházení jejich budoucí nezaměstnanosti. Bariérou může být samozřejmě i vyšší věk jako faktor, který funguje stejně jako u ostatních

moreover without the required working experience. This group does not meet the demand of the employers, who have higher requirements regarding the level of qualification, education, working practice and flexibility. Therefore the long-term unemployed Roma lose their job motivation and working habits. Some of them are willing to complete their qualification and identify with the thought of increasing it (e.g. participating in various retraining courses) but their rational choice is typically different. When they put together the costs of fare, the expected loss of time due to commuting and fear of failure they usually decide not to participate in retraining.

A significant problem is also the long-term unemployment of young Roma, who are only elementary school graduates or terminated their secondary education before the graduation. These groups of Roma applicants do not have sufficient amount of opportunities to gain working practice that would improve their position in the labour market. Due to late start of their professional career their key competencies and professional ambitions cannot be fully developed. They also lack time management.

Unsuccessful applicants, who did not succeed in the regular labour market with legal employment, are very often looking for alternative living resources. In the first place they would look for an illegal job. The providers of such work are of course looking for a workforce that is willing to work and do not mind the non-compliance with labour legislation. Many illegal workers unfortunately do not realize the long-term consequences of illegal work, which result from their lack of participation in social and health insurance. Therefore they do not realise that in the event of a disease, long-term adverse health or old age they do not have a claim for the related social security benefits.

In addition to that they often become health insurance companies' debtors. In addition to illegal work, however, the long-term unemployment, repeated failures and total deprivation supports the spread of risky forms of behaviour such as substance abuse, gambling, petty crime, property crime, etc. Likewise, the unemployed Roma without a stable and adequate income come to be victims of various providers of financial products or moneylenders who exploit their critical financial situation and low financial literacy by offering loans or other products under unfavourable conditions. Many of those loans can lead their users to over-indebtedness. In retrospect the actual indebtedness works by itself as an additional barrier in the implementation of Roma into the segment of legal employment because of the threat of distraint or other deduction from their legal income.

Besides the low level of professional qualifications and education there are other barriers to the successful implementation of the Roma into the labour market. These include the age factor, caused by prematurely leaving the education system by many young Roma, who consequently become job seekers, registered at the employment office. Within Roma community, unfortunately, the proportion of young job seekers higher considering the limited education chances of Roma children and low motivation to further secondary education. Qualification requirements of employers and lack of working experience decrease the probability of this target group to obtain employment. As for the young Roma it is required to support the implementation of programmes

skupin nezaměstnaných starších 50 let, kdy se obecně snižuje ochota zaměstnavatelů zaměstnávat starší věkové kategorie uchazečů. Kumulované znevýhodnění Romů prohlubuje i nepříznivý zdravotní stav, který násobí handicap zejména u nízko kvalifikovaných Romů, kteří jsou odkázáni na výkon často náročné manuální práce, která vyžaduje naopak fyzickou výkonnost a dobrý zdravotní stav.

Specifickou pozornost vyžadují na trhu práce romské ženy, které jsou často z důvodu mateřství a péče o nezaopatřené děti dlouhodobě odtrženy od účasti na trhu práce. Dlouhodobá neúčast měla negativní vliv na jejich zaměstnatelnost. Řada romských žen v rodinách naráží na předsudky a neochotu podpořit je v budování profesní kariéry. Další překážkou v jejich aktivní participaci na trhu práce, jsou i jejich specifické požadavky na pracovní místo, které vyplývají z potřeby harmonizovat práci s rodinným životem (např. preference romských žen pracovat na částečný pracovní úvazek, potřeba péče o nemocné děti, atd.).

4.2.2 Situace Romů v oblasti zaměstnanosti – Moravskoslezský kraj

Míra nezaměstnanosti obyvatel sociálně vyloučených lokalit je na základě odhadů romských poradců 80%. Přesný odhad s ohledem na povahu informací nelze z důvodu absence evidence konkrétních dat zjistit. Romové v sociálně vyloučených lokalitách jsou buď nezaměstnaní úplně, případně využívají sezónních prací nebo prací bez pracovní smlouvy.

Nedostatečná kvalifikace příslušníků romských komunit je hlavním problémem v získávání zaměstnání. Zkušenosti však ukazují, že i když volné místo je a požadavky odpovídají vzdělání, práci většinou nezískají. Pokud jsou zaměstnaní, pracují převážně v technických službách nebo vykonávají veřejně prospěšné práce, které však nejsou výhodné pro svoji sezónnost. Ani případné absolvování rekvalifikačních kurzů jejich postavení na trhu práce v současné době nezlepšuje. Problémem je také neochota za prací dojíždět. U žen je problémem často i velká rodina, která její nepřítomnost v domácnosti silně pociťuje.

Institut veřejné služby³ je využíván většinou obcí s rozšířenou působností na území kraje s poměrně pozitivní odezvou. Na základě zkušeností pracovníků jednotlivých obcí je o výkon veřejné služby mezi uchazeči velký zájem, který přesahuje kapacitní možnosti této služby. Stává se, že uchazeči při jednáních uvádějí, že je jim dávka pomoci v hmotné nouzi krácena, přestože jsou již delší dobu evidováni jako zájemci o veřejnou službu.

Z poznatků romských poradců vyplývá, že Romové, kteří vykazují vysokou míru integrace do většinové společnosti, vykazují i dobré pracovní návyky. Problémy při realizaci institutu veřejné služby se nacházejí jak u romských, tak u majoritních uživatelů institutu. Problémy objevující se při výkonu veřejné služby jsou neschopnost plánování a organizace času, pozdní příchody, absence, tendence vyhýbat se práci z neopodstatněných zdravotních důvodů, nehlášené odchody z pracoviště apod. Možnost výkonu veřejné služby umožňují kromě jednotlivých samospráv také některé neziskové organizace.

allowing them to return to the educational process so they can complete the necessary qualifications. These programmes are the key prevention of their future unemployment. Another barrier could also be higher age as a factor that works as well with other groups of unemployed people aged over 50 years, when the willingness of employers to provide work for older age categories of applicants is generally reduced. Cumulative disadvantage of Roma deepens already adverse health condition, which multiplies disability especially among lowskilled Roma, who are often dependent on very hard manual work, which demands the physical performance and good health.

Roma women, who are often due to maternity and care of dependent children not able to participate in the labour market, require special attention. Long-term absence had a negative impact on their employability. Many Roma women face prejudice and unwillingness of their family to support them in building their professional careers. Another obstacle to their active participation in the labour market are as well their specific requirements for the job that result from the need to harmonize work and family life (e.g., preferences of Roma women to work part-time, the need to care for sick children, etc.).

4.2.2 Situation of Roma in the field of employment – Moravian-Silesian Region

The unemployment rate of the socially excluded localities residents based on the estimate of Roma counsellors reaches up to 80%. Due to lack of specific information it is not possible to state the exact estimate. Roma coming from socially excluded localities are either unemployed, working only seasonally or without legal working contracts.

Insufficient qualification of Roma communities' members is a major problem in getting jobs. However, experience shows that even if there is a job available that meets the requirements of education they will not get it. If they obtain the job, they are mostly working in technical services or perform community service, which are not convenient for their seasonality. Even after passing the retraining their position on the labour market is currently not improving. Another problem is the unwillingness to commute to work. The problem for women – mothers is often a large family, which really needs their presence at home.

Institute for Public Service³ is used by most of the municipalities with extended powers in the region with relatively positive response. Based on the experience of individual villages the performance of public services is very popular between candidates, but exceeds the capacity of this service. There is a frequent occurrence of complaints against shortening of social benefits based on the long-term registered application to perform public services.

Based on the findings of Roma counsellors, it can be stated that Roma who show high degree of integration into the mainstream society, also have good working habits. Problems in implementing the Institute of Public Service are to be found on both sides: Roma and the majority users of the Institute. There

³ V současné době je připravována nová verze Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje na období 2011–2014.

³ As part of the Institute for Public Service citizens receiving long-term social benefits are employed for the performance of community activities.

4.2.3 Účast Romů v aktivní politice zaměstnanosti

MPSV, konkrétně Sekce politiky zaměstnanosti, podporuje na místní úrovni v rámci aktivní politiky zaměstnanosti realizaci cílených opatření pro uchazeče z odlišného sociokulturního prostředí.

Úřady práce v prvním pololetí roku 2009 zaznamenaly nárůst uchazečů o zaměstnání. Dle odhadů pracovníků ÚP se v roce 2009 zařadilo do nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti více než 3 000 Romů a do programů na podporu zaměstnanosti realizovaných v rámci operačního programu rozvoj lidských zdrojů a zaměstnanosti financovaných z ESF dalších 2 850 Romů. S více než 26 tisíci Romy byly uzavřeny individuální akční plány (IAP), které jsou standardně nabízeny uchazečům s délkou evidence více než pět měsíců. V rámci IAP jsou těmto Romům intenzivně zprostředkovány pracovní nabídky a je jim poskytována zvýšená péče směřující k jejich uplatnění na trhu práce. Prostřednictvím cílených programů, tzv. Regionálních individuálních projektů (RIPů) financovaných z ESF a realizovaných pověřenými úřady práce na úrovni jednotlivých krajů, je poskytována pomoc při zvyšování motivace, kvalifikace a následném vyhledávání zaměstnání obtížně umístitelným skupinám uchazečů o zaměstnání, mezi nimiž jsou zastoupeni také příslušníci romské komunity.

4.2.3.1 Veřejná služba jako nástroj aktivizace dlouhodobě nezaměstnaných Romů

Efektivně je hodnocena veřejná služba jako nástroj aktivizace nezaměstnaných Romů, kteří jsou zároveň dlouhodobými příjemci dávek v hmotné nouzi. Veřejná služba je legislativně ukotvena v zákoně č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi. Ve zprávách o situaci v krajích je tento nástroj hodnocen pozitivně, rovněž samotní Romové o něj mají zájem.

Opačně vnímají problém pracovníci MPSV, kteří provedli analýzu veřejné služby po roce jejího fungování (za rok 2009). Ze závěrů hodnocení vyplynulo, že jako důvody neorganizování veřejné služby obce v první řadě uváděly, že osoby v hmotné nouzi neprojevují zájem o tuto službu, anebo se dlouhodobí příjemci dávek neobracejí s požadavkem zavést veřejnou službu na zástupce obce. Mnoho obcí organizujících veřejnou službu poukazovalo na skutečnost, že nenaplní všechna vytvořená místa, tzn., že nabídka převyšuje poptávku.

are several problems emerging in the public service performance such as: lack of time management, late arrivals to work, absence from work, tendency to avoid work founded on unsubstantiated health reasons, unannounced leavings, etc.). The possibility to perform public services is provided by some of the non-profit organizations (besides the individual local governments).

4.2.3 Participation of Roma in active employment policy

On a local level within active employment policy, the MLSA, specifically the Section of employment policy, supports measures for implementation of targeted candidates from different socio-cultural environment.

Employment offices in the first half of 2009 recorded an increase of job seekers. According to the estimates of the EO workers more than 3,000 Roma participated in the active employment policies and another 2,850 Roma took part in the employment support implemented under the Operational Programme funded by ESF: The Human Resources Development and Employment Programme. More than 26 thousand Roma entered the individual action plan (IAP), which is normally offered to applicants with a record length of more than five months. Within the IAP the job opportunities are heavily mediated to these Roma and they receive special care leading towards their use on the labour market. Help to increase motivation, qualification and subsequent job search is provided through targeted programmes, so-called the Regional individual projects (RIPs) funded from the ESF and implemented by the authorized employment offices at the level of individual regions. As a target group of this project applicants with low or no chance to obtain job should be appointed. There is a large number of Roma among this group of applicants.

4.2.3.1 Public service as an effective tool of long-term unemployed Roma activation

The public service is evaluated as an effective tool to motivate unemployed Roma, who are also long-term recipients of social benefits. Public service is legally anchored in the Act No. 111/2006 Coll. on assistance in material need. In the reports on the situation in the region this tool is evaluated positively and also Roma themselves take an interest in it.

This problem is perceived differently by the workers of the MLSA. According to analysis of public services after a year of its functioning (2009) the conclusions revealed that most of the municipalities stated as a reason not to organize public services the fact that long-term recipients of social benefits in material need do not show an interest to perform this service or; these persons do not directly address the municipality. Many of the municipalities appointed the fact that they are not able to fill all the created positions, i.e. the supply exceeds the demand.

4.2.4 Úkoly akčního plánu dekády romské inkluze - Priorita zaměstnanost

4.2.4 The tasks of the action plan of Roma inclusion decade - Employment field

Úkol Tasks

Zvýšit efektivitu zprostředkování zaměstnání Romů na trhu práce přes propojení již existujících nástrojů:

- rekvalifikace a odborné výuky
 - využívání individuálních akčních plánů při sladování poptávky s nabídkou
 - tvorby volných míst pro Romy (daňové úlevy, chráněné dílny).
- Increase affectivity of employment mediation of Roma on the labour market through connection of already existing tools:
- Retraining and vocational training
 - Use of individual action plans when balancing supply and demand on labour market
 - Creation of jobs suitable for Roma (tax benefits, sheltered workshops).

Zvýšit motivaci k zaměstnávání Romů prostřednictvím změny poměru výše sociální dávky a minimální mzdy.

Increase motivation of Roma employment through change of the difference between the amount of social benefits and minimum wage.

Pracovní příprava mladých Romů.

Working preparation for young Roma.

Podpora nevládních neziskových organizací v rozvoji programů zaměřených na trénink, vzdělávání Romů a zprostředkování.

Support of non-governmental non-profit organisations in developing the programmes aimed at training, education and mediation of Roma.

Podpora zaměstnavatelů zaměstnávajících dlouhodobě nezaměstnané.

Provide greater support to employers, who employ long-term unemployed.

Vytvoření regionální inkubační agentury pro malé a střední podnikatele, po případě v rámci již existujících nástrojů pro podporu malého a středního podnikání zavádět inkubační systémy pro malé a střední podniky provozované Romy, nebo zaměstnávající Romy.

Create regional incubatory agencies for small and middle businesses or use the already existing tools to support the small and middle enterprises and implement incubatory systems for small and middle services run by Roma or employing Roma.

Vytvořit „implementační Agenturu pro sociální smír“, která bude komplexně poskytovat služby v oblasti bydlení, zaměstnanosti, sociálních služeb na lokální úrovni.

Create "the implementation agency for social conciliation" which will be providing complex services in the fields of housing, employment and social services on the local level.

Dokončení legislativních změn v oblasti antidiskriminačních opatření.

Completion of legislative changes in the scope of anti-discriminating measures.

Školení pracovníků úřadů práce v oblasti antidiskriminačních opatření.

Trainings of employment offices workers in the scope of anti-discriminating measures.

Propagační akce zaměřené na podnikatele.

Promotional activities aimed at entrepreneurs.

4.3 BEZPEČNOST A PREVENCE KRIMINALITY

4.3.1 Bezpečnostní politika

Bezpečnostní politika vlády ve vztahu k romským komunitám se zaměřuje zejména na řešení extremismu, kriminality a dalších rizikových forem chování. Těmito tématy se zabývá zejména resort Ministerstva vnitra a Policie ČR.

Z celkového počtu 332 829 zjištěných trestných činů na území České republiky v r. 2009 bylo zaevidováno 265 trestných činů s extremistickým podtextem, tj. 0,07 % z celkového objemu zjištěné kriminality. V roce 2009 pokračoval trend nárůstu „zjištěných trestných činů s extremistickým podtextem, zaznamenaný již v roce 2008 o zhruba 22%, přičemž objasněno bylo 186 trestných činů, tj. 70,2%. Za spáchání výše uvedených trestných činů bylo stíháno 293 osob (o 98 osob více ve srovnání s rokem 2008). Nejvíce těchto trestných činů bylo zaevidováno v krajích Moravskoslezském 23,4 % (62), Jihomoravském 18,1% (48), Severočeském 13,6 % (36) a hl. městě Praze 12,8 % (34).

Statistiky týkající se kriminality spojené se extremistickými projevy chování eviduje rovněž Probační a mediační služba (dále jen PMS), která v roce 2009 řešila 25 851 trestných činů, z nichž 40 bylo s rasistickým podtextem.

4.3.2 Strategie boje proti extremismu a Kampaň proti rasismu

MV ČR zpracovalo dokument „Strategie boje proti extremismu“.

V návaznosti na přijetí Strategie byly zřízeny pracovní skupiny Task Force A (policejné zpravodajská), Task Force B (právní) a C (pro spolupráci s partnerskými resorty a nevládními organizacemi). Poslední z výše jmenovaných skupin je stále aktivní.

4.3 SAFETY AND CRIME PREVENTION

4.3.1 Safety policy

The governmental safety policy is in relation to Roma communities focused on addressing issues such as extremism, crime and other forms of risky behaviour. These issues are primarily engaged in the sector of the Ministry of Interior and Police.

There were 265 crimes with extremist subtext (i.e. 0.07%) out of the total number of 332 829 recorded crimes in the Czech Republic in the year 2009. In the same year the trend of such crime increased by about 22% compared to the previous year (2008). There from 186 crimes were settled (i.e. 70.2%) and 293 people were brought to court (about 98 more people compared to 2008). Most of these crimes were committed in the following regions: **Northern-Moravian 23.4 % (62)**, Southern-Moravian 18.1% (48), Northern-Bohemia 13.6 % (36), City of Prague 12.8 % (34).

The statistics on crime associated with extremist behaviours are also recorded by the Probation and Mediation Service (hereinafter PMS), which in 2009 dealt with 25,851 crimes, of which 40 were with racist overtones.

4.3.2 Strategy of extremism prevention and the Campaign against racism

The Ministry of Interior has prepared a document 'Strategy to combat extremism.' In connection to its acceptance the working groups Task Force A (police reporting), Task Force B (legal) and Task Force C (to cooperate with partners resorts and NGO's) were formed. The last one of the above-mentioned is still functional. The Office of the Government of the Czech

Úřad vlády ČR se zapojil do naplňování Strategie boje proti extremismu realizací Kampaně proti rasismu 2009. V rámci kampaně realizovaly své projekty sdružení **Romea, o. s.**, dále **In IUSTITIA, o. s.**, **Člověk v tísni, o.p.s.** a **Tolerance a občanská společnost, o. s.**

4.3.3 Kriminalita a výskyt rizikových forem jednání v sociálně vyloučených lokalitách

Bezpečnostní rizika pro romské komunity přináší i výskyt kriminality a dalších rizikových forem chování v souvislosti se životem ve vyloučených romských lokalitách. Jejich vznik a šíření podněcuje samotné prostředí a vysoká koncentrace sociálně vyloučených obyvatel, kteří se snadno z důvodu nepříznivé socioekonomické situace stávají obětí subjektů, jež zneužívají jejich krizové situace, nedostupnosti legálních zdrojů obživy, nízkého právního povědomí a nabízí jim alternativní zdroje příjmu a další nezákonné aktivity či zboží, které jim do jisté míry umožňují únik ze stresu a psychické zátěže vzniklé v důsledku komplikované životní situace. Jedná se o aktéry, jako jsou **lichváři** či **dealeři zastupující jiné finanční instituce nabízející půjčky** a jiné finanční produkty za nevýhodných podmínek, dále o **poskytovatele nelegální práce** nebo o **distributory drog**.

Autoři zpráv vnímají jako nejvíce rozšířenou **majetkovou trestnou činnost, černé odběry elektřiny, ignorování alternativních trestů** či **úvěrové podvody** a další hospodářskou kriminalitu. Kromě toho se zmiňují o **výtržnictví, domácím násilí, vydírání a porušování domovní svobody**. Rozšířeným a bohužel nedostatečně podchyceným trestným činem v sociálně vyloučených lokalitách je **lichva**. Co se týče rizikových forem chování, jako alarmující vnímali problém **užívání návykových látek, gamblerství, záškoláctví dětí, prostituci**, kdy tyto problémy velmi často narážejí na nedostatečně rozvinutou síť služeb v oblasti prevence kriminality, odborné pomoci pro uživatele návykových látek (tj. detoxifikační, ambulantní, residenční či ústavní léčba) a absenci krizové intervence.

4.3.4 Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011

Zásadním koncepčním materiálem a východiskem preventivní politiky státu byla pro rok 2009 „**Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011**“ (dále jen Strategie), kterou vláda ČR schválila usnesením ze dne 15. října 2007.

V rámci Strategie byl rozdělen systém prevence kriminality na tři úrovně: **republikovou, krajskou a městskou**. V rámci **krajské a městské úrovně** byly v roce 2008 zpracovány **Koncepce prevence kriminality krajů** a **Koncepce prevence kriminality měst na léta 2009 až 2011**. Mezi prioritami krajských a městských koncepcí se objevuje prevence rasismu a xenofobie, začleňování osob prostorově i sociálně vyloučených i boj proti extremismu. Prostředkem pro naplnění priorit Koncepcí je každoroční dotační program s názvem „**Program prevence kriminality**“ tvořený dílčími konkrétními projekty prevence kriminality. V roce 2009 bylo podpořeno celkem 22 preventivních projektů, které byly dotovány částkou 3 398 000 Kč.

V rámci naplňování strategie ve vztahu k sociálně vyloučeným lokalitám pokračovala spolupráce Republikového výboru s krajskými zástupci „**Pracovní skupiny Rady vlády pro záležitosti romské menšiny pro oblast vnitra a Policie ČR**“, která byla zaměřená na formulaci předpokladů pro tvorbu projektů prevence extremismu, prevence sociálního vyloučení

Republic joined the implementation of “The strategy to combat extremism” by execution of the Campaign against racism 2009. Within the campaign projects of civic associations such as **Romea, In IUSTITIA, Clovek v tísni and Tolerance** were implemented.

4.3.3 Crime and occurrence of risk forms of behaviour in socially excluded localities

Life in socially excluded locations unfortunately bring incidence of crime and other forms of risky behaviour and therefore safety risks for Roma community. The environment and high number of socially excluded people within the localities stimulates the inception and spread of crime. People are therefore very often victims of persuasion on the part of individuals (e.g. **usurers, representatives of financial institutions offering loans** or other financial services under unfavourable conditions, as well as the **providers of illegal work or drug dealers**). They take advantage of their crisis, impossibility to obtain legal job and low legal awareness to offer them alternative sources of income or other illegal activities or goods. Their complicated life situation and stress then cause the tendency to accept the offer and escape from dismal circumstances.

As the most prevalent perceive the report's authors **the crimes against property, illegal power supply, ignorance of alternative sentences or loan fraud** and other economic crimes. In addition to the above mentioned crime activities the large amount of **disorderly conduct, home violence, blackmailing and violation of domestic freedom**. Widespread and, unfortunately, insufficiently caught up crime in socially excluded localities is usury. Concerning the risky forms of behaviour, as an alarming problem were apprehended the following crimes: the **substance abuse, gambling, truancy of children and prostitution**. Such difficulties often face insufficiently developed network of services in the area of crime prevention, support for drug users and absence of crisis intervention.

4.3.4 Strategy of crime prevention for the years 2008–2011

The fundamental conceptual basis of preventive state policy was for the year 2009 ‘**Strategy of crime prevention for the years 2008–2011**’ (hereinafter referred to as the Strategy), which was approved by the government resolution from October 15, 2007.

Within the Strategy, the system of crime prevention was divided to three levels: national, **regional and municipal**. In the **regional and municipal level** there were two conceptions implemented: **Conception of crime prevention in the regions and Conception of crime prevention of municipalities for the years 2009–2011**. Among the priorities of regional and municipality concepts appears the prevention of racism and xenophobia, inclusion of spatially and socially excluded and the fight against extremism. The means for meeting the priorities of the Strategy is an annual grant programme called ‘**Crime Prevention Programme**’ consisting of crime prevention sub-projects. In 2009, 22 prevention projects granted with the amount of 3,398,000 CZK were supported.

Within the implementation of the Strategy in relation to socially excluded localities continued the cooperation of the National Committee with regional representatives of the ‘**Working Group of the Government Council for Roma minority in the field of Interior and Police**’. The group aimed at creating preconditions for the formulation of projects to prevent extremism, social exclusion and help of social integration of excluded groups, including Roma. The output was selection of sites for a pilot project to prevent extremism, implemented by the Ministry of Interior,

a sociální integrace vyloučených skupin obyvatel včetně Romů. Výstupem činnosti bylo vytipování lokalit pro realizaci pilotního projektu prevence extremismu, jehož realizátorem je Ministerstvo vnitra, samospráva a místní neziskový sektor s aktivním zapojením občanů. Pilotní projekt s názvem „**Úsvit**“ začal být realizován v druhé polovině roku **2009 v Mostě – Chanově**. V centru pozornosti skupiny byla rovněž problematika zadlužování sociálně slabých a vyloučených skupin obyvatel jako kriminogenní a sociálně nestabilizující faktor. Rovněž byl představen filmový dokument „**Barevný úspěch**“, který vznikl jako doplňkový produkt výzkumu „**Příčiny úspěchu Romů v české společnosti**“ realizovaného občanským sdružením Socioklub.

4.3.5 Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám pro období 2008 až 2012

Strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k menšinám pro období let 2008 až 2012 je výchozím dokumentem Policie ČR, který usiluje o to, aby se Policie ČR úspěšně adaptovala na podmínky vzrůstající společenské diverzity, dále aby byla Policie ČR vybavena odpovídajícími sociálními kompetencemi tak, aby její příslušníci byli schopni efektivní práce ve vztahu k menšinám a kvalitního a rovného přístupu k nim. Hlavní těžiště úsilí Ministerstva vnitra a Policie ČR pro rok 2009 spočívalo v prosazování principu **community policing** v systému Policie ČR a v oblasti vzdělávání a přípravy policistů pro práci s menšinami, značná pozornost byla rovněž věnována problematice sociálního vyloučení.

V souvislosti s naplňováním strategie proběhla i celá řada aktivit zaměřených na přípravu policistů pro práci s příslušníky vyloučených romských komunit. Proběhl například cyklus seminářů „Vyjednávací techniky mezi policií a příslušníky národnostních menšin - efektivní metody, analýza rizik, specifika vyjednávacího procesu“.

Dalšími klíčovými materiály zaměřenými na podporu obcí při řešení situace v sociálně vyloučených lokalitách byl manuál pro obce „**Sociální vyloučení: dobrá praxe a řešení**“, který zpracovala nevládní organizace **Společně k bezpečí o.s.** Tento manuál byl východiskem pro zpracování „**Příručky pro sociální integraci**“ (Úřad vlády ČR, 2009), kterou zpracovala Agentura, organizace Člověk v tísni, o.p.s. a Odbor bezpečnostní politiky MV.

Dalším důležitým tématem v rámci naplňování Strategie byla diskuse na téma sociální práce se svědky a s oběťmi trestné činnosti, což je forma sociální práce poskytovaná v prostředí sociální exkluze s ohledem na bezpečnost a prevenci kriminality. V této oblasti došlo v roce 2009 k významným změnám zejména v souvislosti s § 7 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, bylo upuštěno od užívání názvu „asistent policie“. Výsledkem jednání se zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) je dosažení shody na užívání označení „**asistent při jednání s policií a dalšími úřady**“ (dále jen „asistent“).

Důležitými subjekty jsou pro naplňování Strategie na **lokální úrovni** ve vztahu k menšinám **styční důstojníci pro menšiny**, kteří působí od roku 2005 na všech krajských ředitelstvích Policie ČR v rámci usnadnění komunikace Policie ČR s příslušníky menšin. Styční důstojník působí i jako konzultant při řešení problémů zasahujících do života menšin, podporuje odhalování latentní kriminality v sociálně vyloučených lokalitách.

local government and NGO's with the active involvement of citizens. The pilot project called “Dawn” began to be realized in the second half of **2009 in Most – Chanov**. The focus of the group was placed upon the issue of indebtedness of socially disadvantaged and excluded groups being the socially destabilizing factor. A civic association **Socioklub** implemented the documentary ‘**Colour success**,’ which originated as a complementary product of the research, ‘**Causes of the success of Roma in Czech society**’.

4.3.5 Police Work Strategy in relation to minorities for the years 2008–2012

Police Work Strategy in relation to minorities for the years 2008–2012 is the default document of Police of the Czech Republic that aims to ensure that Police have successfully adapted to the conditions of increasing social diversity. Furthermore, it is needed to acquaint Police with appropriate social competencies so that its members are able to work effectively with regard to minorities and quality and equal access to them. The efforts focus of the Ministry of Interior and Police in 2009 consisted in promoting the principle of **community policing** in the system of Police CR especially in the fields of education and training of policeman to work with minorities, considerable attention was also paid to issues of social exclusion.

In connection with the implementation of the Strategy there were also activities aimed at preparing police officers to work with members of Roma communities. For example the seminars: ‘Negotiation techniques between police and ethnic minorities - effective methods, risk analysis, and the specifications of the negotiating process’ took place.

Other key materials aimed at encouraging communities to address the situation in socially excluded localities was the community manual ‘**Social Exclusion: best practices and solutions**, which was prepared by NGO ‘**Společně k bezpečí (Together to safety)**’. This manual provides details needed to form the ‘**Handbook for Social Integration**’ (Office of Government, 2009), prepared by the Agency together with Člověk v tísni organization and Security Policy Department of the Ministry of Interior.

Another important issue in implementing the Strategy was a discussion on the topic of social work with victims and witnesses of crime. This is a form of social work provided in an environment of social exclusion with regard to safety and crime prevention. In 2009 changes occurred in this field in particular in connection with § 7 of Act No. 361/2003 Coll. on Service Relationship of the Members of Security forces, the name ‘**assistant police**’ was adjusted to ‘**Assistant dealing with police and other authorities**’ (hereinafter referred to as ‘assistant’).

Important entities to fulfil the Strategy on the local level in relation to minorities are the **liaison officers for minorities**, who have operated since 2005 at every Regional Police Headquarters. Their main objective is to facilitate the communication of the police and the minorities. The liaison officer works as a consultant in solving problems affecting the lives of minorities and promotes detection of latent crime in socially excluded localities.

4.3.6 Realizace preventivních opatření na MS kraji

4.3.6 Implementation of precautionary measures in Moravian-Silesian region

Tabulka 3 Koncepce kriminality na úrovni kraje
Table 3 conception of crime within the region

Koncepce kriminality na úrovni kraje Conception of crime within the region	Propojení s činností styčného důstojníka pro menšiny a jeho zapojení do oblasti prevence kriminality. Connection with the activities of the Liaison officer for minorities and their involvement in crime prevention.	Realizace asistence pro jednání s policií a dalšími úřady Implementation of assistance to deal with police and other authorities	Realizace programu romský mentor Implementation of Roma mentor programme
Koncepce prevence kriminality Moravskoslezského kraje na období 2009 – 2011. Conception of crime within Moravian-Silesian region for the period 2009 – 2011.	Krajský koordinátor pro romské záležitosti se účastnil několika pracovních jednání se styčným důstojníkem pro menšiny a dalšími příslušníky Policie ČR. V roce 2009 proběhlo také několik společných jednání koordinátora, styčného důstojníka pro menšiny a zástupce Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách. Spolupráce probíhá ve formě výměny informací v konkrétních případech, např. zvýšené činnosti extremisticky orientovaných skupin na území kraje. Regional Coordinator for Roma Affairs has participated in several working sessions with the liaison officer for minorities and other police officers. In 2009, there were held several joint meetings of the coordinator, the Liaison officer for minorities and representatives of the Agency for Social Inclusion. Cooperation takes the form of information exchange in specific cases, such as increased activity of extremist groups based in the region.	7 asistentů (4 asistenti působí v rámci organizace Vzájemné soužití, o. s., dále 3 asistenti v rámci příspěvkové organizace Sociální služby Karviná) 7 assistants (4 assistants operate under the organization Vzájemné soužití, another 3 assistants under the allowance organization Social services Karviná)	Není realizován v kraji. It is not implemented within the region.

4.3.7 Příklady úspěšných projektů

Projekt „Romský mentor“

Od roku 2004 je v ČR realizován projekt **Mentor**, který je výlučně zaměřen na romské klienty. Tento projekt je nápomocný zejména tam, kde je vyšší počet klientů Probační a mediační služby z řad příslušníků romských komunit. Služba Mentor přispívá ke snížení rizika recidivy a sociálního vyloučení romských klientů, vede k zefektivnění práce s romskými klienty – a to zvýšením informovanosti o alternativních trestech a motivace k výkonu alternativních trestů. Romský mentor, proškolený dobrovolník z řad romského etnika, který spolupracuje s PMS ČR, navazuje kontakty s odsouzenými Romy, a tímto se zvyšuje předpoklad vykonatelnosti alternativních trestů, zejména trestu obecně prospěšných prací a výkonu dohledu probačního úředníka.

Od července 2011 je pro tento projekt v Ostravě proškolen 11 mentorů poskytující služby na základě dohody o provedení práce

Projekt „Posílení rodiny“

Projekt probíhal od 1. 7. 2008, ukončen byl k 30. 6. 2010. Záměrem projektu je zlepšení poměru rodinné péče na úkor péče ústavní v případě dětí a mladistvých ze sociálně vyloučených rodin hlásících se k romské menšině formou poskytování poradenství, preventivní péče a dalších služeb zaměřených na sanaci těchto ohrožených rodin.

Stěžejní část projektu tvoří terénní práce mentorů a terénního rodinného pracovníka (odborníka v oblasti rodinné terapie a efektivní komunikace) s ohroženými rodinami, dětmi a mladistvými klienty. Kvalita poskytované služby je zajištěna supervizemi.

4.3.7 Examples of successful projects

Project ‘Roma mentor’

Since 2004 the project **Mentor** exclusively aimed at Roma minority has been implemented in the Czech Republic. This project is helpful especially in areas with high number of PMS clients in particular Roma. Mentor service contributes to lower the risks of recommitments and social exclusion of Roma clients as well as increasing the effectiveness of working with Roma. This is achieved by improving the level of information about alternative sentencing and motivating Roma to its execution. Roma mentor is a trained volunteer, who cooperates with the Probation and mediation Service of the Czech Republic, establishes relations with convicted Roma and thus increases the presumption of enforceability of alternative sentences, including sentences of community service order and supervision by probation officer.

Since July 2011 there have been 11 mentors providing services on the basis of contract of services trained for this project in Ostrava.

Project ‘Strengthening the family’

The project took place from July 1, 2008 and was terminated June 30, 2010. The project aimed to improve the proportion of family care at the expense of institutional care for children and young people from socially excluded families claiming the Roma minority by providing counselling, preventive care and other services aimed at the restoration of these vulnerable families.

The fundamental part of the project consisted of field work of mentors and field family worker (an expert in the field of family therapy and effective communication) with vulnerable families, children and adolescent clients. Quality of supplied services was ensured by supervisions.

Projekt „Život po vězení“

Projekt byl realizován od 23. 3. 2009 do 22. 5. 2011. Místem realizace je **Karlovarský a Ústecký kraj**. Hlavním cílem projektu je zvýšit šanci na sociální a ekonomickou (re)integraci příslušníků sociálně vyloučených romských lokalit. Jedná se o osoby opouštějící vězení a osoby, jimž byl uložen alternativní trest, který vykonávají na svobodě.

Projekt „Policie pro všechny“

Ministerstvo vnitra podporuje přístup romských uchazečů a jiných zástupců etnik po absolvování základní školy ke studiu oboru 68-42-M Bezpečnostně právní činnost na Střední policejní škole MV v Holešově prostřednictvím projektu „Policie pro všechny“. Projekt umožňuje žákům 9. tříd základních škol z národnostních menšin překonávat bariéry při přijímacím řízení ke studiu vzdělávacího programu Bezpečnostně právní činnost. Jeho hlavním cílem je najít a kontaktovat zájemce z řad národnostních menšin o studium na policejní škole MV, připravit je k přijímacímu řízení a po dobu studia jim zajistit srovnatelné materiální a kulturní podmínky, jaké má většina ostatních žáků.

Program „Pomocná ruka“ (dříve Policejní asistence)

Terénní program realizovaný sdružením **Vzájemné soužití** pro práci s oběťmi trestné činnosti. Při této činnosti velmi intenzivně spolupracuje s Policií ČR.

Project ‘Life after prison’

The project was implemented from March 23, 2009 to May 5, 2011. The places of realization were **Karlovy Vary and Ústí nad Labem** Regions. Main objective of the project was to increase the chance of social and economic (re) integration of socially excluded Roma localities. These were people leaving prison and those who were placed an alternative sentence, which is performed at large.

Project ‘Police for all’

The Ministry of Interior supports the approach of Roma candidates and other representatives of ethnic groups after completion of primary school to study the field from 68 to 42-M, Security and Legal Activities at the Secondary Police School in Holesov through the project ‘Police for all’. The project enables pupils of the 9th grade of elementary schools from ethnic minorities to overcome barriers of the admission procedure for study of the educational programme of Security and legal action. Its main objective is to find a contact for members of minority studies at the Police School, to prepare them for entrance examinations and in the period of study to provide comparable material and cultural conditions, which most other students have.

Programme ‘The helping hand’ (previously ‘Police assistance’)

Field programme implemented by the **‘Vzájemné soužití’** (Mutual living) association. The programme works with the victims of crimes. There is a very intense connection with the Police of the Czech Republic on this programme.

Tabulka 4 Příklady organizací a jejich projektů v oblasti prevence

Table 4 Examples of organizations and their projects in the prevention field

Organizace Organization	Projekt Project
Renarkon, o.p.s. Renarkon	Probační program pro mladistvé v konfliktu se zákonem, který má souvislost s užíváním návykových látek Probation programme for youth in conflict with the law connected to abuse of addictive substances
LIGA o. s. LIGA o. s.	Přátelé Friends
OPEN HOUSE OPEN HOUSE	Probační a resocializační program Právo na každý den v rámci výkonu alternativních trestů mládeže Krnova Probation and re-socialising programme Right to every day within the execution of punishment of alternative sentences of youth in Krnov
Občanské vzájemné soužití Civic Association Vzájemné soužití (Mutual living)	Tábor snů aneb „Poznej nepoznané“ The camp of Dreams

Moravskoslezský kraj rovněž poskytl dar ve výši 100 000 Kč Krajskému ředitelství Policie Severomoravského kraje pro účely činností pracovního týmu, který se podílel na dopadení pachatelů žhářského útoku ve Vítkově.

Odbor školství, kultury, sportu a volnočasových aktivit Magistrátu města Ostravy zpracoval v roce 2009 Plán postupu při řešení mimořádné situace hrozící eskalace napětí ve vyloučených lokalitách z důvodu hrozby akce s extremistickým podtextem. Obsahem tohoto plánu jsou pokyny společného postupu pracovníků ostravského magistrátu, zástupců proromských nestátních neziskových organizací a Policie ČR v případech konání aktivit s extremistickým podtextem.

Moravian-Silesian region also granted a gift in the amount of 100,000 CZK to Regional Headquarters of the Northern-Moravian Region Police for the purpose of working activities of the team that participated in the apprehension of the perpetrators of the arson attack in Vitkov.

The Department of Education, Culture, Sports and leisure activities of Ostrava City prepared in 2009 a ‘Plan of progress when a threatening event occurs in excluded localities because of the threat of extremism’. The plan contents of the guidelines of a common procedure of Ostrava municipal employees, representatives of pro- Roma NGOs and police in cases of activities of an extremist nature.

4.3.8. Kriminalita a další rizikové formy chování spojené se životem v sociálně vyloučeném prostředí

Obecně se dá říci, že samotná existence sociálně vyloučených lokalit predisponuje svojí izolovaností k provozování drobných kriminálních činů. V sociálně vyloučených lokalitách se často stává, že zde dochází ke **koncentraci osob páchající trestnou činností nejen z řad příslušníků romských komunit**. Jsou známy také informace o sezónní koncentraci **osob vyrábějící nebo zneužívající návykové látky**.

V praxi se velmi pozitivně **osvědčují volnočasové aktivity** realizované přímo v sociálně vyloučených lokalitách poskytující hlavně mládeži smysluplné trávení volného času a přispívá tak k minimalizaci rizikových forem chování.

Na území **města Ostravy** realizují svoji činnost tzv. **policejní buňky**. Členy těchto buněk jsou příslušníci Policie ČR, zástupci jednotlivých samospráv, pracovníci základních škol a zástupci z řad proromských neziskových organizací. Jednotlivé buňky jsou vytvořeny ve spádových obvodech sociálně vyloučených lokalit. Důvodem vytvoření těchto buněk je spolupráce všech lokálních spolupracujících subjektů realizující aktivity pro příslušníky romských komunit a jejich společná koordinace aktivit. Jedná se tak o v praxi velmi dobře realizovaný multidisciplinární přístup řešící aktuální situace v otázkách bezpečnosti a řešení rizikových forem chování. Častá je také spolupráce příslušníků Policie ČR s terénními pracovníky jednotlivých obcí.

Na zajištění bezpečnosti v sociálně vyloučených lokalitách vyčlenila Městská policie Ostrava například v roce 2010 celkem cca 5,5 mil Kč.

Příkladem dobré praxe je činnost občanského **sdužení Vzájemné soužití**, které poskytuje podporu příslušníkům romské komunity na území kraje. Sdužení realizuje terénní program „**Pomocná ruka**“ (dříve Policejní asistence) pro práci s oběťmi trestné činnosti. Při této činnosti velmi intenzivně spolupracuje s Policií ČR.

Je doporučována **podpora koncepčního přijímání romských dětí do základních škol**. Vytvořit opatření, která by do budoucna napomohla k většímu počtu romských dětí na jednotlivých základních školách tak, aby nedocházelo k vytváření tzv. spádových škol sociálně vyloučených lokalit.

V praxi se osvědčilo zřizování pracovních míst tzv. domovníků v domech v sociálně vyloučených lokalitách, kteří napomáhají obecním úřadům udržovat jak dobrý technický stav jednotlivých domů, tak také zajišťují udržování veřejného prostranství v bezprostředním okolí daných sociálně vyloučených lokalit. Jednotliví domovníci by mohli být motivováni k této činnosti např. sníženým nájmem. Doporučujeme vytvořit systémovou podporu těchto aktivit.

4.4 OBLAST BYDLENÍ

4.4.1 Situace znevýhodněných Romů v oblasti bydlení

Dostupnost a kvalita bydlení je podmíněna celou řadou faktorů, z nichž asi nejzávažnější je chudoba vyplývající ze zhoršené pozice Romů na trhu práce. Nejvíce ohroženou podskupinou se specifickými potřebami v oblasti bydlení jsou nízkopříjmové vícečlenné romské domácnosti s komplikovanou životní situací provázanou celým komplexem dalších sociálních problémů,

4.3.8. Crime and other forms of risky behaviour associated with living in socially excluded localities

Generally speaking, the socially excluded localities predispose to crime by their isolation. A high number of people committing crimes, not only from among Roma minority, are concentrated in socially excluded localities. There are also known information on the seasonal concentration of people producing or abusing addictive drugs.

To minimise the risky forms of behaviour it is a proven practice **to provide leisure time activities** aimed mostly at youth directly at the socially excluded localities. It is a proven and well implemented approach dealing with actual situation in terms of security and solutions of risky forms of behaviour. The cooperation of police officers with the field workers of municipalities is quite common.

Within the **City of Ostrava** activities of so called '**police cells**' are implemented. Members of these cells are not only Police officers, but also representatives of governments, employees of elementary schools and representatives of pro-Roma NGOs. Individual cells are created in catchment districts of socially excluded localities. The reason for creation of these cells is cooperation of all local entities that are participating in implementation of activities for residents of Roma communities and their joint coordination of such activities.

To secure safety in socially disadvantaged localities the Ostrava City Police in 2010 earmarked a total of 5.5 mil CZK.

The activities of civic **association 'Vzájemné soužití - Mutual living'** are to be set as an example. They implement the activities for Roma community within the region. The association organises the field programme '**The helping hand**' that works with the victims of crimes. There is a very intense connection to the Police of Czech Republic on this programme.

The support of the conceptual acceptance of Roma children into elementary schools is highly recommended. The aim is to create measures that would in the future help to greater number of Roma children in various elementary schools in order to avoid creation of the so-called catchments schools in socially excluded localities.

In practice the establishment of job position so-called the caretaker in houses in socially excluded localities proved competent. The main job of the caretakers was to maintain a good technical condition of buildings and also ensure maintenance of public spaces in the immediate neighbourhood of the socially excluded localities. Individual caretakers are motivated for this activity by the means of e.g. discounted rent. The creation of system support of these activities is recommended.

4.4 HOUSING FIELD

4.4.1 Situation of disadvantaged Roma in the field of housing

Availability and quality of housing is a subject to a number of factors, probably the most serious of which is poverty resulting from the worsening position of Roma on the labour market. The most vulnerable subgroup with specific needs in the area of housing are low-income, multi-Roma households with a complicated life situation, poor social skills, and low focus on the housing market and lack of legal awareness.

s nedostatečnými sociálními schopnostmi, s nízkou orientací na trhu s byty a s nedostatečným právním povědomím.

Pro nízkopříjmové romské rodiny je v důsledku chudoby obtížné si bydlení **nejen najít**, ale **také si ho udržet** díky narůstajícím nákladům na bydlení. **Nedostatečné příjmy**, které znemožňují romským domácnostem využít dnes již standardní možnosti podpory jako je stavební spoření nebo hypotéky, je udržují v segmentu nekvalitního bydlení, u něhož chybí záruka dlouhodobého kontraktu. Finanční náročnost bydlení zvyšuje u těchto domácností pravděpodobnost **vzniku dluhů spojených s bydlením** (tj. dluhů na nájmu a dluhů za služby související s užíváním bytu). Předem je zapotřebí zmínit, že za dluhy **nestojí jen nepříznivá finanční situace**, ale i **určité životní strategie sociálně vyloučených Romů, předlužení a nízká finanční gramotnost**.

Přetrvávajícím problémem je **nejen chudoba** komplikovaná předlužením, **ale i špatný stavebně technický stav obydlí v sociálně vyloučených romských lokalitách**. Výzkum „Sastipen – Zdraví a romská komunita“ zveřejněný v roce 2009 vnímá nízký standard bydlení a nevyhovující hygienické podmínky jako **jednu z příčin špatného zdravotního stavu** sociálně vyloučených Romů. V malých bytech bydlí nezářídka vícečlenné domácnosti, kde jednotliví členové nemají dostatek prostoru a soukromí. Nízká kvalita bydlení následně neumožňuje vyloučeným romským rodinám **vytvořit vhodné a podnětné podmínky pro výchovu a rozvoj dětí**, kterým bydlení znemožňuje kvalitní přípravu na výuku do školy, zároveň jim nenabízí možnosti k **efektivnímu využití volného času**.

Špatný technický stav budov **zvyšuje i náklady na bydlení**. **Ve starých zástavbách** nejsou instalovány **měřiče spotřeby pro jednotlivé byty**, je zde pouze společný měřič spotřeby, takže jsou náklady za energie rozpočítávány mezi jednotlivé nájemce. Tento systém **neumožňuje obyvatelům domu sledovat skutečnou spotřebu za energie** a svobodně rozhodovat o míře spotřeby energií a plánovat v souladu s tím i výdaje za ně. Způsob rozpočítávání nákladů za služby je nespravedlivý a demotivující ve vztahu k platícím nájemníkům, kteří doplácí na neplatící domácnosti nebo nájemce, kteří odebírají energie nelegálně.

Pronajímatelé také nevyužívají dostatečně nástroje včasné prevence ve vztahu k zadluženým nájemcům, přitom včasné řešení dluhů přináší pozitivní dopady nejen pro nájemce z hlediska udržitelnosti bydlení, ale i pro pronajímatele z hlediska návratnosti dlužného nájmu. Ztráta bydlení posléze přináší **krizovou situaci nejen pro vystěhovanou domácnost, ale klade i vysoké nároky na činnost ze strany obcí**, které v konečném důsledku situaci osob bez přístřeší nejčastěji řeší. Romské rodiny, které přišly o bydlení, také často migrují v krajích a střídají ubytování, což opět přináší celou řadu problémů a negativních dopadů.

Mezi nástroje včasné prevence ztráty bydlení patří nastavení systému včasné kontroly úhrady nájmu u nájemců tak, aby byl včas podchycen nedoplatek na nájmu. Na úrovni obecního bydlení **lze vytvořit společnou metodiku práce se zadluženými nájemci**. Mezi další opatření, která pozitivně působí i na motivaci zadlužených nájemníků k úhradě dluhu mohou patřit:

- uzavření splátkového kalendáře s ohledem na rozpočet domácnosti

Due to poverty, it is for low-income Roma families not only difficult to **find the house**, but also to keep it (result of increasing cost of living). **Insufficient income** prevents Roma households to use common housing support services such as building society or mortgage. Therefore they are bound to live in poor living conditions with no guarantee of long-term contract. The financial demand of living increases the probability to develop housing-related debt (i.e. debt for rent and debts for services related to the use of the apartment). It is necessary to mention that the debt is not only caused by difficult financial situation, but also by life strategy of socially excluded Roma, their indebtedness and low financial literacy.

A persistent problem **is not only poverty** complicated by indebtedness, but **also a poor construction and technical condition of houses in socially excluded Roma localities**. Research 'SASTIPEN - Health and the Roma community,' published in 2009, pointed out the low standard of housing and unsatisfactory sanitary conditions **as one of the causes of ill health** of socially excluded Roma. There are very often multi-member families living in very small flats and they lack the space and privacy. Poor housing conditions do not support the Roma families in creating the **sufficient and quality environment for upbringing and development of their children**. Therefore the children do not have enough space for school preparation and **effective leisure time spent**.

Bad technical condition of buildings **also increases the housing costs**. In the old buildings **the power meters are not installed for each flat**, there is only a joint power meter so the utility costs are divided among tenants. This system **does not allow residents to monitor the actual consumption of energies** and freely decide on the level of energy use and plan their expenses. Method of dividing the cost for services is unfair and de-motivating for regularly paying tenants, who usually end up paying the cost of other households.

The tools of early prevention should be used more effectively by the landlords of indebted households. Especially because the early solution of accrued debt is favourable for both sides: for the tenant in terms of sustainability of housing and for the landlord for obtaining early payment. The loss of housing brings along **crisis not only for displaced household but also puts a demand on the part of municipalities** that are usually bound to solve the situation of such families. Roma families, who have lost housing, also frequently migrate the regions and alternate accommodations, which in turn brings lot of problems and negative impacts.

Among the tools of early prevention of housing loss belongs in particular the early adjustment of rent payment control that should prevent the outstanding payments of rent. **A joint methodology of work with indebted tenants** could be created at the level of municipal housing. Among other measures that could affect the indebted tenants may belong:

- conclusion of payment calendar with respect to the household budget
- establishment of a special recipient of the beneficiaries of the housing allowance, as well as remittance of supplement for housing to the landlord;

- zřízení zvláštního příjemce u příjemců příspěvku na bydlení, dále poukázání doplatku na bydlení pronajímateli;
- uzavření nájemní smlouvy s dlužníky na dobu určitou a opakovaně ji prodlužovat pokud nájemníci řádně splácejí dluh a platí nájem;
- možnost odpracovat si dluh (např. úklid společných prostor domu, veřejného prostranství);
- prominutí poplatků z prodlení při pravidelném splácení dluhu;
- propojení bydlení se sociální službou u nespolehlivých nájemníků, kteří nejsou schopni dodržovat splátkový kalendář;

Součástí těchto služeb by mělo být **poradenství a soustavná osvěta**, jejímž cílem bude zvýšení informovanosti o povinnostech a právech vyplývajících z nájemního vztahu, o způsobech řešení problémů spojených s bydlením, popř. k monitorování a ke včasnému řešení problémů v oblasti bydlení lze využít i institut domovnictví. Jako efektivní nástroj včasné prevence lze využít i **komunitní práci v oblasti bydlení**, prostřednictvím níž lze spojit nájemníky ve společném úsilí zlepšovat kvalitu bydlení v domě, společně řešit problémy spojené s bydlením, které přesahují rámec jednotlivých domácností a vztahují se k údržbě společných prostor v domě.

Volba bydlení je pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit limitována omezenou nabídkou bydlení na území lokalit. V řadě z nich již byla dokončena rozsáhlá privatizace bytového fondu, takže vlastníkem většiny bytů není obec, ale jsou jimi soukromí vlastníci. Spoluzodpovědnost za problémy Romů v oblasti bydlení se tedy přesunula z obcí na soukromé pronajímatele. Praxe dokládá, že nejméně náročnými nájemci jsou romské rodiny bez přístřeší s nezletilými dětmi, které čelí reálnému riziku odebrání dětí a přijetí bydlení i za nedůstojných podmínek je pro ně jediným východiskem. Nejčastěji užívaným přístupem ze strany pronajímatelů bývá vybírání neúměrně vysokých nájmu, které zdaleka neodpovídají kvalitě bydlení nebo nevhodné zásahy do soukromého života romských rodin. Nájemci postižení těmito praktikami se bohužel díky neexistenci nájemní smlouvy nemohou dovolávat spravedlnosti a ochrany práv u soudu. Na podobném principu funguje řada komerčních ubytoven, které prosperují ve vyloučených lokalitách. Jejich nájemníci platí vysoké nájemné za něž by si za jiných okolností mohli pořídit standardní bydlení na otevřeném trhu s byty.

Velkou část nájmu jim hradí většinou sociální odbory prostřednictvím dávek na bydlení, což znamená ekonomické ztráty i pro obecní rozpočet.

Neúspěch Romů na soukromém trhu s byty **zvýšuje poptávku Romů po obecním, či přímo sociálním bydlení**, protože od tohoto typu bydlení si slibují nižší nájem a větší jistotu pronájmu. **Města však nedisponují dostatečnou kapacitou těchto bytů**, které by odpovídaly finančním možnostem chudých romských rodin.

V nejkritičtější situaci jsou vyloučení Romové bez přístřeší. Ti ztrátu bydlení řeší několika způsoby. V první řadě využívají neformální zdroje pomoci ze strany širší rodiny. V důsledku přistěhování rodiny k příbuzným vzniká **přelidnění a rychlejší opotřebení bytu**, celá domácnost je navíc ohrožena výpovědí z nájmu díky ubytování nenahlášených osob u pronajímatele. Další nestandardní možností bydlení jsou výše zmíněné komerční ubytovny, které ale rodinám nenabízí dostatečně kvalitní bydlení a vhodné zázemí pro péči o nezletilé děti. Řada obcí, měst a zejména nestátních neziskových organizací

- conclusion of the lease with debtors for a specified period and its repeated extension if tenant is properly repaying the debt and paying rent;
- possibility to work off the debt (for example house cleaning of common areas, public areas);
- remission of penalty charges for regular debt repayments;
- connection of housing with social service for unreliable tenants who are unable to comply with payment schedule;

Advisory and continuous education should be an essential part of these services. Its aim should be the increase of awareness about the obligations arising from the lease. The caretaker concept can be used as a way of resolving problems associated with housing e.g. monitoring and early resolution of the problems. As an effective tool of early prevention **the community work in the field of housing** can be used. By its means the tenants can be united in joint effort to improve the quality of living.

The residents of socially excluded localities are limited by insufficient supply of housing within the locality. Many of the houses in the localities do not belong to municipality, but are owned by private owners. Co-responsibility for the problems of Roma in the housing field, therefore, shifted from municipalities to the private sector. It has been proved that the least demanding are homeless Roma families with dependent children, who face real risk of losing the children and therefore must accept the housing even in undignified conditions. The most common practice of private users is unfortunately exaggerated charge for the housing or unsuitable intervention into the private life of Roma families. Tenants affected by these practices, unfortunately, due to the absence of a lease cannot rely on the protection of rights and justice in court. On a similar principle operate a number of commercial hostels, which prosper in excluded localities. The tenants of such facilities pay the same rent as if renting the privately leased property. **A large part of their rent is paid by the municipality social departments via housing benefits**, which means a burden for the municipality budget.

The failure of Roma in the private housing market increases the demand **for municipal properties or even social housing**. Roma perception of this kind of housing is that it is more warranted and cheaper, **the municipalities**, however, do not have sufficient amount of housing that would meet the financial demands of poor Roma families.

In the most critical situation are the homeless Roma. They solve their situation in several ways. Firstly they address the family. But due to moving of the family members together the flats are **overcrowded** and that results in **faster flat abrasion**. Also there is a threat of ejection due to unreported tenants. Another non-standard housing option the above-mentioned commercial hostel. The conditions that are offered to the families are not satisfactory for quality housing and children upbringing. There is a large number of municipalities, cities and especially NGOs currently establishing shelter houses.

This way of housing is very attractive for Roma families and therefore demand exceeds supply. Very rarely is this service available to full or multi-member families. The experience shows that even the shelter houses are not effective solution for homeless Roma families.

zřizuje **azylové domy**. Poptávka po tomto typu bydlení ze strany romských rodin bez přístřeší často převyšuje jeho nabídku. Zcela ojediněle je tato služba poskytována úplným a vicedětným rodinám. Z praxe vyplývá, že ani azylové domy nenabízí dostatečné řešení situace romských rodin bez přístřeší.

Situace na volném trhu s byty, nastavení přístupu k městskému bytovému fondu a absence jiné alternativy zajištění bydlení pro sociálně slabé skupiny obyvatel vedou k tomu, že tyto rodiny bydlí tedy často v naprosto nevyhovujících bytech. Před ztrátou bydlení Romové často dlouhodobě neochrání ani existující nájemní vztah na dobu neurčitou. Romové se často ocitají v postavení, kdy se tzv. „chráněný nájemní vztah“ změní z iniciativy pronajímatele **na ubytovací vztah**. Stává se tak za různých, obvykle sociálně, životně i emočně vypjatých situací, kdy nejsou vždy zcela srozuměni s následky, které tato změna (učiněná obvykle na smluvním základě) s sebou nese.

4.4.2 Opatření ke zlepšení bytové situace romských komunit Dotační podpora ministerstva pro místní rozvoj

Základním východiskem pro řešení nepříznivé bytové situace znevýhodněných Romů je zvýšení jejich **prostorové mobility** tak, aby měli možnost bydlet i mimo území sociálně vyloučené lokality, dále kompletní **revitalizace sociálně vyloučených území**, zvýšení dostupnosti **bydlení pro nízkopříjmové romské domácnosti** a včasná **prevence ztráty bydlení**. Výše uvedená východiska jsou v gesci ministerstva pro místní rozvoj ve spolupráci s kraji a obcemi, prevence ztráty bydlení je spíše v gesci obcí, pronajímatelů a ministerstva práce a sociálních věcí.

MMR poskytuje dotační podporu krajům a obcím prostřednictvím prostředků z evropských strukturálních fondů cílených k zamezení šíření sociálního vyloučení v romských lokalitách, zejména prostřednictvím Integrovaného operačního programu (IOP). V Ostravě je tento program využit v rámci Integrovaného plánu rozvoje města Ostravy – „Budoucnost Vítkovic“.

Podpora dostupnosti sociálního bydlení

Od roku 2003 ministerstvo pro místní rozvoj řídí realizaci dvou programů cílených na domácnosti, které se nemohou finančně podílet na pořízení bytu, případně je některý ze členů domácnosti navíc jinak znevýhodněn (např. ze zdravotních či jiných sociálních důvodů). Ve vztahu k Romům, u nichž je potřeba bydlení ohrožena, se jedná hlavně o podprogram **„Podpora výstavby podporovaných bytů“** (chráněné a vstupní byty).

Významný je v kontextu sledovaného tématu zejména dotační titul **„Vstupní byty“**, které jsou určeny jako sociální bydlení pro osoby s nízkými příjmy v nepříznivé sociální situaci způsobené sociálními okolnostmi jejich života, a které ani při využití všech stávajících nástrojů sociální a bytové politiky nemají přístup k bydlení. Aby tento program byl více dostupný pro sociálně vyloučené Romové, chystá resort MMR úpravy v definici cílové skupiny tohoto podprogramu, aby byla jednoznačně vymezena a zahrnovala i osoby ze sociálně vyloučených romských lokalit a rodiny ohrožené odebráním dítěte do ústavní výchovy z důvodu nevyhovujícího bydlení.

V roce 2009 bylo rovněž vládou schváleno nařízení vlády č. 333/2009 Sb., o podmínkách použití finančních prostředků Státního fondu rozvoje bydlení ke krytí části nákladů spojených

For several reasons such as: the situation on property market, access settings of the city housing fund and lack of other alternatives the socially deprived inhabitants live in absolutely unsuitable conditions. The Roma families are not protected against loss of housing by existing lease for indefinite duration. So they often find themselves in a position where the so-called ‘protected tenancy’ changes into the **accommodating relationship**. It usually happens in different, socially and emotionally stressful situations and the families are not aware of the consequences this change brings.

4.4.2 Measures to improve the housing situation of Roma communities Funding support of the Ministry for Regional Development (MRD)

The fundamental solution of the adverse housing situation of Roma is to extend the special mobility of Roma and enable them to live outside the socially excluded localities. Essential is also complete revitalization of the socially excluded localities as well as an increase of availability of housing for low income Roma households. The early prevention of housing loss is also very important. The Ministry for Regional Development coordinates the above-mentioned solutions in cooperation with regions and municipalities; preventing loss of housing is rather the responsibility of municipalities, contractors and the Ministry of Labour and Social Affairs.

MRD provides grant support to regions and municipalities by means of European structural funds targeted to prevent the spread of social exclusion in Roma communities, particularly through the Integrated Operational Programme (IOP). In Ostrava, this programme is used within the Integrated Development Plan Ostrava - ‘The Future of Vítkovice’

Promoting the availability of social housing

Since 2003, the Ministry for Regional Development manages the implementation of two programmes that are targeted to households that cannot financially participate in housing or some of the family members are somehow disadvantaged (e.g. health or other social reasons). In relation to Roma, where the need for housing is threatened, the sub-project **‘The support for construction of aided housing’** (protected and entrance flats) is concerned.

The grant title **‘Entrance flats’** is the most significant in the context of this subject. The flats are appointed as a social housing for low-income persons, who due to their difficult life situation are not able to obtain the flat otherwise. To make this programme available also for Roma from excluded localities the MRD is currently preparing adjustments in target group definition. The adjustments should be clearly defined and include not only Roma from excluded localities, but also the families at risk of child displacement into institutional care because of poor housing conditions.

In 2009, the Government also accepted the Government Regulation No. 333/2009 Coll. Concerning the application of funds of the State Housing Development Fund to cover the costs associated with the construction of social housing in the form of grants to companies and individuals. This Regulation replaced Regulation No. 146/2003 Coll. Another form of support is an investment grant, designed for any corporation or individual, who commits to care for the social flats built up in accordance with government regulations. Social flats are designed for the receivers of social beneficiaries or for individuals selected on the basis of the amount of income,

s výstavbou sociálních bytů formou dotace právníckým a fyzickým osobám, které nahradilo nařízení vlády č. 146/2003 Sb. Formou podpory je investiční dotace, jejímž příjemcem může být jakákoli právnícká či fyzická osoba, která se zaváže nakládat se sociálními byty postavenými s dotací v souladu s podmínkami nařízení vlády. Sociální byty jsou určeny příjemcům opakovaných dávek v hmotné nouzi nebo osobám vymezeným limitem čistého příjmu v závislosti na velikosti domácnosti a dále osobám, které mají ještě další sociální či zdravotní handicapy, které je znevýhodňují v přístupu k bydlení.

4.4.3 Opatření ke zlepšení bytové situace romských komunit na lokální úrovni

Celá řada měst začala iniciativně vytvářet Integrované plány rozvoje města se záměrem využít dotační podporu z evropských strukturálních fondů za účelem revitalizace sociálně vyloučených romských lokalit a zajištění dostupnosti programů směřujících k sociální integraci jejich vyloučených obyvatel. Tento trend lze vnímat jako pozitivní, kdy města zahájila strategické plánování, jehož výstupem byly komplexní plány prostorové a sociální inkluze Romů.

Dalším pozitivním trendem je zvyšující se zájem obcí a měst o oblast sociálního bydlení pro nízkopříjmové skupiny obyvatel, včetně příslušníků romských komunit. Nejvíce preferovanou formou bydlení pro domácnosti, kde členové nemají v této oblasti potřebné kompetence, je podporované bydlení s využitím dostupného systému bydlení.

Programy vlastníků nemovitosti

Dominantní vlastníci nemovitostí ve vyloučených lokalitách společnost RPG realizuje dlouhodobě projekty na zlepšení podmínek bydlení – například opravy na vlastní náklady nájemníka se sníženým nájemným po dobu 3 let, svépomocné opravy domů, úklidy, péče o veřejná prostranství atd.

Bydlení s doprovodným sociálním programem

Jedním z průkopníků toho dostupného systému bydlení je **ostravské sdružení Centrom, o. s.**, které realizuje projekt s názvem **Bydlení s doprovodným sociálním programem**. Sdružení vytvořilo třístupňový oboustranně dostupný systém bydlení. **III. stupeň** bydlení označuje stav, kdy nájemci bydlí v nevyhovujících podmínkách v bytech, na ubytovnách, v neoprávněně obývaných prostorách nebo přímo na ulici. Ke zlepšení jejich bytové situace jim je nabídnut **II. stupeň** bydlení s podnájemní smlouvou a se smlouvou o poskytování sociálních služeb. Uživatel v této fázi ještě nemá vlastní nájemní smlouvu, při podpisu podnájemní smlouvy se zavazuje k účasti v sociálním programu. Pokud se nájemce v II. stupni bydlení osvědčí, přestupuje do bydlení **I. stupně** s nejkvalitnějšími bytovými podmínkami, v němž bydlí první rok na základě podnájemní smlouvy s příslibem vlastní nájemní smlouvy. V tomto stupni jsou nájemníkům nabízeny služby omezené, ale stále je zde podmínka spolupracovat s terénním sociálním pracovníkem a využívat odborné sociální poradenství. Byty, které jsou nájemcům poskytnuty, jsou v majetku samosprávy či soukromého pronajímatele. Doprovodný sociální program zahrnuje terénní práci, která je vykonávána romskými zaměstnanci organizace a poskytována jak klientům umístěným do projektu, tak osobám, které v projektu umístěny nejsou. Projekt v roce 2009 probíhal v městských obvodech Vítkovice, Radvanice a Bartovice, Slezská Ostrava, Moravská Ostrava a Přívoz.

household size and other social and health handicaps that prevent them to obtain regular housing.

4.4.3 Measures to improve housing situation of Roma communities at the local level

Many cities began to develop Integrated Development Plans of the City with the intent to use grant support from European structural funds for the revitalization of the socially excluded Roma communities as well as ensuring the availability of programmes aimed at social integration of their excluded inhabitants. This trend can be perceived as positive because the cities started strategic planning whereof outputs were comprehensive plans of spatial and social inclusion of Roma.

Another positive trend is the increasing interest of municipalities and cities in the area of social housing for low-income groups, including members of Roma communities. The most preferred form of housing for households with lowered competency of its members is aimed housing with the use of penetrated housing system.

Programmes of property owners

The dominant property owner in excluded localities the company RPG implements long-term projects to improve housing conditions - such as repairs at the tenant's own expense in exchange for reduced rent for 3 years, self-help home repair, cleaning, care of public spaces, etc.

Housing with an accompanying social programme

One of the most important organizations in this housing field is the **association Centrom based in Ostrava**, which implements the project named "Housing with an accompanying social program". The association created three-stages of living conditions. **The third stage** indicates the state of housing conditions that are unsatisfactory (flats, hostels, illegally inhabited buildings or directly on the street). To improve their housing condition **the second stage** of housing is offered. That includes the sublease contract and the contract for the provision of social services. In this stage the users of the housing facility are not the legal tenants. They become legal tenants after signing the lease contract and therefore committing to attend the social programme. If the tenants prove competent in this stage they are offered **the first housing stage** that offers the most suitable living conditions. The tenants then sign a one year sublease contract with the promise of their own lease contract. The social services are limited in this stage, but the condition to cooperate with the field worker and use the social services remains. The flats offered to such tenants are either owned by local authority officials or private companies. The accompanying social programme includes the field work done by the Roma employees of the organisation and it is provided to the clients participating in the project, but also to those not participating in it. In the year 2009 the project took place in the Municipal districts of Vítkovice, Radvanice, Bartovice, Silesian Ostrava, Moravian Ostrava and Přívoz.

4.4.4 Úkoly akčního plánu dekády romské inkluze - Priorita bydlení

Obecný cíl: zabránit nové bytové segregaci, zlepšit situaci v existujících segregovaných romských lokalitách (ghettech) a zlepšit přístup k bydlení pro sociálně slabé Romy.

4.4.4 Tasks of the action plan of Decade of Roma Inclusion - Housing Priority

General objective: to prevent new housing segregation, to improve the existing situation in the segregated Roma communities (ghettos) and to improve access to housing for socially disadvantaged Roma.

Úkol Tasks
Přijetí a implementace antidiskriminačního zákona a následné aktivity (např. Průvodce dobrou praxí v oblasti bydlení). Adoption and implementation of the Anti-Discrimination Act and the following activities (e.g. Guide of good practice in the housing field).
Posilování sociální práce ve vyloučených romských komunitách a lokalitách a v jiných místech ohrožených sociálním vyloučením. Strengthening of social work in excluded Roma communities and localities and other places at risk of social exclusion.
Implementace programu "Výstavba podporovaného bydlení" 2 elementy (byty na půl cesty a vstupní byty). Implementation of the „The construction of supported housing“ 2 elements (half-way flats and entrance flats).
Realizace programu ministerstva pro místní rozvoj Podpora výstavby nájemních bytů. Implementation of the Ministry of Regional Development programme "The support for construction of rental housing."

4.5 OBLAST SOCIÁLNÍ

4.5.1 Sociální vyloučení

Nejviditelněji se problém projevuje existencí sociálně vyloučených romských lokalit, které vznikly ať už řízenou (převážně bytovou) politikou nebo samovolným sestěhováním Romů na vyloučená území v důsledku jejich chudoby a nepřijetí ze strany majoritní populace. Na druhou stranu je však nutné zdůraznit, že významná část Romů není vyloučena a žije uvnitř české společnosti standardním způsobem života.

Rozsah chudoby a míra sociálního vyloučení v romských komunitách jsou natolik závažná témata pro českou společnost, že jim vláda ČR průběžně věnuje pozornost a řadí je mezi své priority. V roce 2009 přijala za účelem zlepšení situace vyloučených Romů některé strategické materiály, které byly na Romy buď specificky cílené, nebo do nich byli znevýhodnění Romové zahrnuti jako jedna z cílových skupin. Záměrem těchto strategií bylo prosazování přístupu Romů ke zdrojům a službám, zejména přístupu k zaměstnání, přiměřenému bydlení, k systému sociální a zdravotní ochrany. Materiály vesměs podporovaly využití aktivizačního přístupu v procesu sociálního začleňování.

4.5.2 Strategické dokumenty zaměřené na řešení situace vyloučených Romů

Dne 21. prosince 2009 přijala vláda ČR usnesením č. 1572 materiál **Koncepce romské integrace na období 2010–2013**. Jedná se o strategický dokument, který obsahuje opatření směřující k vyrovnání šancí a vstupních znevýhodnění Romů, jež jim brání plnohodnotně participovat na kulturním, společenském, ekonomickém a politickém životě většinové společnosti. Součástí materiálu je **Realizační plán koncepce romské integrace 2010–2013**, kde je uveden celkový výčet úkolů pro jednotlivé resorty a doporučení pro další subjekty, které vyplývají z jednotlivých opatření. Mezi realizátory opatření jsou zahrnuti i kraje a obce, přičemž jim nejsou kladeny závazné úkoly, neboť to vládě znemožňuje legislativa týkající se územně samosprávných celků, ale pouze doporučení.

Situaci sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením řeší **Národní akční plán sociálního začleňování 2008–2010 (dále jen NAPSÍ)**, jehož naplňování je v gesci resortu MPSV. Situace vyloučených Romů je rovněž předmětem zájmu **Komise pro sociální začleňování** fungující pod MPSV,

4.5 SOCIAL FIELD

4.5.1 Social exclusion

The problem of social exclusion manifests the most by existence of socially excluded Roma localities, which developed mainly by controlled housing policy or spontaneous migration of Roma to the excluded localities. The migration was due to their poverty and exclusion from majority society. On the other hand it is necessary to point out, that a significant proportion of Roma is not excluded and live within the Czech society in a standard way of life.

The degree of poverty and social exclusion in Roma communities are serious topics for Czech society and the Czech government pays a great attention to it and ranks these topics among its priorities. Precisely because of the seriousness of these issues in 2009 the government adopted some strategic materials that were either specifically targeted at Roma or the disadvantaged Roma were one of the target groups of the strategies. The aim of these strategies was to promote access of Roma to resources and services, particularly access to employment, decent housing and to the system of social welfare and health. Materials generally supported use of an activation approach in the process of social inclusion.

4.5.2 Strategic documents aimed at solving the situation of excluded Roma

December 21, 2009 the Government adopted Resolution No. 1572 material the **Concept of Roma integration for the period 2010–2013**. This is a strategic document that contains measures aimed at balancing opportunities and input disadvantages of Roma, which prevents them from full participation in cultural, social, economic and political life of mainstream society. The material includes the **Implementation Plan of the Concept of Roma integration for the period 2010–2013** where the total number of tasks is stated and divided between the resorts. The plan also comprises of recommendations to other entities that result from individual actions. Among the implementers of the measures the regions and municipalities are included, but obligatory tasks are not assigned due to legislative prevention of the territorial administrative units.

The situation of socially excluded people and those at risk of social exclusion addresses the **National Action Plan on Social Inclusion 2008–2010 (hereinafter the NAPSÍ)**. Its fulfilment is coordinated by the **Ministry of Labour and Social Affairs**

mezi jejíž členy jsou i zástupci kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a někteří krajší koordinátoři pro romské záležitosti. Komise je složená ze subjektů, které mohou svou činností významně ovlivnit sociální inkluzi vyloučených skupin obyvatelstva (tj. zástupci státní správy, zástupci krajů a obcí, vládních úřadů a expertů). Významnou aktivitou, jejímž cílem je přizvat veřejnost a umožnit jí participaci při tvorbě Národního akčního plánu sociálního začleňování je iniciativa **NAPSI spolu!**, kterou zahájilo v lednu 2009 pět nestátních neziskových organizací, jež dlouhodobě řeší problematiku chudoby a sociálního vyloučení v České republice. Občanské sdružení **IQ Roma servis** se pokusí společně se společností **Člověk v tísni, Socioklubem, sdružením SKOK a občanským sdružením EAPN Česká republika** v nadcházejících dvou letech zlepšit proces sociálního začleňování lidí, kteří se z různých důvodů ocitli na okraji společnosti.

Další významnou iniciativou, do níž se už v průběhu roku 2009 zapojila i Rada vlády pro záležitosti romské menšiny, je **Evropský rok boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení 2010 (dále jen EY 2010)**, který byl vyhlášen Evropskou komisí. Za realizátora kampaně a aktivit spojených s tímto tematickým rokem bylo určeno MPSV, které v souvislosti s ním vyhlásilo **Dotační program EY 2010**. V rámci programu bylo vybráno 12 projektů, v nichž se odrážejí priority stanovené v Národním programu Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

MPSV, zejména zástupci Řídícího orgánu (dále ŘO) OP LZZ, se spolupodílejí na činnosti **European Network on Social Inclusion and Roma under the Structural Funds**, což je mezinárodní síť zaměřená na možnosti využití fondů pro otázku romské inkluze. V rámci této sítě pracují také tři pracovní skupiny, ČR působí ve skupině zaměřené na zaměstnanost. Po dobu existence sítě (jejímž spoluzakládajícím členem je ČR prostřednictvím ŘO OP LZZ) dochází k výměně příkladů dobré praxe, předávání informací o politikách a opatřeních jednotlivých zemí, zejména ve vztahu k ESF. Jsou připravovány materiály, jež slouží jako podklady pro práci Evropské komise.

4.5.3 Řešení situace sociálně vyloučených romských komunit na lokální úrovni

Postupem času byla vybudována na území ČR relativně bohatá síť sociálních služeb směřujících k sociálnímu začleňování vyloučených Romů, které reagují na široké spektrum jejich potřeb. Klíčovým nástrojem sociální pomoci jsou pro oblast sociálního začleňování zejména služby sociální prevence.

Podpora terénní sociální a terénní práce ve vyloučených romských lokalitách

Významným poskytovatelem těchto služeb jsou nestátní neziskové organizace a obce. Tato aktivita je financována ze státního rozpočtu prostřednictvím rozpočtové kapitoly 313 MPSV a z rozpočtové kapitoly 304 - Úřad vlády ČR, dále z Evropského sociálního fondu.

Hodnocením dopadů terénní práce realizované v roce 2009 prostřednictvím finanční podpory Úřadu vlády ČR se zabývá **Souhrnná analýza zpráv o realizaci terénní práce za rok 2009**.

Dotační podpora Úřadu vlády ČR je významná zejména pro poskytovatele, jejichž služby nefungují v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v režimu sociálních služeb

(hereinafter the MLSA). The situation of Roma exclusion is also of interest to the Commission for Social Inclusion operating under the MLSA. Among its members are also representatives of the Office for the Roma Minority Affairs and some regional coordinators for Roma issues. The Commission is composed of entities that can significantly affect the social inclusion of excluded population groups (i.e. representatives of public administration, representatives of regions and municipalities, government offices and experts). An important activity, which aims to invite public and enable the participation on creation of the National Action Plan on Social Inclusion is the initiative **'NAPSI together!'**. It was launched by five NGOs that deal with the issue of poverty and social exclusion in the Czech Republic in January 2009. Civic association **IQ Roma Servis** will attempt together with the organisations **Člověk v tísni, Socioklub, SKOK association and EAPN Czech Republic** in the next two years improve the process of social inclusion of people who for various reasons, found themselves marginalized.

During the year 2009 the Government Council for Roma minority participated in another important initiative announced by the European Commission which was the **European Year for Combating Poverty and Social Exclusion 2010 (here in after the EY 2010)**. As the implementer the campaign and activities connected to the EY 2010 the MLSA was appointed. In connection with the EY 2010 Ministry announced the **Grant programme EY 2010**. Within the programme 12 projects were selected which reflected the priorities set out in the National Programme of the European Year for Combating Poverty and Social Exclusion.

MLSA, especially the representatives of the Managing Authority (the MA) of the OP HRE participate in creating the activities of the **European Network on Social Inclusion and Roma under the Structural Funds**. This is an international network focused on the possibilities of using funds for the issue of Roma Inclusion. Within this network three working group operate; the Czech Republic works in the group aimed at employment. The exchange of good practice, transfer of information on policies and actions of individual countries, particularly in relation to the ESF is the main objective of this network (CR is the co-founding member of the MA through OP HRE). The materials serving the purposes of supporting documents for European Committee are currently being prepared.

4.5.3 Solution of the situation of socially excluded Roma communities on a local level

Relatively rich network of social services aimed at social inclusion of excluded Roma that respond to a wide range of their needs, was established within the Czech Republic. The social prevention services are the key tool of social assistance for the area of social inclusion.

Support of social fieldwork and fieldwork within the excluded Roma localities

The major providers of these services are non-profit organizations and municipalities. This activity is funded from the state budget through the budget chapter MLSA 313 and the budget chapter 304 - Office of the Government, as well as from the European Social Fund.

The summary analysis of reports on the implementation of field work in 2009 addresses the impact evaluation of field work carried out in 2009 through the financial support of the Office of Government.

a díky tomu nedosáhnou na dotační podporu MPSV. Těchto poskytovatelů je celá řada a často působí v lokalitách, kde jiné služby k řešení sociálního vyloučení neexistují, a proto jsou jediným zdrojem pomoci při řešení obtížné životní situace místních Romů. Terénní pracovníci jsou významným nositelem prevence a brání hlubšímu sociálnímu propadu vyloučených příslušníků romských komunit. Dotační program **Podpora terénní práce** je jedním z mála programů, který umožňuje obcím nebo příspěvkovým organizacím obce žádat o dotace na realizaci terénní práce, která funguje přímo v rámci obecního úřadu a tím dává terénním pracovníkům možnost velmi úzce spolupracovat a koordinovat uplatňované postupy s klíčovými odbory obecního úřadu (zejména s odborem sociální péče, s oddělení péče o dítě a s bytovým odborem). V roce 2009 bylo podpořeno z dotačního programu 47 obcí a bylo zřízeno 72 pracovních míst pro terénní pracovníky.

Oba dotační programy podporují typ služeb (tj. **terénní a komunitní práci**), které jsou v **Koncepci romské integrace** vnímány jako klíčové aktivity pro inkluzi vyloučených Romů, protože obě služby mají velký potenciál ke změně jejich situace a jsou citlivé k etnickým specifikům, k rodinným vazbám, tradicím a zvyklostem Romů. Nejčastěji terénní pracovníci řeší problematiku spojenou s **předlužením** a s **nezaměstnaností**, což jsou dvě oblasti, které podmiňují ekonomickou soběstačnost romských klientů a mají zásadní vliv na vznik chudoby a sociálního vyloučení. Na ně navazují problémy spojené s bydlením (zejména s nízkou kvalitou, s problematickými nájemními vztahy a špatnými hygienickými podmínkami), přitom bydlení zásadně ovlivňuje celkově kvalitu života Romů a podmiňuje i jejich zdravotní stav, rodinné zázemí pro výchovu dětí a jejich školní úspěšnost. Intervence terénních pracovníků směřují následně k řešení rizikových forem chování jako je **užívání návykových látek, gamblerství, lichva**, atd.

4.5.4 Sociální služby

Na území většiny obcí, ve kterých se nacházejí sociálně vyloučené lokality, jsou realizovány sociální služby pro příslušníky romských komunit. Níže uvádíme poskytovatele těchto služeb na území Moravskoslezského kraje.

Armáda spásy v ČR
Bílý nosorožec, o.p.s. Ostrava
Centrom, o.s. Ostrava
Centrum nové naděje, o.s.
Demokratická aliance Romů, o.s.
ELIM Opava, o. s.
Sdružení Romů Severní Moravy, o.s. Karviná
EUROTOPIA Opava, o.s.
Romodrom, o. s. Praha
Charita Frýdek-Místek, církevní organizace
LIGA, o.s. Bruntál
Charita Krnov – Klub Zvidálek, církevní organizace o.s.
S.T.O.P. Ostrava
Klub Kamarád, o.s. Kopřivnice
Společně – Jekhetane Ostrava
Kometa, středisko pro děti a mládež, Karviná
Sdružení Romů Severní Moravy, o.s. Rýmařov
Lačho Lav, o.s. Karviná
Slezská diakonie, církevní organizace, Karviná
Diecézní charita ostravsko-opavská Ostrava, církevní organizace, Ostrava

Grant Support from the Office of Government is especially important for providers whose services do not work in accordance with Act No. 108/2006 Coll. on social services in the manner of social services and thus do not reach the grant support of the MLSA. There are a lot of such providers who often operate in the localities where no other solution of social exclusion is available. Therefore these providers are the only source of help in dealing with difficult life situations of local Roma. Field workers are significant bearers of prevention and prevent even deeper social exclusion of already excluded Roma. The grant programme **'Support of fieldwork'** is one of the few programmes allowing the municipalities or governmental organizations to apply for community grant to implement fieldwork that would operate directly under the municipal office. This helps closer cooperation and coordination with key departments of municipality office (in particular with the Department of social care, Department of childcare and Housing department). Within the grant programme 47 municipalities were supported and 72 new job positions for fieldworkers were established in the year 2009.

Both grant programmes support the type of services (**i.e. field and community work**) that are seen as key activities in the **Concept of Roma Integration** for excluded Roma. Also both of the services have a great potential to change their situation and are sensitive to ethnic specificities, family ties, traditions and customs of Roma. Most frequently the field workers solve problems associated with **unemployment and heavy indebtedness** which are the two most important areas that determine the self-sufficiency of Roma and have a major impact on the emergence of poverty and social exclusion. The above-mentioned issues lead to problems related to housing (particularly with the low living standard, problematic housing relationships and unsatisfactory sanitary conditions). Nevertheless the housing conditions significantly affect the overall quality of life of Roma and determine their health status, family environment for raising children and their school success. The intervention of field workers subsequently tends to deal with risky forms of behaviour such as **substance abuse, gambling, usury**, etc.

4.5.4 Social services

The social services for Roma community members are implemented in most of the municipalities with socially excluded localities. The providers of these services within the MSR are listed below.

Armáda spásy v ČR
Bílý nosorožec, p.s.c. Ostrava
Centrom, c.a. Ostrava
Centrum nové naděje, c.a.
Demokratická aliance Romů, c.a.
ELIM Opava, c.a.
Sdružení Romů Severní Moravy, c.a. Karviná
EUROTOPIA Opava, c.a.
Romodrom, c.a. Praha
Charita Frýdek-Místek, religious organization
LIGA, c.a. Bruntál
Charita Krnov – Klub Zvidálek, religious organization c.a.
S.T.O.P. Ostrava
Klub Kamarád, c.a. Kopřivnice
Společně – Jekhetane Ostrava
Kometa, středisko pro děti a mládež, Karviná

Renarkon, o.p.s. Ostrava
Vzájemné soužití, o.s. Ostrava
Salesiánské středisko Don Bosco Ostrava
Pavučina, o.s. Ostrava

4.5.5 Dotační podpora sociálních služeb pro tuto cílovou skupinu ze strany kraje, obcí

Moravskoslezský kraj každoročně vyhlašuje dotační titul určený na podporu činnosti příslušníků národnostních menšin žijících na území Moravskoslezského kraje. Jednou z důležitých činností výboru pro národnostní menšiny je rozhodování o přiznání dotace jednotlivým organizacím, které usilují o získání dotace. Obsahem těchto projektových žádostí je povětšinou podpora kulturní činnosti menšin a činnosti organizací realizující činnost pro jednotlivé národnostní menšiny.

Magistrát města Ostravy poskytuje v rámci dotačních titulů finanční podporu neziskovým organizacím působícím na území města. Za rok 2009 dosáhla výše finančních prostředků určená na podporu neziskovým organizacím 7 410 000Kč.

4.6 SPECIFICKÉ PROBLÉMY VE VYLOUČENÝCH LOKALITÁCH NA ÚZEMÍ OSTRAVY V OBLASTI BYDLENÍ A SOCIÁLNÍ OBLASTI

Potřební obyvatelé sociálně vyloučených lokalit v Ostravě mají možnost využívat odborného sociálního poradenství, které je poskytováno v Sociálně právní poradně na ulici 30. dubna 1 v Moravské Ostravě občanským sdružením Vzájemné soužití. V případě potřeby a nutnosti na základě s konkrétní rodinou ze sociálně vyloučených lokalit Ostravy nebo na základě doporučení OSPOD mají rodiny využít spolupráci a pomoci sociálně aktivizačních služeb Hnízda o.s. Vzájemné soužití.

LIŠČINA

Obecné informace

V dolní části lokality žije cca 150 dospělých osob a cca 130 dětí. Podstatná část populace je v reprodukčním věku.

Oblast bydlení

Vlastníkem bytového fondu v lokalitě je RPG Byty, s.r.o. Pouze jeden dům je ve vlastnictví obce. V této lokalitě probíhají ze strany dominantního vlastníka (RPG) v rámci vlastních programů postupné opravy jednotlivých bytových domů. Dolní část lokality tvoří cihlové domy a v horní části jsou finské domky. Byty jsou obsazeny z 80 % (cca 17 neobydlených bytů). V bytech bydlí minimálně 3-4 osoby, maximum je 10-12 osob. Obyvatelé mají většinou uzavřeny nájemní smlouvy na dobu určitou, a to na jeden rok, zejména u nových nájemníků. Nájemníci, kteří bydlí v lokalitě několik let, mají uzavřeny smlouvy na dobu neurčitou. Domy jsou dlouhodobě ve špatném technickém stavu.

Přelomovou změnou bylo zahájení pilotního projektu Liščina, který je společně realizován o.s. Vzájemným soužitím, RPG Real Estate, Nadací OKD, ÚMOB Slezskou Ostravou a nájemníky lokality. V rámci projektu proběhl úklid společných prostranství a sklepů, byly vymalovány společné prostory ve 14 vchodech, opraveny vstupní dveře a vybudováno dětské hřiště.

RPG Byty, s.r.o. se od roku 2009 podílí na pilotním projektu Liščina zahrnujícím poskytování materiálů a zapojení místních

Sdružení Romů Severní Moravy, c.a. Rýmařov
Lačo Lav, c.a. Karviná
Slezská diakonie, religious organizations, Karviná
Diecézní charita ostravsko-opavská religious organizations, Ostrava
Renarkon, p.s.c. Ostrava
Vzájemné soužití, c.a. Ostrava
Salesiánské středisko Don Bosco Ostrava
Pavučina, c.a. Ostrava

4.5.5 Grant support for social services for this target group from the part of region and municipalities

Moravian-Silesian region annually announces the grant title earmarked for the support of members of national minorities living within Moravian-Silesian region. The decision to award the grant to each of the organisations that applied is one of the most important activities of the Committee for National Minorities. The content of these project applications is mostly the support of cultural activities of minorities and operation of organisations implementing the services for each ethnic minority.

Within the grant titles the **Ostrava City Authority** provides financial support to NGOs operating in the territory. The total of 7,410,000 CZK was granted to NGOs in 2009.

4.6 SPECIFIC PROBLEMS IN EXCLUDED LOCALITIES WITHIN THE OSTRAVA TERRITORY REGARDING THE HOUSING AND SOCIAL FIELDS

Residents of socially excluded localities in Ostrava have the opportunity to use professional a social advisory, which is provided in the Social and legal counselling service of civic association Vzájemnesouziti at 30. dubna 1 in Ostrava. The families have the opportunity to use the cooperation and assistance of social services Hnízdo c.a. Vzájemnesouziti on the basis of recommendation of the Department for Social and legal protection of children in the case of need and necessity.

LIŠČINA

General information

In the lower part of this locality about 150 adults and 130 children are living. Major part of this population is at reproductive age.

Housing field

The properties are owned by RPG Byty, Ltd. Only one of the houses is owned by municipality. The major owner (RPG) is gradually repairing the properties in this locality within its own programmes. The lower part of the locality consists of brick houses and in the upper part of there are Finnish houses. The flats are occupied by 80% (about 17 unoccupied dwellings). At least 3-4 people live in the flat; the maximum is 10-12 people. The residents usually have the lease contract for fixed period of one year especially the new tenants. The long-term tenants have the lease contract for an indefinite period. The houses are in very bad technical condition.

Milestone change was a pilot project Liščina, which is jointly implemented by c.a. Vzájemne souziti, RPG Real Estate, Nadací OKD, Silesian Ostrava municipality and the tenants. Within the project the cleaning of common areas and cellars took place, the common areas in 14 houses were repainted, the entrance doors repaired and a playground was built.

obyvatel do oprav domů. V tomto projektu chce i nadále pokračovat.

Oblast sociální

Nezaměstnanost v lokalitě je zhruba okolo 70 %, z toho si přibližně polovina přivydělává pracemi na „černo“ (výkopové práce, pomocník na stavbě, sběr kovů).

Největšími problémy v lokalitě jsou nezaměstnanost, zadlužení, exekuce, případně problémy s technickým stavem některých domů. V lokalitě také dochází k distribuci a užívání drog, sjíždí se zde uživatelé ze všech částí města. Přes veškeré problémy má tato lokalita mezi obyvateli ostatních sociálně vyloučených lokalit pověst „dobré adresy“, a to zejména díky kvalitnějšímu bydlení ve srovnání s ostatními lokalitami.

Dále je zde nízkoprahové zařízení pro děti a mládež - Komunitní centrum Liščina, které provozuje občanské sdružení Vzájemné soužití. Vzájemné soužití také prostřednictvím sociální pracovníce a terénní asistentky nabízí místním obyvatelům pomoc v rámci sociální služby terénní programy.

V těsné blízkosti dolní části lokality na ulici Betonářské je vystavena Vesnička soužití (ubytovací komplex, ve kterém v řadových domcích bydlí 10 romských, 10 neromských a 10 smíšených rodin), spadající pod Diecézní charitu ostravsko-opavskou. Vesnička soužití nabízí v rámci komunitního centra odborné sociální poradenství a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Služeb centra využívají i obyvatelé z osady Liščina, zejména pak děti.

HRUŠOV

Obecné informace

V obou částech lokality žije celkem 310 lidí. Celkový počet dospělých je 152 (přibližně stejně zastoupeny ženami i muži) a dětí 158.

Oblast bydlení

V zadní části Hrušova byly byty v minulosti přidělovány dlužníkům nájemného jako náhradní bydlení. V lokalitě dochází k devastaci bytů, společných prostor a k hromadění odpadků v bezprostředním okolí.

Vlastníkem bytového fondu je ÚMOb Slezská Ostrava. Většina domů již byla nabídnuta k prodeji. Nebyly zde provedeny větší renovace, jen dílčí opravy. Krátkodobé nájemní smlouvy se zde většinou nevyskytují, jen cca ve 2 případech, kde není záruka pravidelného hrazení nájmu. Převažují zde nájemní smlouvy na dobu určitou.

Oblast sociální

Téměř všechny rodiny jsou závislé na sociálních dávkách, jež jsou jejich jediným legálním příjmem. Nezaměstnanost v lokalitě činí zhruba 97 %.

V lokalitě se vyskytuje celá řada sociálně patologických jevů - kriminalita, různé typy závislosti (alkoholismus, gamblerství, lichva a v malém množství drogy). Dále pak obecné problémy sociálně vyloučených lokalit jako zadluženost a následně exekuce, závislost na sociálních dávkách, dlouhodobá nezaměstnanost, bydlení a technický stav jednotlivých domů.

Since 2009 the RPG Byty, Ltd. has been participating in the pilot project "Liščina" that includes providing materials and involving the local community in house repairs. The project will continue in the future.

Social field

The unemployment rate in this locality is about 70% and approximately half of these unemployed persons are working illegally (site excavation, construction site help, metal collection, etc.).

The biggest problems in this locality are unemployment, debt, distraint, eventually technical state of some of the houses. There is a large distribution and abuse of drugs in this locality. In spite of its problems this locality is known as one of the better ones compared to the other excluded localities particularly because of the acceptable state of housing.

Furthermore there is a low-threshold facility for children and youth - Liščina Community Centre, operated by civic association Vzajemne souziti. The association provides help to local residents within the social services of fieldworks by the means of social worker and field assistant.

In proximity of the lower part of this locality there is a Village of coexistence located on Betonarska street (There are thirty families living together in the village of co-existence, ten of them Roma, ten non-Roma, ten mixed). This village falls within the Diocesan Caritas Ostrava - Opava. Social services for the families and children in the village of co-existence are provided in the local community centre and do not serve the needs only for its residents. The services are also used by the residents of Liščina locality, especially by children.

HRUŠOV

General information

There are about 310 residents living in both parts of this locality. The total number of adults is 152 (approximately same number of men and women). The total sum of children is 158.

Housing field

At the back part of this locality there are flats that used to be appointed to debtors as compensatory housing. The flats and common areas in this locality are very devastated; there is a dumping ground all around.

The properties are owned by the Silesian Ostrava municipality. Most of the houses have already been exposed for sale. Those properties were not renovated, only partial repairs had been made. There are not many short-term contracts of lease signed; only two and there is no guarantee of regular lease payments. The lease contracts for fixed period prevail in this locality.

Social field

Most of the families are dependent upon social benefits as their only legal income. The unemployment rate in this locality is about 97%.

In this locality a great amount of socially pathological phenomena's appears: criminality, various kinds of addictions (alcoholism, gambling, usury and also drug abuse). Again there are general problems occurring like in all the excluded localities such as indebtedness and consequential distraint, dependency upon social benefits, long-term unemployment, housing and technical state of the houses.

Dále je zde nízkoprahové zařízení pro děti a mládež - Komunitní centrum (na ul. Divišova 5), které provozuje občanské sdružení Vzájemné soužití. Vzájemné soužití také prostřednictvím sociální pracovníce a terénní asistentky nabízí místním obyvatelům pomoc v rámci sociální služby terénní programy.

Dále zde působí 1 romský a soc. asistent ÚMOB Slezská Ostrava. Na ul. Riegrova 45 je odloučené pracoviště ÚMOB Slezská Ostrava, ve kterém pracují 2 sociální pracovníce. Pracovníce zajišťují veřejnou službu a dobrovolníky na mimoškolní aktivity dětí.

ZÁRUBEK

Obecné informace

V lokalitě žije kolem 50 rodin. Přibližně 100 osob je dospělých a dětí do 15 let je kolem 65. Komunita je složena téměř výhradně z příslušníků romského etnika, a to asi z 99%.

Oblast bydlení

Kvalita bydlení je na velmi nízké úrovni. Místní obyvatelé topí převážně dřevem (např. berou od firem demontovaná dřevěná okna či nábytek). Velké potíže způsobuje kanalizace, zejména v době dešťů. Domy v první a druhé části lokality vlastní TRIMEX MAJETKOVÁ a.s. (byty 2+1), domy ve třetí části patří městu (1+1).

Na Zárubku se částečně daří aktivizovat obyvatele k zlepšení společného prostředí. Postupně začali svépomocí odvodňovat své dvorky a zpevňovat jejich podloží struskou. Byl dán podnět ke zřízení funkce domovníka, která začala fungovat. Z nestandardních bytů se po zhodnocení svépomocnými pracemi obyvateli staly standardní byty. Obyvatelé lokality postupně začínají dle svých možností oplocovat pozemky, likvidovat odpad a zřizovat na těchto pozemcích zahrádky.

Oblast sociální

Lokalitu obývají tři rodinné klany a lokalita získala mezi ostatními Romy nálepku té nejchudší. Takřka všechny rodiny jsou závislé na sociálních dávkách a nezaměstnanost dosahuje téměř 100%.

Problémy jsou s financemi - zejména se zadlužením a také útratou za hrací automaty či alkohol. Potíže s návykovými látkami se Zárubku zatím vyhýbají. Existuje zde mírné napětí mezi dvěma rody.

V lokalitě je nízkoprahové zařízení pro děti a mládež - Komunitní centrum, které provozuje občanské sdružení Vzájemné soužití. Vzájemné soužití také prostřednictvím sociální pracovníce a terénní asistentky nabízí místním obyvatelům pomoc v rámci sociální služby terénní programy.

KUNČIČKY - OSADA MÍRU

Obecné informace

Počet obyvatel v lokalitě je cca 3 000. Frekventované jsou také smíšené rodiny, kterých je v lokalitě cca 10%. Přímou v Osadě Míru žije cca 700 osob. Děti do 15 let tvoří kolem 60% místní populace.

Oblast bydlení

Celá oblast čítá kolem 540 bytů, z čehož asi ve 400 bytech bydlí romské rodiny. Průměrný počet osob v bytech se pohybuje kolem šesti.

Furthermore there is a low-threshold facility for children and youth - Community Centre, (located at Divisova street no. 5) operated by civic association Vzajemne souziti. The association provides help to local residents within the social services of fieldworks by the means of social worker and field assistant.

In this area also operate Roma and social assistant of Silesian Ostrava municipality. There is a detached workplace located at Riegrova street no. 45 where two social workers operate. The workers ensure public service and volunteers for out-of-school activities of children.

ZÁRUBEK

General information

There are about 50 families living within this locality. Approximate number of adults is 100; there are about 65 children up to the age of 15. The major part (99%) of this community is Roma.

Housing field

The living standard in this locality is very poor. Local residents are bound to use wood as a source of heating (e.g. they get wooden frames from the companies dismantling them, burn wooden furniture, etc.). During the rainy periods the main problem is caused by the drainage. In the first and second part of the locality the flats are owned by TRIMEX MAJETKOVÁ Inc. (two-bedroom flats), houses in the third part are owned by the municipality (one-bedroom flats).

The residents of the Zárubek locality are willing to participate in improving the housing quality. The residents of this area started on their own initiative draining of their yards and solidifying of their foundation by slag. The suggestion to establish the caretaker was proposed. After the reparation made by the residents the non-standard flats become standard. The residents of the locality subsequently and according to their financial resources start to fence their properties, clear the dumping and set up gardens.

Social field

The locality is populated by three family clans and it has the worst reputation among the other Roma. Almost all of the families are dependent upon the social benefits and the unemployment rate reaches up to 100%.

There are financial problems - in particular with debt, gambling and alcohol expenses. The addiction issues are not the biggest concern within this locality. There is a slight tension between two of the clans.

Furthermore there is a low-threshold facility for children and youth - Community Centre, operated by civic association Vzajemne souziti. The association provides help to local residents within the social services of fieldworks by the means of social worker and field assistant.

KUNČIČKY - OSADA MÍRU

General information

The number of residents in this locality is approximately 3,000. There are about 10% of mixed families living here. Directly in Osada Míru are around 700 residents. Children up to 15 years of age represent 60% of the local population.

Housing field

There are about 540 flats in the entire area, 400 of them are

Jádro sociálně vyloučené romské lokality tvoří 28 jednopatrových činžovních domů. Byty jsou II. kategorie velikosti 1+1 nebo 2+1, s teplou vodou. V jednotlivých bytech se topí plynem nebo pevnými palivy. Vlastníkem domů je RPG Byty, s.r.o. Technický stav budov je různý. V této lokalitě probíhají ze strany dominantního vlastníka (RPG) v rámci vlastních programů postupné opravy jednotlivých bytových domů. Lokalita je zařazena do investičního programu Svépomoc. Cílem je provést opravy za účasti nájemníků, ve spolupráci s neziskovým sektorem a ÚMOB Slezská Ostrava. Jedná se o obdobný projekt, jaký byl realizován v lokalitě Liščina.

Oblast sociální

V lokalitě je rozšířeno gamblersství a další závislosti. Občas dochází k sousedským střetům a pútkám. V lokalitě je rovněž několik mládežnických klanů.

Do lokality dochází terénní pracovník ÚMOB Slezská Ostrava a terénní pracovnice o.s. Centrom. Poskytovatelem sociálních služeb v lokalitě je Diecézní charita ostravsko-opavská- (projekt Horizont).

V lokalitě je Městská policie, Domov pro seniory Armády spásy, Chráněné dílny Charity sv. Alexandra a Diagnostický ústav pro mládež.

TRNKOVEC

Obecné informace

V lokalitě žije 353 oficiálně nahlášených obyvatel. Neoficiální počet je mnohem vyšší cca 410 obyvatel. Nyní obyvatelstvo tvoří z 95% romské rodiny.

Oblast bydlení

Kvalita bydlení je na velice nízké úrovni. Všechny 16 domů, zpravidla se dvěma vchody a čtyřmi byty na patro, je značně poškozených. Jedná se o byty IV. kategorie, bez teplé vody a WC. V domech se topí pevnými palivy. Původní obyvatelé mají většinou uzavřené nájemní smlouvy na dobu určitou. Do lokality se již dále neubytovává.

Oblast sociální

Dle odhadu terénní pracovnice je míra nezaměstnanosti na Trnkovci kolem 90%.

Mezi nejčastější problémy patří především vysoká nezaměstnanost a špatná bytová situace, nevyhovující bytové podmínky. Častým problémem je rovněž zadluženost a rozšířené gamblersství. V lokalitě poskytuje sociální služby občanské sdružení Centrom, který poskytuje základní sociální poradenství.

PÁTOVA ULICE

Obecné informace

Nejedná se o sociálně vyloučenou lokalitu charakterizovanou dle atributu vyloučení, ale jde o lokalitu s převahou romského obyvatelstva. V jednotlivých domech žije 25 rodin a jsou zde dvě domácnosti jednotlivců. Celkový počet obyvatel je 70 až 80 osob, z čehož 90% tvoří Romové. Většina obyvatel je v předproduktivním nebo produktivním věku.

Oblast bydlení

Kvalita bydlení je v porovnání s ostatními vyloučenými lokalitami na solidní úrovni. Většinou se jedná o jednopokojové byty se sníženou kvalitou, ale s teplou vodou, vanou nebo sprchovým koutem. Část domů je rovněž po částečné rekonstrukci.

occupied by Roma families. On average there are about 6 occupants in each flat. The core of this socially excluded locality is formed by 28 one-storey block of flats. There are second category one-bedroom or two-bedroom flats with hot running water. The flats are heated with gas or solid fuels. The properties are owned by RPG Byty, Ltd. Technical state of each building differs. The major owner (RPG) is gradually repairing the properties in this locality within its own programmes. The locality is included in the investment programme, Self-Help. The aim is to make corrections with the tenant participation, in cooperation with the NGO sector and Silesian Ostrava municipality. Similar project was implemented in the Liščina area.

Social field

There is an increased occurrence of gambling and other addictions. Sometimes there are conflicts and fights of the neighbours. There are also several youth clans in this area.

A field worker of Silesian Ostrava municipality is operating in this locality. The fieldworkers of c.a. Centrom also regularly visit the locality. The provider of social services in this locality is the Diocesan Charity Ostrava-Opava - (project Horizont).

There is a City police, Home for seniors of The Salvation Army, Sheltered workshops of Caritas St. Alexandra and Diagnostic Institute for Youth in this locality.

TRNKOVEC

General information

There are about 353 officially reported residents living within this locality. The unofficial number is much higher around 410 residents. The major part (95%) of this community is Roma.

Housing field

The quality of living is very low. All 16 houses, usually with two entrances and four flats on each floor, are considerably damaged. There are fourth category flats without hot water and toilets. The houses are heated by solid fuels. The original residents usually have concluded lease contracts for a fixed period. People are no longer newly accommodated into this locality.

Social field

According to the estimation of the field worker, the unemployment rate in this area is around 90%. Among the most common problems in this locality belong especially the high unemployment rate, poor housing situation and poor housing conditions. Gambling and indebtedness are as well quite common in this area. The social services in this locality are provided by c.a. Centrom, which also provides social advisory.

PÁTOVA STREET

General information

It is not a typical socially excluded locality according to the exclusion attribute, but there is a large number of Roma living within this locality. In each house there live 25 families and there are two households of individuals. The total number of residents is 70-80 people out of which 90% are Roma. Most of the residents are in pre-productive and productive age.

Vlastníkem domů je ÚMOB Radvanice a Bartovice. Starousedlíci mají uzavřené nájemní smlouvy na dobu neurčitou. Část nájemníků má uzavřené smlouvy krátkodobého charakteru.

Vlastník bytového fondu ÚMOB Radvanice a Bartovice v této lokalitě spolupracuje s občanským sdružením Centrom. Toto sdružení nabízí v 11-ti bytech třech domů sociální program, tzv. třístupňové bydlení s kontraktem a doprovodným sociálním programem. V případě, že se v některém z domů uvolní byt, tak je nabídnut Centromu k rozšíření jejich sociálního projektu. Vlastník domů má rovněž zájem byty rekonstruovat.

Oblast sociální

Mezi velké problémy patří vysoká nezaměstnanost (cca 90%) a značná zadluženost. Dluhy bývají za neuhrazené pokuty MHD (často v rozsahu 20 až 30 tis. Kč), neplacení poplatků za služby operátorů mobilních telefonů, dále za nezaplacení poplatků za vodné, plyn a elektřinu. Přímo v lokalitě je vytvořeno Komunitní centrum KLUB-KO, v jehož prostorách poskytují sociální služby terénní pracovníci organizace Centrom, o.s.

LIPINA

Obecné informace

V lokalitě žije několik starousedlých rodin. Většinu však tvoří nově příchozí obyvatelé. V posledních dvaceti letech došlo k postupnému nárůstu v počtu obyvatel lokality v důsledku přidělování bytů romským rodinám.

V lokalitě je přihlášeno k trvalému pobytu 349 obyvatel. Počet osob, které se v lokalitě dlouhodobě zdržují, je o něco vyšší a pohybuje se kolem počtu 400 obyvatel. Z tohoto počtu je cca 90% obyvatel romského etnika.

Oblast bydlení

V lokalitě se nachází více než padesát přízemních domků. Jedná se o cihlové stavby se dvěma bytovými jednotkami III. kategorie. Vlastníkem objektů je RPG Byty, s.r.o. Stav domků je různý, většina z nich je však ve velice špatném stavu. Část standardní výbavy chybí (koupelna, WC). Topí se v kamnech pevnými palivy. Teplá voda není zavedena. Suché WC jsou mimo objekty samotných domků. S nájemníky je uzavírána smlouva na dobu určitou, pouze několik málo starousedlíků má uzavřenou nájemní smlouvu na dobu neurčitou.

Oblast sociální

Míra nezaměstnanosti v lokalitě je odhadována na 95%. V lokalitě poskytuje sociální služby terénní pracovníci občanského sdružení Centrom. Obyvatelé Lipiny se potýkají se standardními problémy sociálně vyloučených lokalit (vysoká nezaměstnanost, zadluženost, špatný technický stav domů, různé závislosti). K dalším problémům patří i jisté napětí mezi starousedlíky (ve výrazné menšině) a nově příchozími obyvateli.

ZADNÍ PŘÍVOZ

Obecné informace

V Zadním Přívoze žije cca 350 obyvatel, z čehož v 98% se jedná o Romy. Je zde mnoho rodin s velkým počtem dětí. Mnoho osob zde žije nelegálně.

Oblast bydlení

V lokalitě je 9 třípatrových (včetně přízemí) obytných domů. Jeden dům je neobydlený, v osmi se stále bydlí. V jednotlivých domech je dvanáct bytů, velikosti 1+1 nebo 2+1. Bývalým

Housing field

The quality of housing is in comparison with other excluded localities quite solid. There are mostly one-bedroom flats of lower quality, but with hot running water, bath or shower. Some of the houses have had partial reconstruction. The owner of the houses is Radvanice a Bartovice municipality. The denizens have concluded the lease contract for indefinite period. Some of the tenants have concluded the fixed period lease contracts.

The owner of housing fund Radvanice and Bartovice municipality cooperate with the civic association Centrom in this locality. Social programme, so-called the three-stage housing system with an accompanying social programme is offered by the association in 11 flats of three of the houses. In the event that in any of the houses a flat is released it is offered to the association to expand their social project. The owner of the house is also interested in housing reconstruction.

Social field

Among the major problems in this area belong the high unemployment rate (about 90%) and large indebtedness. The debts are usually the outstanding fines for the public transportation (often in the range of 20 to 30 thousand CZK), non-payment of charges for services of mobile phones operators and other debt associated with housing (water rate, gas and electricity). Community centre KLUB-KO is established in the locality and social services are provided here by Centrom c.a.

LIPINA

General information

Few old-settled families live in the locality. However, most residents are newcomers. In the last twenty years there has been a gradual increase of residents in this locality due to the allocation of flats to Roma families.

There are 349 residents registered for permanent residence in this locality. The number of people who are staying in the locality on a long term bases is little higher and reaches to about 400 inhabitants. Of these, approximately 90% is Roma.

Housing field

In the locality there are situated more than fifty ground floor houses. They are brick buildings with two housing units of third category. The owner of the objects is an RPG Byty, Ltd. The condition of the houses differs, but most of them are in a very bad condition. Some parts of standard equipment are missing (bathroom, WC). The flats are heated with solid fuels. There is no hot water. Dry toilets are outside the houses. The tenants usually concluded the fixed time lease contract only a few old settlers have a lease contract for undefined period.

Social field

The unemployment rate in this locality is estimated at 95% The social services in this locality are provided by fieldworker of c.a. Centrom. The residents of Lipina are dealing with common problems of socially excluded localities (high unemployment, indebtedness, unsatisfactory housing conditions and various addictions). There is an anxiety between the old-settlers and newcomers.

ZADNÍ PŘÍVOZ

General information

majitelem osmi domů je ČD, nyní domy patří společnosti TOBA TRADE s.r.o. Jeden dům je v majetku města. Dům v majetku města prošel rekonstrukcí, přesto i na něm jsou vidět stopy užívání. Ostatní objekty jsou zchátralé a neudržované. Byty jsou přeplněné, hygienické podmínky jsou velmi špatné.

Oblast sociální

Dle odhadu experta je v lokalitě 80% nezaměstnanost.

PŘEDNÍ PŘÍVOZ

Obecné informace

Je odhadováno, že v Předním Přívoze žije asi 80 rodin (cca 850 obyvatel). Většina dospělých osob je bez zaměstnání.

Oblast bydlení

Mimo dvou objektů jsou všechny budovy v uspokojivém technickém stavu. Řada z nich byla nedávno rekonstruována. Jednotlivé byty mají standardní vybavení včetně teplé vody a centrálního vytápění. Veřejné prostranství v lokalitě je udržováno v relativní čistotě.

Vlastníkem 11 bytových domů se 72 byty je šest menších soukromých vlastníků, další bytové domy vlastní ÚMOB Moravská Ostrava a Přívoz.

Dále město tak pronajímá cca 25 bytů Armádě spásy, která poskytuje tzv. startovací byty s doprovodným sociálním programem. Byty jsou určeny pro osoby opouštějící azylové zařízení. Po určité době prokázání schopnosti řádného bydlení se může obyvateli podnájemní smlouva proměnit na náležitou nájemní smlouvu uzavřenou s městským obvodem.

Oblast sociální

Míra nezaměstnanosti je odhadována experty okolo 75%. V lokalitě jsou standardní problémy vztahující se k sociálnímu vyloučení. Vysoká nezaměstnanost a značná zadluženost. Dluhy jsou především ze spotřebitelských úvěrů a jízdného MHD. V Předním Přívoze sídlí i několik neziskových organizací, které se snaží Romům v lokalitě různým způsobem pomáhat. Jedná se zejména o občanské sdružení Společně-Jekhetane provozující komunitní centrum a Armádu spásy s podobným zaměřením (volnočasové aktivity pro děti, školička pro předškolní děti, právní poradna). Armáda spásy zde provozuje i startovací byty určené pro osoby opouštějící azylové zařízení.

DĚLNICKÁ ULICE A SKAUTSKÁ ULICE

Obecné informace

V lokalitě žije kolem 3 000 osob, přičemž poměr romských obyvatel se v jednotlivých domech značně liší. Jsou zde domy s 90% zastoupením romských rodin, naopak v některých domech v dané oblasti Romové nejsou. Dle odhadu expertů v lokalitě žije cca 750 Romů.

Oblast bydlení

V lokalitě je 29 dvou nebo třípatrových domů se čtyřmi vchody. V každém vchodě je buď šest, nebo osm bytů. Jedná se o jedno a dvoupokojové byty I. a II kategorie. Byty jsou poměrně slušně vybavené (teplá voda, ústřední topení). Technický stav domů je poměrně dobrý. Jsou zde domy po celkové rekonstrukci, ale i domy se značně poškozenou venkovní fasádou. Společné prostory jednotlivých domů jsou poměrně udržované.

Vlastníkem většiny bytů je buď společnost RPG Byty, nebo

There are about 350 people living in Zadní Přívoz of which 98% are Roma. A lot of the families have a large number of children. Many people are illegal residents..

Housing field

In the locality there are 9 three-storey residential buildings (including ground floor). One of the houses is unoccupied. Each house consists of 12 flats either with one or two bedrooms. The houses used to belong to Czech Railways; current owner is the company TOBA TRADE Ltd. One of the houses is owned by municipality. This very house went through partial renovation. The other properties are dilapidated and unkempt. The flats are overcrowded, sanitary conditions are very bad.

Social field

According to the expert's estimate the unemployment rate is 80%.

PŘEDNÍ PŘÍVOZ

General information

It is estimated that in Přední Přívoz live about 80 families (about 850 people). Majority of adults are unemployed.

Housing field

The buildings in this locality are in satisfactory condition (except for two houses). Many of them were recently renovated. Individual housing has standard equipment including hot water and central heating. Public spaces in the locality are maintained relatively clean.

Eleven apartment buildings with 72 flats are owned by six smaller private owners, other apartment buildings are owned by the Moravská Ostrava a Přívoz municipality.

Furthermore the municipality rents out about 25 apartments to the Salvation Army, which provides the entrance flats with an accompanying social programme. The flats are designed for people leaving the asylum facility. After demonstration of decent living habits the tenant will be offered regular lease agreement concluded with the municipality.

Social field

The unemployment rate in this locality is estimated at about 75%. There are standard problems of socially excluded location in this area such as the high unemployment rate (about 75%) and large indebtedness. The debts are usually outstanding fines for public transportation and consumer credit. In Přední Přívoz there are several non-profit organizations located that are aimed at helping Roma. In particular there are the c.a. "Společně-Jekhetane", which operates a community centre here; and the Salvation Army. Both of the centres have similar orientation (leisure time activities for children, kindergarten for preschool children, legal advisory). The Salvation Army provides the entrance flats for people leaving the asylum facility.

DĚLNICKÁ STREET AND SKAUTSKÁ STREET

General information

There are about 3000 people living in this locality, while the ratio of Roma population in each house varies considerably. There are houses with 90% representation of Roma families and houses with zero representation of Roma. According to the experts there are about 750 Roma in this locality.

ÚMOb Ostrava-Poruba. Starousedlíci, kterých je v lokalitě celkem dost, mají uzavřené nájemní smlouvy na dobu neurčitou, s nově přichozími se uzavírá smlouva na dobu určitou.

Oblast sociální

V lokalitě je rozšířená drogová závislost.

Komunitní centrum ČERČEŇ – HVĚZDA zaměřené přímo na práci s romskými dětmi a mládeží zde provozuje občanské sdružení Společně – Jekhetane.

ŽELEZNÁ ULICE

Obecné informace

V činžovním domě je oficiálně přihlášeno 94 osob. Dlouhodobě se však v lokalitě zdržuje cca 120 osob. Jedná se především o romské nebo smíšené rodiny.

Oblast bydlení

V lokalitě se nachází dva činžovní domy. Dům na Železná 10/618 před nedávném vyhořel a je neobyvatelný. Naproti vyhořelého domu je rozsáhlá třípatrová budova (Železná 12/606), ve kterém jsou byty III. kategorie. Technický stav domu je velmi špatný. Majitelem domu je ÚMOb Mariánské Hory a Hulváky. S nájemníky je uzavírána smlouva na dobu určitou.

Oblast sociální

V lokalitě působí společnost Bílý nosorožec, o.p.s., která poskytuje terénní služby a aktivity pro děti.

BEDŘIŠKA

Obecné informace

V lokalitě žije oficiálně přihlášených 166 obyvatel. Nezaměstnanost v lokalitě je značně vysoká.

Oblast bydlení

V lokalitě se nachází 22 přízemní dřevěných tzv. finských domků se dvěma bytovými jednotkami (1+1) a několik zděných patrových objektů. Kvalita jednotlivých domků se značně liší. Některé domky si obyvatelé upravili na vlastní náklady. Část domků zůstává v původním neopraveném stavu. V lokalitě není provedena plynofikace, a proto se většinou topí pevnými palivy, případně elektřinou. Technický stav cihlových domů je dosti špatný. S nájemníky se uzavírá nájemní smlouva na dobu určitou.

SIROTČÍ ULICE

Obecné informace

V lokalitě žije kolem 700 obyvatel, z čehož 99 % tvoří Romové. Přibližně polovina osob je ve věku do 15 let. Většina obyvatel je závislá na sociálních dávkách.

Oblast bydlení

V lokalitě se nachází 6 totožných dvoupatrových cihlových domů, 2 přízemní domky a 2 dvoupatrové činžovní domy. Většina bytů na ulici Sirotky patří městskému obvodu Vítkovice. Jeden dům ve vlastnictví obce spravuje občanské sdružení Centrom. V jednom domě provozuje Charita Ostrava azylové ubytování pro osoby bez přístřeší. Dva domky v Jeremenkově osadě vlastní RPG Byty, s.r.o.

Byty v domech patřících městskému obvodu Vítkovice jsou většinou bez koupelny a WC. Sociální zařízení se nachází na chodbě a jsou společné vždy pro několik bytů.

Housing field

There are 29 two-story or three-story houses with four entrances in the locality. In each entrance there are either six or eight flats. The flats are first or second category. The flats are well equipped (hot water, central heating). The technical condition of the houses is decent. Some of the houses were revitalised, but there are also houses with damaged facades. Common areas of houses are maintained.

The majority owner of the flats is RPG Byty or Ostrava Poruba municipality. There is a large number of old-settlers who have concluded the indefinite lease contacts. The newcomers conclude the fixed period contracts.

Social field

Drug abuse is a common problem in the community.

Community Centre, ČERČEŇ - HVĚZDA aimed directly at work with Roma children and youth is operated by NGO Together - Jekhetane in this area

ŽELEZNÁ STREET

General information

There are officially 94 people registered in this block of flats. In the long term there are around 120 people living here. They are mainly Roma or mixed families.

Housing field

There are two block of flats in this locality. One of the houses on Zelezna 10/618 burnt down recently and it is uninhabitable. Opposite this house there is a large three storey building (Zelezna 12/606) with third category flats. The technical condition of the building is very bad. The owner of the house is Mariánské Hory and Hulváky municipality. The fixed term contract is concluded with the tenants.

Social field

The company Bily nosorožec, which provides field services and activities for children operates in this locality.

BEDŘIŠKA

General information

There are 166 registered residents living in this locality. The unemployment rate in this area is very high.

Housing field

There are 22 ground wooden houses so-called Finnish houses with two one-bedroom housing units and several multi-storey buildings. The quality of housing differs. Some of the houses were repaired at the tenant's expense. The rest of the houses maintain in original condition. There is no gas supply in this area. The houses are therefore mainly heated by solid fuels or electricity. The technical condition of the houses is very bad. The fixed term contract is concluded with the tenants.

SIROTČÍ STREET

General information

There are about 700 residents out of which 99% are Roma living in this locality. Approximately half of them are less than 15 years old. Most of the residents depend on social benefits.

Housing field

In the locality there are six identical three-story brick houses, 2

Domy jsou v různém (převážně velmi špatném) stavu, některé jsou zcela zdevastované.

Dům, který provozuje občanské sdružení Centrom k třístupeňovému bydlení, je po celkové rekonstrukci.

Převažující forma nájemní smlouvy je na dobu určitou. Většinou se smlouvy prodlužují na 6 měsíců (byty patřící městu) nebo na 1 měsíc (byty patřící RPG).

Oblast sociální

Míra nezaměstnanosti je cca 99%.

Přímo v lokalitě je Charitní dům sv. Františka – azylové zařízení pro osoby bez přístřeší provozováno Charitou Ostrava.

V lokalitě rovněž působí občanské sdružení Centrom, které právě pro místní obyvatelé poskytuje sociálně aktivizační služby, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež a třístupeňové bydlení s kontraktem a doprovodným sociálním programem.

4.7 OBLAST ZDRAVÍ

4.7.1 Zdravotní situace Romů

Odborníci zabývající se studiem zdravotního stavu populace poukazují na narůstající rozdíly v ukazatelích zdravotního stavu mezi jednotlivými sociálními vrstvami a skupinami obyvatelstva, to i přes zvyšující se životní úroveň. Jednou z ohrožených skupin obyvatelstva, která vykazuje horší zdravotní stav ve srovnání s majoritním obyvatelstvem, jsou sociálně vyloučení Romové, přitom zdraví je důležité i z hlediska jejich sociálního začleňování, protože podmiňuje např. jejich ekonomickou nezávislost a participaci na trhu práce. Péče o zdravotní stav etnických menšin je celoevropským tématem, které vyžaduje aktivní přístup státu se zapojením samotných příslušníků etnických menšin.

V oblasti zdraví se projevují rozdíly v ukazatelích zdravotního stavu mezi majoritní populací a sociálně vyloučenými Romy, u nichž výzkumná studie „**SASTIPEN - Romská populace a zdraví**“ zaznamenala horší zdravotní stav, zejména ve věkových kategoriích staršího středního věku (45–59 let) a u respondentů nad 60 let. Ve skupině staršího středního věku je proti průměru v populaci dvojnásobný výskyt tří a více chorob nebo zdravotních problémů, ve skupině nad 60 let je výskyt těchto nemocí ve srovnání s českou populací 2,5 krát větší. Výskyt chorob v ohrožených skupinách Romů souvisí s nízkou kvalitou a se špatnými hygienickými podmínkami, v nichž žijí, dále s jejich **životním stylem** a **zdravotním chováním**, které do určité míry souvisí i s určitými sociokulturními odlišnostmi života Romů (např. odlišné vnímání hodnoty zdraví).

Výskyt chorob v ohrožených skupinách Romů souvisí s jejich **životním stylem** a **zdravotním chováním**. Jedná se zejména o kouření. Z dat výzkumu je zřejmé, že veškerá opatření, osvěta a debaty vedené v posledních letech kolem kouření Romů a jeho vlivu na jejich zdravotní stav nemají na chování Romů vliv. Co se týče životního stylu, problémem jsou i **stravovací návyky** a **nedostatek pohybu**, který je charakteristický pro většinu Romů nad 16 let, kteří tráví volný čas sedavým způsobem a pasivně.

Údaje rovněž poukazují na závažnou sociokulturní podmíněnost zdravotní situace Romů. Jedním z projevů této podmíněnosti

ground houses and 2 two-story apartment houses. Most of the flats on this street belong to Vitkovice municipality. One of the municipality houses is managed by the c.a. Centrom. In another house there is shelter accommodation for homeless people provided by the Charita Ostrava. Two houses are owned by RPG Byty Ltd.

The flats in the houses owned by the Vitkovice municipality are mostly without bathroom and toilets. Sanitary facilities are located in the corridor and are shared by several dwellings.

The condition of the houses differs, but they are mostly in very devastated state.

The house operated by the c.a. Centrom for three-stage housing system is completely renovated.

The prevailing form of lease contract is for a fixed period of time. Usually the contracts are prolonged by 6 months (municipality flats) or one month (RPG Byty flats).

Social field

The unemployment rate is about 99%.

There is a Charity house of St. Francis located in the locality – it is an asylum facility for the homeless operated by Caritas Ostrava. The civic association Centrom also operates within this area. The Centrom association provides social services for local residents, low-threshold facility for children and youth and three-stage housing system with contract and accompanying social programme.

4.7 HEALTH FIELD

4.7.1 The health situation of Roma

The experts engaged in studies of health state of the population point out the increasing differences of health conditions of each social level and population groups despite the growing standard of living. The socially excluded Roma are one of the threatened groups of the population with worse health state in comparison to majority society. Nevertheless health is essential for their effective social inclusion. Not only does it influence their economic independency but also their participation in the labour market. The Health Care of ethnic minorities is an all-European issue which requires active involvement of the governments and also involvement of the minorities themselves.

In the area of health, the differences are reflected in indicators of health status between majority population and socially excluded Roma, where the research study '**SASTIPEN - Roma population and health**' pointed out worse health condition within the older middle-aged categories (45–59 years) and Roma aged more than 60. In older middle-aged group the occurrence of diseases was twice more frequent than within the average in the majority population, in age group over 60 the occurrence of diseases was recognised 2,5 times above average. The occurrence of diseases among vulnerable groups of Roma is associated with low quality and poor sanitary conditions of their housing as well as with their **lifestyle** and **health behaviour** that to certain level relate to socio-cultural differences of Roma (e.g. different perception of health).

The occurrence of diseases among the vulnerable groups of Roma is related to their lifestyle and health behaviour. The main health threat is smoking. From the research data it is clear that all

je vnímání významu zdraví a náhled na nemoc. V postojích romských respondentů ke zdraví lze rozpoznat spíše pasivní a instrumentální postoj, který se projevuje **nedoceněním oblasti prevence** a atributu zdravého způsobu života. Tento specifický rys, odlišující Romy od majoritní společnosti hraje velmi důležitou roli ovlivňující nejen kvalitu zdraví romské populace, ale i předpoklady pro sociální vzestup a začlenění vyloučených Romů do společnosti.

Na zdravotní stav má vliv i **socioprofesionální zařazení**, kdy velká část respondentů prováděla nekvalifikovanou a fyzicky náročnou práci ve zdravotně rizikovém prostředí a prožívala stres díky složité životní situaci komplikované celou řadou problémů vyplývajících ze sociálního vyloučení.

Při poskytování zdravotní péče příslušníkům romských komunit musí brát zdravotníci v úvahu i **kulturní bariéry ve vztahu zdravotník pacient** (rozdílné tradice, zvyky obyčejně, způsob života, vztah k nemoci samé). Při diagnostice je nutné počítat s kulturně podmíněným způsobem projevu a s odlišnou formou prezentace obtíží, zároveň může dojít ke zkreslení získaných informací díky neznalosti sociálního pozadí onemocnění, přičemž tyto faktory bohužel mohou vést k problémům v rozpoznání příčin tělesných potíží, k vývoji chronických potíží. Zdravotní stav bohužel ovlivňuje řada přidružených problémů souvisejících se životem v sociálně vyloučených lokalitách, jako je např. **špatný stavebně technický stav obydlí a nízký hygienický standard. Šíření infekčních chorob** přispívají společná sociální zařízení, chybějící koupelny a sdílení malých prostor větším počtem lidí.

Výzkum potvrdil, že jedním z prioritních požadavků je **zavedení osvětově zdravotních aktivit** cílených na romské komunity se širokým spektrem informací, jejichž hlavním cílem je celkové posílení předpokladů pro zlepšení zdravotní situace Romů, které povedou k zajištění dostupnosti informací pro všechny skupiny Romů, dále ke zvýšení zájmu Romů o prevenci a zdravý způsob života, k posílení schopnosti Romů informovaně a efektivně postupovat v situacích, kdy se v rodině vyskytnou nějaké zdravotní problémy, ke zvýšení schopnosti Romů **orientovat se v systému zdravotní péče a zdravotního pojištění k minimalizaci rizikového chování** zvýšením informovanosti o jejich důsledcích na zdravotní stav.

Krajší koordinátoři zmiňovali opět negativní dopady nepříznivého zdravotního stavu na ostatní oblasti života vyloučených Romů. **Vysoká nemocnost u dětí snižuje jejich školní úspěšnost, dlouhodobé a opakované pracovní neschopnosti** vedou k problémům Romů v zaměstnání a někdy i k ukončení pracovního poměru.

Nemalým problémem jsou **dluhy na zdravotním pojištění**, které se nezdá dostávat do stadia exekuce. Dluhy většinou vznikají v období, kdy vyloučení Romové ukončili dobrovolně nebo byli vyřazeni z evidence úřadu práce a zároveň nemají zaměstnání.

4.7.2 Opatření ke zlepšení situace romských komunit v oblasti zdraví

Důležitým programem pro oblast prevence a zlepšení zdravotní situace Romů je program „**Zdravotně sociální pomoc**“. Klíčovým nadregionálním poskytovatelem programu je organizace Drom, které v roce 2009 zaměstnávalo 8 zdravotně

measures, awareness and discussion conducted in recent years about smoking had not affected Roma in any way. Regarding their lifestyle, the problem could also consist in their **eating habits and lack of exercise**, which is typical for most Roma over 16 years of age. They rather spend their time passively. The data also points out the major sociocultural compliance of the health situation of Roma. One of the manifestations of this compliance is the perception of importance of health and illness insight. The attitude of Roma respondents toward health is passive. It shows through **underestimation in the field of prevention**. This specific feature that distinguishes Roma from mainstream society plays an important role in influencing not only the quality of health of Roma population, but also the preconditions for social inclusion of excluded Roma.

The health condition is also influenced by the **socio-professional status**; the majority of respondents carried out incompetent and physically demanding work in health-risk environments and experienced stress due to difficult life situation which is complicated by many factors arising from social exclusion.

When providing health care to members of Roma communities the doctors must bear in mind that the approach to health care is different (different traditions, habits, customs, life style, etc.). The natural way of expression must be remembered when diagnosing Roma as well as the different form of expressing the nature of health problems. For those reasons the information may be distorted and therefore it can lead to problems in diagnostics. The state of health is affected by numerous problems, which are related to life in socially excluded localities such as: unsatisfactory technical condition of the house and low sanitary standard. The spread of infectious diseases is supported by the use of joint sanitary facilities, lack of bathrooms and share of small spaces by large number of people.

Research has confirmed that one of the priority requirement is the **introduction of educational health activities** targeting Roma community with a wide range of information aiming at the overall strengthening of health state of Roma people as well as ensuring sufficient information flow to all Roma groups. Furthermore other objectives are to increase the interest of Roma in the area of prevention and healthy lifestyle, to describe and learn how to describe health problems (to be able to tell and doctor) and finally to increase awareness of the health and social insurance system.

The regional coordinators mentioned once again the negative effects of adverse health on other areas of life of excluded Roma. **The high sickness rate among children reduces their school success and long-term repeated inability to work lead to problems of Roma at work and sometimes to work termination.**

The debt toward the health insurance companies is a large problem of the Roma and frequently gets them to distraint. Debts usually arise when the Employment office terminates the cooperation with them (from the side of Roma or otherwise) and simultaneously they do not obtain employment.

4.7.2 Measures to improve the situation of Roma communities – priority health

An important programme for the prevention and improvement of health situation of Roma is the programme ‘**Health and social assistance**’. The key trans-regional provider is the organization Drom, which in 2009 employed eight health-social assistants

sociálních pomocníků/pomocnic působících v 10 lokalitách v rámci 4 krajů v ČR, tj. v Olomouckém kraji, v Jihomoravském kraji, v Moravskoslezském kraji, v Jihočeském kraji. V roce 2009 využilo program 317 uživatelů, se kterými bylo uzavřeno 608 zakázek, v rámci nichž se uskutečnilo 3 044 intervencí, přičemž nejvíce se jich týkalo poradenství (34%) a jednání v zájmu uživatele (26%). Zdravotně sociální pomocníci byli ve svých intervencích úspěšní, podařilo se jim úspěšně ukončit 73% zakázek klientů a u 46% klientů se podařilo pozitivně ovlivnit jejich postoje ke zdraví. Uživatelé programu nejčastěji za zdravotně sociálními pomocníky docházeli **s problémy týkajícími se registrace u lékařů** (praktických, pediatrů, stomatologů a dalších specialistů); dále se žádosti o pomoc při vyřizování dávek sociální péče, invalidních důchodů, kompenzačních pomůcek a institucionální péče spojené s nepříznivým zdravotním stavem. Další oblastí bylo vyřizování chybějících nebo poškozených průkazů pojištění a v neposlední řadě také změny zdravotních pojišťoven.

V Moravskoslezském kraji byl terénní program Zdravotně sociální pomoc zajištěn prostřednictvím zdravotně sociálních pomocnic (dále jen ZSP), a to v lokalitách měst Bruntál, Karviná a Ostrava.

4.7.3 Úkoly akčního plánu dekády romské inkluze - Priorita zdraví

/ helpers operating in 10 localities in 4 regions in the CR (i.e., in Olomouc region in South-Moravian Region, Moravian-Silesian Region and in South Bohemia). In 2009, the programme was used by 317 users, with whom 608 contracts were concluded. Within these contracts 3044 interventions were done and most of them concerned advisory (34%) and acting in the welfare of client (26%). The health-social assistants successfully completed 73% of all interventions and 46% of clients felt positively influenced by them. The most common problem of the clients the health-social assistants dealt with was **the registration into medical care** (general practitioners, paediatricians, dentists and other specialists); furthermore there were very often requests for assistance in dealing with social welfare benefits, disability pensions, institutional care, etc. The last important issue the clients needed help solving was the loss or damage of their insurance cards or change of Health Insurance Company.

In MSR the field programme "Health and social assistance" was implemented with the help of health-social assistants (hereinafter the HSA) namely in localities of Bruntal, Karvina and Ostrava.

4.7.3 Tasks of the action plan of Decade of Roma Inclusion - Health priority

Úkol Tasks

Implementovat program „zdravotního sociálního pomocníka“ na krajích a obcích.
Implement the programme of 'social health assistant' at the regions and municipalities..

5 Nástroje a řešení programu

**INTEGROVANÝ PROGRAM „INKLUZE 2011-2020 OSTRAVA!!!“
- VERZE 30/06/2011 - INTEGROVANÉ PROJEKTY**

5 Tools and solutions of the programme

**INTEGRATED PROGRAMME 'INCLUSION 2011-2020 OSTRAVA!!!'
- STATUTE AS 30/06/2011 - INTEGRATED PROJECTS AND SUB-PROJECTS**

NÁZEV A STRUČNÝ POPIS INTEGROVANÉHO PROJEKTU

POZNEJME SE

Dlouhodobá Public Relations a informační kampaň zaměřená na lepší poznání kulturních rozdílů a hodnot mezi majoritní společností a Romy, na pochopení podstaty a příčin problémů ve vyloučených lokalitách a na příklady dobré praxe při jejich řešení, zejména s vazbou na Program Inkluze 2011-2020 Ostrava!!!

ROVNÝ START

Podpora neformálních vzdělávacích aktivit a komplexního rozvoje dětí předškolního věku s cílem zajistit rovné příležitosti v přístupu ke vzdělávání a informacím a tím děti připravit na úspěšný vstup do 1. tříd ZŠ. Zapojení rodičů do vzdělávání předškolních dětí, posílení jejich rodičovských kompetencí, motivace rodičů i dětí k povinnosti školní docházky prostřednictvím mimoškolních, zájmových, volnočasových her a aktivit.

UČÍME SE V AKCI

Ve vybraných školách na hranici vyloučených lokalit i v těchto lokalitách zajistíme podmínky ke vzdělávání pro využití přirozeného talentu, pro rozvoj praktických i měkkých dovedností dětí a pro udržení a posilování motivace dětí ke vzdělání během základní a střední školy/učiliště, včetně využití organizované mimoškolní činnosti.

VŮDCI KOMUNITY

Dlouhodobou změnu kultury života a posílení přirozených autorit ve vyloučených lokalitách postavíme na klíčových rolích a přípravě lidí pro tyto role. Pro komunitu je také důležitá vysokoškolsky vzdělaná elita, která se hlásí ke svému původu a podílí se na zlepšení podmínek komunity.

INTEGRATED PROJECT TITLE AND BRIEF DESCRIPTION

UNDERSTAND OURSELVES

Long-term Public relation and information campaign focused on better recognition of cultural differences and values of majority society and the Roma, understanding the substance and causes of problems in excluded localities, and examples of good practice in resolving them, notably in connection with „Inclusion 2011-2020 Ostrava!!!

EQUAL START

Through investing in mothers of preschool age children (education, assistance, financial help) we shall support skills development I for children that need them to cope with school attendance.

LEARNING BY DOING

In chosen schools, both just outside and within the excluded location, we shall establish conditions of education conducive to making use of talent available, to developing practical as well as soft skills of children, and for maintaining and improving children's motivation to learn at the elementary and secondary education levels (incl. vocational training), Incl. Organized mutual activities.

COMMUNITY LEADERS

In the excluded localities, we shall anchor out long-term strategy of changing the quality of life and promoting natural authorities on key parts for the right people and their moulding. The community also needs an elite team, consisting of graduates who are not ashamed of their roots and who will work towards improving the conditions in the community.

ZAMĚSTNÁNÍ PŘEDEVŠÍM

Snižít 70 až 100 % nezaměstnanost obyvatel vyloučených lokalit v produktivním věku je jedním z hlavních cílů celého Programu Inkluze. Integrovaný projekt zaměříme na zvýšení jejich dovedností a kvalifikace a na zajištění doprovodných opatření k vyššímu uplatnění na běžném pracovním trhu.

LABOUR POOL

Zaměstnání na běžném trhu práce je pro většinu nezaměstnaných z vyloučených lokalit nedosažitelné. V tomto integrovaném projektu zřídíme a podpoříme dlouhodobé fungování neziskových pracovních a vzdělávacích agentur pod názvem Labour Pool, jež nabídnou práci motivovaným uchazečům, kteří získají společenskou záruku pro zařazení do Labour Poolu od autorit v komunitě.

BEZPEČNÁ ADRESA

Kombinací především preventivních a doplňujících represivních opatření zvýšíme postupně bezpečnost i kvalitu života ve vyloučených lokalitách. Policejní služebny nebo kontaktní místa policie v komunitních centrech, častá a viditelná přítomnost okrskářů a jejich asistentů v ulicích, zlepšení fyzického stavu bytů a občanské vybavenosti, pronájem bytů prostřednictvím neziskových organizací, využití moderátorů pro jednání mezi vlastníky domů a komunitou k řešení problémových situací a posílení vlastnického vztahu k majetku budou hlavními pilíři tohoto integrovaného projektu. Využití agentury Labour Pool v těchto aktivitách propojí tvorbu pracovních příležitostí pro zdejší nezaměstnané se zlepšováním života v komunitě.

BYDLÍME SPOLEČNĚ

Vesničku soužití, jako osvědčený příklad dobré praxe, využijeme jako modelové řešení i u dalších vyloučených lokalit na podporu soužití romské a neromské populace. Zlepšení životního prostředí a snížení provozních nákladů podpoříme využitím nízkoenergetických stavebních a technologických řešení. Osamostatnění mladých jednotlivců podpoříme startovacím bydlením ve formě tzv. „svobodáren“, které nebudou umístěny ve vyloučených lokalitách a nabídnou ubytování mladým Romům z vyloučených lokalit, mladým lidem opouštějícím dětské domovy i příslušníkům majority. Přestěhování jednotlivých romských rodin do bytových domů mimo vyloučené lokality podpoříme doprovodným programem zaměřeným na adaptaci nových se stávajícími nájemníky k předcházení problémům spojeným s integrací. Pro nastartování takových projektů je vhodné vyjasnit nebo určit některé systémové přístupy jako např. definování „sociálního bydlení“ nebo možnost zapojení soukromých investorů do bytové výstavby ve městě, kterým by mohl být stanoven závazek současně investovat do určitého počtu sociálních bytů.

V POHYBU

Mimoškolní činnost organizovanou v celodenních školách doplníme komunitními aktivitami a vybaveností na podporu sportovního vyžití. Pokusíme se nastartovat soutěžní akce uvnitř komunit a, v případě úspěchu, i mezi nimi ve formě mistrovství a olympiád. Úspěšná družstva zapojíme do aktivit na úrovni celého města. Mimořádně talentovaným jednotlivcům pomůžeme k zapojení do výkonnostního nebo vrcholového sportu. Zážitkové kempy pro žáky a sportovce budou za odměnu pro nejlepší z nich.

JOBS FIRST

One of the main goals of the programme is to address the 70-100 per cent unemployment rate of the inhabitants of excluded localities. Integrated Project will focus on better skills and qualifications, and on additional measures leading to a better placement in the job market.

LABOUR POOL

Most of the unemployed living in excluded localities cannot find regular jobs. In our project, we shall set up and provide long-term support for the non-profit Labour Pool agencies that would attend both to education and job placement for motivated applicants approved by community authorities.

SAFE ADDRESS

Due to combination of mostly preventive and complementary repressive measures we shall gradually improve security as well as quality of life in excluded localities. This integrated project will rest on the groundwork consisting of police stations or points of call for the public at community centres; frequent and visible presence of policemen on the beat and their helpers; actual improvement of accommodation and civic facilities; renting out flats through non-profit organisations; more services by caretakers; using intermediaries for negotiations between property owners and the community to resolve any issues and promote sound attitudes to property. The participation of the Labour Pool agency in these activities will link job creation for the local unemployed with improvements in the life of the community.

LIVING TOGETHER

Village of Cohabitation, a proven example of good practice, will be used as a model solution for other excluded localities to promote the Roma and non-Roma populations living together. Environmentally friendly, low energy technologies and construction will help to cut costs and improve environment. To help young individuals on their feet, we shall support start-up accommodation (studio flat) that will not be in excluded localities but will be offered to young Roma from those localities, young people leaving children's homes as well as members of the majority. Moving the Roma families to blocks of flats outside their excluded localities will be accompanied by a programme of adaptation to their new surroundings in order to pre-empt any problems between them and the standing tenants resulting from the integration. To start up such projects, it would be good to clarify and/or formulate some systemic approaches, e.g. properly defining 'social housing' (as per the Housing Concept of Ostrava) or investigating the possibility of private investors in property development in the city being forced to invest in a certain number of properties providing social housing.

IN (E)MOTION

We shall complement the extra-mural activities organized in all-day school with community activities and sport facilities. We shall try and instigate competitive activities within communities; if successful, there could be inter-community championship and/ or Olympics. The successful squads will be made to participate in activities throughout the city, and any exceptionally gifted individuals will receive assistance in entering managed sports establishments on regional and/ or national levels. The best will be rewarded with experience camps for pupils and sportsmen.

ZDRAVÁ RODINA

Zdravotnická osvěta a prevence s cílem zlepšit zdravotní stav, přístup ke zdravotní péči a informovanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit je obsahem tohoto integrovaného projektu.

PRYČ Z DLUHOVÉ PASTI

Posílení základní finanční gramotnosti prostřednictvím osvěty a vzdělávání v rodinách i na školách bude preventivní částí tohoto integrovaného projektu. Velkým řešením pro malé dlužníky může být program mikropůjček a grantů, který umožní řešit dluhovou situaci rodin v nebezpečí pádu do dluhové pasti, jež prokáží schopnost přijmout odpovědnost za řešení těchto dluhů kombinací částečného oddlužení, půjčky a zaměstnání (ať už přes Labour Pool nebo na běžném pracovním trhu).

ŠANCE PRO KAŽDÉHO

Tento integrovaný projekt se zaměřuje na rodiny i jednotlivce v kritických až bezvýhodných situacích. Integrovaný přístup zainteresovaných institucí umožní hledat řešení pro rodiny v rizikových situacích. Součástí tohoto integrovaného projektu budou také opatření k prevenci drogové závislosti, rizikového sexuálního chování, recidivy trestné činnosti a návratu do občanského života.

HEALTHY FAMILY

Health education and prevention will be top goal of this integrated project.

AWAY FROM DEBT TRAP

Promoting basic financial literacy through education at school as well as in the family will constitute the preventive part of the integrated project. A programme of micro-loans and grants mean a big deal for small debtors; they could be helped away from the brink of falling into the debt trap. Families that will prove they can behave responsibly in order to get out of debt through partial settlement, loan and employment (through Labour Pool and/or regular job market, will be eligible.

CHANCE FOR ANYBODY

This integrated project focuses on both families and individuals in critical or hopeless situations. An integrated approach of relevant institutions by way of 'case conferences' will enable finding solutions for families faced with their children being taken to custody. The solutions will be assisted by appointing a family patron. Other measures will deal with substance abuse prevention and cure, gambling, etc. A part of this integrated project, measures towards reducing repeat criminal offences and supporting a return to permanent, or at least temporary, civil life.

POZNEJME SE

ROVNÝ
START

UČÍME SE
V AKCI

VŮDCI
KOMUNITY

ZAMĚSTNÁNÍ
PŘEDEVŠÍM

LABOUR
POOL

BEZPEČNÁ
ADRESA

BYDLÍME
SPOLEČNĚ

V POHYBU

ZDRAVÁ
RODINA

PRYČ
Z DLUHOVÉ
PASTI

ŠANCE
PRO
KAŽDÉHO

Vzdělávání
a zaměstnanost

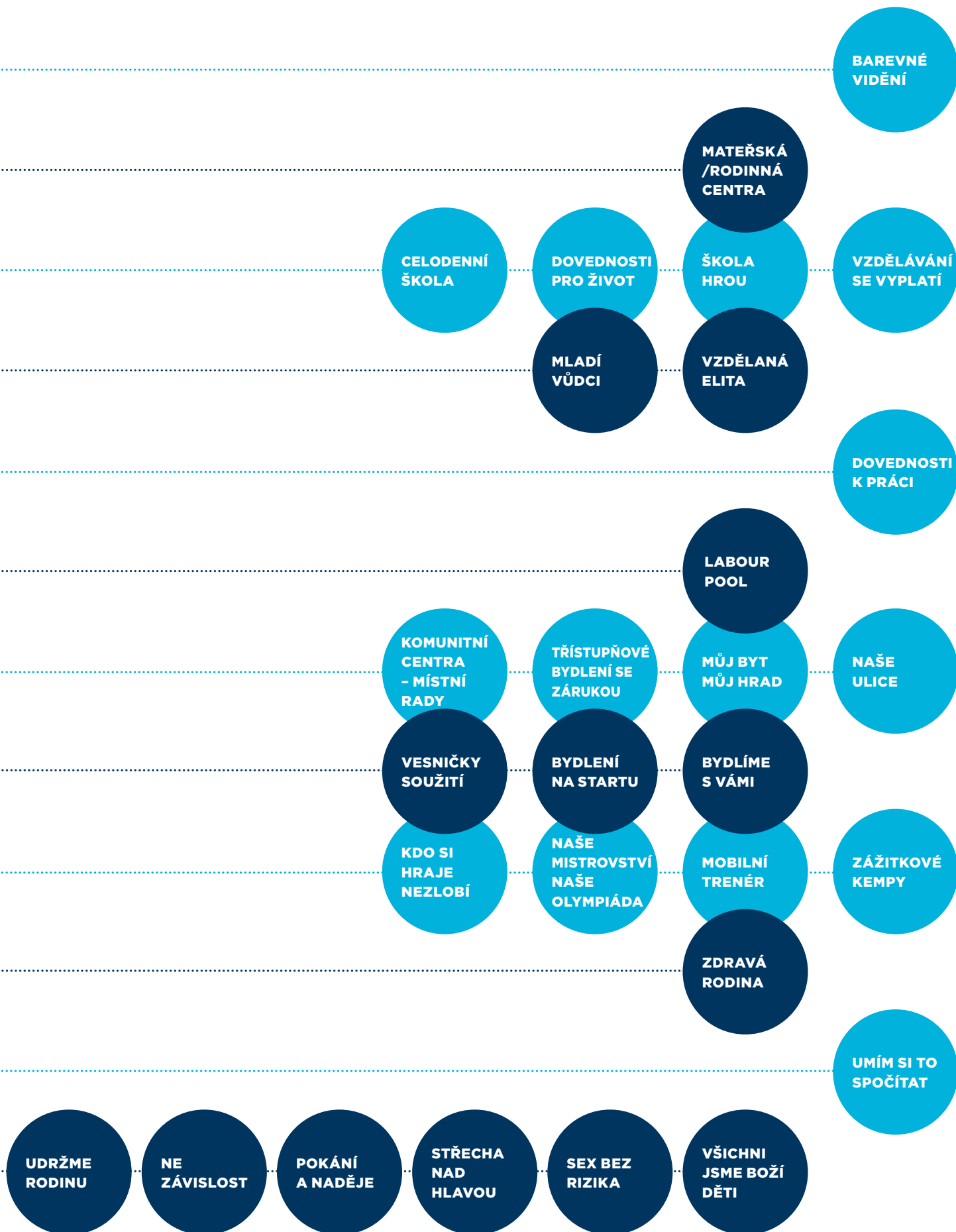
Bezpečnost
a prevence
kriminality

Bydlení,
sociální
oblast, zdraví
a hygiena

POČÁTEČNÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

ZAMĚSTNANOST

BYDLENÍ

UDRŽME
RODINU

NE
ZÁVISLOST

POKÁNÍ
A NADĚJE

STŘECHA
NAD
HLAVOU

SEX BEZ
RIZIKA

VŠICHNI
JSME BOŽÍ
DĚTI

CELODENNÍ
ŠKOLA

DOVEDNOSTI
PRO ŽIVOT

MLADÍ
VŮDČI

MATEŘSKÁ
/RODINNÁ
CENTRA

ŠKOLA
HROU

VZDĚLANÁ
ELITA

BAREVNÉ
VIDĚNÍ

VZDĚLÁVÁNÍ
SE VYPLATÍ

DOVEDNOSTI
K PRÁCI

LABOUR
POOL

KOMUNITNÍ
CENTRA
- MÍSTNÍ
RADY

TŘÍSTUPŇOVÉ
BYDLENÍ SE
ZÁRUKOU

MŮJ BYT
MŮJ HRAD

NAŠE
ULICE

VESNIČKY
SOUŽITÍ

BYDLENÍ
NA STARTU

BYDLÍME
S VÁMI

KDO SI
HRAJE
NEZLOBÍ

NAŠE
MISTROVSTVÍ
NAŠE
OLYMPIÁDA

MOBILNÍ
TRENÉR

ZÁŽITKOVÉ
KEMPY

ZDRAVÁ
RODINA

UMÍM SI TO
SPOČÍTAT

UNDERSTAND
OURSELVES

EQUAL
START

LEARNING
BY DOING

COMMUNITY
LEADERS

JOBS
FIRST

LABOUR
POOL

SAFE
ADDRESS

LIVING
TOGETHER

IN [e]
MOTION

HEALTHY
FAMILY

AWAY
FROM DEBT
TRAP

CHANCE
FOR
ANYBODY

Education
and
employment

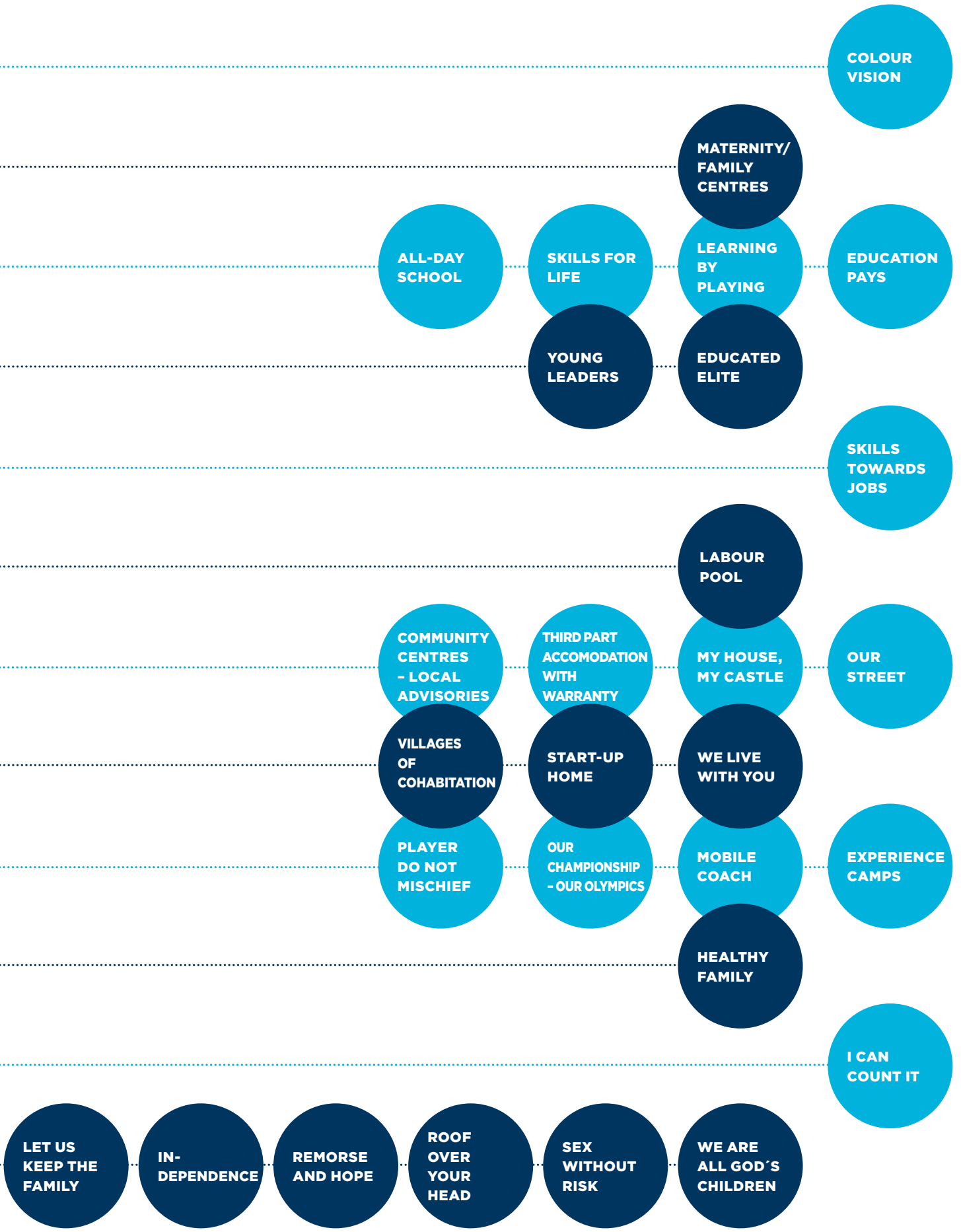
Security
and crime
prevention

Housing,
social field,
hygiene and
sanitary

INITIAL
EDUCATION

EMPLOYMENT

HOUSING

POZNEJME SE (A)

1. Barevné vidění (A1)

Budeme systematicky vyhledávat, zaznamenávat a poutavě prezentovat zajímavé příběhy lidí z vyloučených lokalit, kteří úspěšně zvládli problém svůj či rodiny, přispěli významně k rozvoji vlastní komunity nebo soužití s majoritou, prosadili či proslavili se ve společnosti apod. Tyto příběhy budou využívány jak dovnitř komunity (příklad k následování, posílení sebevědomí) tak i k majoritní společnosti („barevnější“ náhled na Romy a soužití s nimi, odklon od paušálního k individuálnímu posuzování). Klíčové aktivity budou zaměřeny jednak na seznámení majority s přirozenými předpoklady příslušníků romské komunity pro výkon některých činností – tradiční řemesla, asistentky seniorů, kuchařky; jednak se schopností vykonávat běžná povolání důležitá pro každodenní život ve městě.

Proces „poznávání se“ nebude omezen pouze na město Ostravu. Součástí projektu bude také analýza a popis existujícího modelu spolupráce, způsob zapojení jednotlivých aktérů a organizační mechanismy v rámci platformy s cílem prezentovat jej jako příklad dobré praxe v rámci ČR i v zahraničí a participovat na mezinárodních projektech sdílení zkušeností („evropský příklad dobré praxe“).

ROVNÝ START (B)

1. Mateřská/Rodinná centra (B1)

Postupně zřízení rodinných/mateřských center ve všech vyloučených lokalitách. Fyzicky je lze umístit buď v Komunitních centrech, nebo v Celodenních školách, případně v kombinaci obou (během týdne při škole a o víkendech v KC). Aktivity společného trávení volného času dětí a rodičů, jež mají za cíl rozvoj „předškoláka“ a zároveň kompetencí rodičů tak, aby byly minimalizovány rozdíly v přístupu ke vzdělání.

UČÍME SE V AKCI (C)

1. Celodenní škola (C1)

Vybrané základní školy na hranici vyloučených lokalit a střední školy s vyšším podílem žáků z vyloučených lokalit – otevřené v režimu 7 x 12 (7 dnů v týdnu od 7 do 19 hodin) resp. v jiném rozšířeném režimu k realizaci vzdělávacích i mimoškolních zájmových a sportovních aktivit (škola jako komunitní centrum).

2. Škola hrou (C2)

Úprava školních vzdělávacích programů se zaměřením na identifikaci a rozvoj talentů u dětí, zážitkového učení k rozvoji měkkých dovedností ve spojení s nezbytným znalostním základem.

3. Dovednosti pro život (C3)

Rozvoj praktických dovedností v dílnách – při školách (ZŠ a SŠ) a v komunitních dílnách.

4. Vzdělání se vyplatí (C4)

Se zahájením od druhého stupně základní školy - seznamování s prostředím firem, možností pracovního uplatnění s vazbou na dosaženou kvalifikaci a dovednosti. Pomoc s volbou povolání – kariérové poradenství apod. Asistenti/Patroni k usnadnění přechodu ze základní školy na střední. Specifickou skupinou v rámci této aktivity budou žáci z dětských domovů.

UNDERSTAND OURSELVES (A)

1. Colour vision (A1)

We shall systematically search for, record and attractively present interesting stories of people from excluded localities who have successfully dealt with their own problems or those of their family. Those who have significantly contributed to the development of their community or coexistence with the majority and have proved themselves to the society or become famous, etc. These stories will be used both inwardly towards the community (as examples to follow, or pride boosters), and outwardly towards the majority society ('more colourful' view of the Roma and coexistence with them; turning away from stereotypes to individualized opinions).

Key activities will focus on presenting the natural predispositions of Roma community to majority society. The process of 'getting to know each other' will not only take place in Ostrava. The project will also include an analysis and description of existing cooperation model, the method of involvement of individual participants and organizational mechanisms within the platform; the aim is to present it as an example of good practice in the Czech Republic or abroad and participate in international projects, sharing of experiences (the 'European model of good practice').

EQUAL START (B)

1. Maternity/Family centres (B1)

Gradual establishment of maternity centres in all socially excluded localities. They could be set up either at community centres or all-day schools or at both (weekdays at school, weekends at community centre). Activities focused on joint leisure activities for children and their parents, aimed at developing 'pre-schooler' and parental competencies so that the differences in educational approach are minimized.

LEARNING BY DOING (C)

1. All-day school (C1)

Selected elementary schools bordering on excluded localities and secondary schools with a higher proportion of students from excluded localities, open 7 x 12 (7 days a week, from 7 am to 7 pm) or on a similar time schedule enabling both educational and extra-mural activities, incl. sports.

2. Learning by playing (C2)

Adjustment of school curricula in order to identify and develop children's talents, provide learning experience through experience to develop soft skills, with the necessary knowledge base.

3. Skills for life (C3)

Development of practical skills in workshops – at school (elementary and secondary) and community workshops.

4. Education pays (C4)

As the beginning of second stage of elementary school, getting to know how companies work, what jobs could be based on qualifications and skills. Assistants/Patrons to help the transition from elementary to secondary education. Pupils from children's homes will be specifically attended to within this framework.

COMMUNITY LEADERS (D)

1. Young leaders (D1)

As a part of this project boys and girls will be targeted who

VŮDČI KOMUNITY (D)

1. Mladí vůdci (D1)

V rámci tohoto projektu budou cíleně vybíráni chlapci a dívky, kteří jsou nebo se mohou stát neformálními vůdci a příklady pro mladé lidi ve svém okolí. Pro naplnění této role budou zařazeni do programu, který zajistí rozvoj těchto jejich schopností ve spojení s úspěšným studiem a zaměstnáním.

2. Vzdělaná elita (D2)

V tomto projektu budou podpořeni zájemci o studium na vysokých školách, a to přípravou na přijímací zkoušky, seznámením s prostředím VŠ, stipendii apod.

ZAMĚSTNÁNÍ PŘEDEVŠÍM (E)

1. Dovednosti k práci (E1)

Značná část nezaměstnaných z vyloučených lokalit postrádá dovednosti nezbytné pro uplatnění v práci a má nízkou úroveň kvalifikace. Až donedávna nebylo z této pasti úniku. V současnosti rozvíjený systém Národní soustavy povolání a Národní soustavy kvalifikací umožňuje získat dílčí (profesní) kvalifikace bez nutnosti absolvovat víceleté studium vedoucí k úplné kvalifikaci. To může být velká příležitost pro motivované členy komunit a navrhovaný projekt jim k tomu vytvoří podmínky. V první fázi se bude jednat o výběr profesí, ve kterých se mohou nejlépe uplatnit (například „pečovatelka o seniory“, „asistent pro prevenci kriminality“, „domovník“, „kuchařka pro teplou kuchyň“ apod.) Následovat bude srovnání s existujícím katalogem dílčích kvalifikací (www.nsp.cz) a buď (a) využití k rozvoji a ověření již existující dílčí kvalifikace nebo (b) návrh na doplnění katalogu o nově doporučené dílčí kvalifikace vhodné pro uplatnění Romů.

LABOUR POOL (F)

1. Labour Pool (F1)

Labour Pool (LP) je i v českých podmínkách odzkoušeným nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti, zaměřeným na pomoc specifickým skupinám nezaměstnaných, uchazečů a zájemců o zaměstnání, občanů, kteří jsou jakýmkoliv způsobem znevýhodněni na trhu práce, ale přitom skutečně chtějí pracovat. Základní charakteristikou Labour Poolu je, že si vybírá a vzdělává osoby z cílové skupiny, tyto zaměstná na hlavní pracovní poměr (řádný pracovní právní vztah) na dobu určitou (1 rok) a v této době je poskytuje za úplatu jiným zaměstnavatelům na různě dlouhou dobu nebo s nimi zajišťuje bezúplatně veřejně prospěšné služby. Rozhodujícím faktorem úspěchu tohoto nástroje aktivní politiky zaměstnanosti je schopnost nabídnout zaměstnavatelům připravené a motivované lidi v režimu agenturních pracovníků.

V první fázi budou Labour Pooly realizovat (samostatně nebo jako subdodavatelé) veřejně financované zakázky a projekty na území Města Ostravy/MS kraje i ve vyloučených lokalitách.

BEZPEČNÁ ADRESA (G)

1. Komunitní centra – Místní rady (G1)

Na základě dlouhodobých zkušeností při práci s romskou komunitou v sociálně vyloučených lokalitách (SVL) se aktivity a služby komunitních center (KC) v jednotlivých lokalitách ukazují jako významný faktor úspěšnosti při řešení široké škály problémů osob žijících v SVL a při prevenci společensky negativních jevů. Je důležité zajistit podmínky pro jejich dlouhodobou činnost (ne jen na základě krátkodobých 1–2 letých projektů), neboť je nezbytně nutné získat si důvěru

would or could become informal leaders and serve as examples for their peers. To fulfil such a role, they will be enrolled in programmes that should develop their leadership abilities in combination with successful education and employment.

2. Educated elite (D2)

This project will support people interested in going to college; they will be prepared for the entry examinations, made familiar with college environment, scholarships, etc.

JOBS FIRST (E)

1. Skills towards jobs (E1)

A considerable portion of unemployed people from excluded localities lack the skills necessary to succeed at work, and qualifications. Until recently, there was no way out of this vicious circle. But the currently developed system of National Framework of Qualifications will enable obtaining partial (professional) qualification without the need to be fully qualified via graduate courses over a number of years. This may provide a good opportunity for some motivated members of communities, and the proposed project should help them. In the first place, they will be advised on professions they would be suitable for (e.g. senior citizen nurse; crime prevention assistant; caretaker; chef, etc.). Comparing suitability subject to partial qualifications (www.nsp.cz) will follow; next, either (a) it will be used to check and develop an already existing partial qualification, or (b) recommendation will be made to supplement the catalogue with a new partial qualification suitable for Roma.

LABOUR POOL (F)

1. Labour Pool (F1)

Labour Pool (LP) is an efficient tool of active employment policy, which can be used, even in the Czech conditions, aimed at helping specific groups of unemployed job applicants and job seekers as well as people who are in any way disadvantaged in the labour market, yet genuinely want to work. The main feature of Labour Pool is that it selects and educates individuals from a target group, employs them full-time on a term-contract of one year, and rents them out to other employers for varying periods or sends them out to undertake public work for free. The clincher in Labour pool actively promoting employment is its ability as an agency to offer workers to potential employers who are prepared and motivated.

In stage one; Labour Pools will deliver (on their own or as subcontractors) publicly financed projects in the City of Ostrava, Moravian-Silesian Region as well as in excluded localities.

SAFE ADDRESS (G)

1. Community centres – Local advisories (G1)

Based on long-lasting experience with the Roma community in socially excluded localities (SEL), activities and services provided through localized community centres (CC) by mainly non-profit organisations with active co-operation of the local councils and/or landlords are an important factor in successfully resolving a wide range of problems pertaining to people in SELs and preventing socially negative phenomena. Extremely important is the actual CC location where the problems are (premises, support) and daily presence of its workers. It is necessary to secure conditions allowing for long-term activity (not just one- or two-year spurts of projects), since it is essential to gain trust of the locals. It is recommended to set up CCs in those SELs that have none, and especially to create a network

místních obyvatel. Doporučuje se jednak vybudovat KC v těch SVL, kde centra neexistují, a především vytvořit síť těchto center na území města s cílem zajistit standardní strukturu a kvalitu jejich služeb, včetně přípravy pracovníků těchto center a zajištění jejich kontinuální činnosti. Komunitní centrum integruje všechny významné role v komunitě (trvale přítomní aktéři, autority komunity, nebo ti, co do komunity pravidelně docházejí). Jejich odborná příprava na výkon těchto rolí je nezbytným předpokladem pro dosažení cílů Programu.

2. Můj byt můj hrad (G2)

Tento projekt zahrnuje aktivity vedoucí ke zlepšení a zejména udržení vyšší kvality bydlení ve stávajících lokalitách s vysokou koncentrací romských obyvatel. Obyvatelům bude nabídnuta možnost opravy bytů poskytnutím materiálu (dveře, okna atd.) výměnou za vlastní iniciativu nájemníků při opravách, čímž vzniká u nájemníků vztah k pronajatým nemovitostem. Rekonstrukce stávajících rezidenčních domů spíše než výstavba nové bytové infrastruktury se ukazuje jako výhodnější vzhledem ke stávajícímu „bytovému potencionálu“ městských částí a také vzhledem k udržitelnosti investic. Rekonstruované bydlení bude nabízeno jak sociálně znevýhodněným občanům – příslušníkům romské komunity i majority tak, aby docházelo k inkluzivnímu procesu.

3. Třístupňové bydlení se zárukou (G3)

Pronájem bytů převážně v sociálně vyloučených lokalitách ze strany vlastníků nemovitostí ve prospěch neziskových organizací, které je dále za určených podmínek pronajímají romským rodinám jako bydlení s doprovodným sociálním programem - tzv. třístupňový oboustranně přístupný systém bydlení. III. stupeň bydlení označuje stav, kdy nájemci bydlí v nevyhovujících podmínkách v bytech, na ubytovnách, v neoprávněně obývaných prostorách nebo přímo na ulici. Ke zlepšení jejich bytové situace jim je nabídnut II. stupeň bydlení s podnájemní smlouvou a se smlouvou o poskytování sociálních služeb. Uživatel v této fázi ještě nemá vlastní nájemní smlouvu, při podpisu podnájemní smlouvy se zavazuje k účasti v sociálním programu. Pokud se nájemce v II. stupni bydlení osvědčí, přestupuje do bydlení I. stupně s nejkvalitnějšími bytovými podmínkami, v němž bydlí první rok na základě podnájemní smlouvy s příslibem vlastní nájemní smlouvy v následujících letech. V tomto stupni jsou nájemníkům nabízeny služby omezeně, ale stále je zde podmínka spolupracovat s terénním sociálním pracovníkem a využívat odborné sociální poradenství. Doprovodný sociální program zahrnuje terénní práci, která je vykonávána romskými zaměstnanci organizace a je poskytována jak klientům umístěným do projektu, tak osobám, které v projektu umístěny nejsou.

4. Naše ulice (G4)

Zapojení obyvatel do zkvalitňování životního prostředí ve vlastní lokalitě. Jedná se o aktivní zapojení obyvatel sociálně vyloučených lokalit do úpravy okolí bytových domů a zejména pak udržení tohoto stavu. Opět je zde důležitá přítomnost komunitního centra s vyškolenými pracovníky a jejich jednání s obyvateli. V rámci této diskuse se komunita dokáže shodnout na prioritách oživení okolí (např. výsadba stromů, udržení pořádku) se zárukou jejich zachování.

BYDLÍME SPOLEČNĚ (H)

1. Vesničky soužití (H1)

Tyto projekty naváží na úspěšnou realizaci již existující

of CCs in the city in order to establish a standard structure and quality service, incl. training the CC workers properly and ensuring their activities.

2. My house, my castle (G2)

This project should lead towards improving and keeping a higher quality of accommodation in localities with currently high concentration of the Roma population. The tenant will be offered a possibility to repair their property by supplying them with essential material (doors, windows, etc.). Therefore the relation to the property develops. The reconstruction of existing residential houses seems more preferable than building new properties. Reconstructed houses will be presented to socially disadvantaged inhabitants – members of the Roma community and majority in the way to support inclusive process.

3. Third part accommodation with warranty (G3)

The lease of properties mostly located in SELs, where the property owners let the flats to NGO's in the first place, which then sub-let to Roma families is a subject to terms and conditions. The association created a three-stage housing system. The third stage indicates the state when the tenants live in unsatisfactory conditions (flats, hostels, illegally occupied premises or on the street). To improve their living standard they are offered the second stage of housing that includes the rental contract and contract of social services provision. The contract is valid only with active participation in provided social programme.

If the tenant approve in the second stage of housing then in consequence the transfer to first stage of housing is offered. This stage offers the best housing conditions: the tenant lives in such housing in the first year under a sublease agreement with the promise of its own lease agreement in the following years. Limited services are offered to the tenants in this stage of housing, there is still a condition to cooperate with the social field worker and use the professional social advisory. The flats offered to the tenants are owned government or private property owners. The accompanying social programme includes fieldwork that is performed by Roma employees of the organization and provided to clients participating in the project as well as to clients outside the project.

4. Our street (G4)

(local inhabitants improving their environment)

This project is about active participation of SEL inhabitants in tidying up the space around their block of flats, and keeping it tidy. Local CC is again of importance so that its trained workers can deal with the locals. As a result, the community can come to agreement what should be done to improve their environment (tree planting; maintenance of tidiness, etc.) in a lasting way.

LIVING TOGETHER (H)

1. Villages of cohabitation (H1)

These projects will follow the example of an already existing Village of Cohabitation in Ostrava. New properties for rent will be built, mostly in the vicinity of current localities. Development in a new, faraway and/or badly accessible locality is not recommended. Some ideas from abroad will be used as well, like funding the basic construction and leaving the finishing to the user. (Legal issues may arise, in possible conflict with the building code).

Vesničky soužití v Ostravě. Bude se jednat o novou výstavbu nájemního bydlení, převážně v blízkém okolí již stávajících lokalit. Nedoporučuje se výstavba na úplně nové, vzdálené či špatně dostupné lokality. Budou využity také některé zahraniční koncepty, kdy je financována výstavba základní bytové infrastruktury s následnou možností jejich postupného dovybavení/dostavby ze strany uživatelů (zároveň je třeba preventivně hledat opatření proti restriktivní aplikaci stavebního zákona a zákonů souvisejících).

2. Bydlení na startu (H2)

Jedná se o koncept přechodného startovacího bydlení mimo sociálně vyloučené lokality pro mladé Romy hledající osamostatnění mimo komunitu nebo pro mladé Romy bez vlastního rodinného zázemí (např. z dětských domovů).

3. Bydlíme s Vámi (H3)

Tento okruh projektů je zaměřen na romské rodiny hledající bydlení mimo sociálně vyloučené lokality, které znamená integraci do majoritní společnosti. Tyto případy již dnes nejsou žádnou výjimkou, ale často se ukazuje, že alespoň v první fázi existují ze strany majoritní společnosti (nájemníků) opatrné reakce a nedůvěra k nově příchozím. Součástí takového přesídlení by proto měl být doprovodný program práce jak s romskou rodinou, tak se stávajícími nájemníky (informování, kontakt pro případ otázek či možných konfliktů atd.)

V POHYBU (I)

1. Kdo si hraje nezlobí (I1)

V každé vyloučené lokalitě budou postupně zřízena otevřená sportoviště k provozování oblíbených sportů – fotbal, basketbal, box aj. - která budou k dispozici pro využití mládeže pod vedením proškolených členů komunity, ale také externích trenérů. Synergický efekt vzniká propojením s dalším dílčím projektem programu – Celodenní škola.

2. Mobilní trenér (I2)

Projekt navazuje na pozitivní zkušenost s nabídkou „otevřených“ aktivit pro volný čas dětí a mládeže. Vyloučené lokality navštěvují mobilní trenéři nabízející různorodé volnočasové aktivity – sportovní i kulturní vyžití. Na mobilního trenéra jsou navázány další komunitní aktivity typu doučování, duchovní podpora ap. Projekt není zaměřen pouze na děti a mládež, ale šířeji na celou komunitu (ty, kdo si přijdou s dětmi „hrát“).

3. Naše mistrovství – naše olympiáda (I3)

Tento projekt chce podchytit a rozvíjet sportovní aktivity dětí a mládeže v romských komunitách prostřednictvím aktivní podpory sportovních kroužků a trenérů mimo lokalitu. Tyto aktivity mají - kromě prevence kriminality a lepšího zdravotního stavu dětí - dopad také na budování pozitivně vnímané autority (např. trenér) i na stmelení týmů s definovaným cílem (výkonnost). V rámci jednotlivých komunit (a pokud možno také mezi nimi navzájem) budou podporovány sportovní turnaje a ligy, jejichž výsledky a dobré příklady budou medializovány v rámci komunit i mimo ně. Sportovní aktivity navazují na kontinuální práci s dětmi (forma „odměny“). Synergický efekt vzniká také propojením s dalším dílčím projektem programu – Celodenní škola.

4. Zážitkové kempy (I4)

Jedná se o organizaci krátkodobých pobytů pro děti v přírodě. Již nyní existují dobré příklady realizace takových kempů, které

2. Start-up home (H2)

This is the concept of temporary housing for young Roma who want to start an independent life out of socially excluded localities and their community but do not have the background to do so (e.g. creches).

3. We live with you (H3)

This series of projects focuses on Roma families seeking accommodation outside SELs, which means integration in majority society. This is not exceptional; although it often transpires that at least initially the reaction of the majority society (tenants) is cautious and marked with a lack of trust. Making such a move should, therefore, be accompanied by a programme for the Roma family as well as for the tenants (information; contact point in case of queries or conflicts, etc.).

IN (E)MOTION (I)

1. Player do no mischief (I1)

In every SEL, there will be sporting facilities provided to engage the youth in some popular sports, like soccer, basketball, boxing, etc.- the facilities will be led by trained members of the community as well as external coaches. Synergic effect occurs when this project is connected to the All-day school sub-project.

2. Mobile coach (I2)

The project follows the positive experience with the offer of 'open' actives for children and youth's leisure time. Mobile coaches would visit excluded localities and offer various pastimes, both sports and culture. The mobile trainer activity is linked with other community activities, like after-school teaching, spiritual guidance, etc. The project is not only for the youth, but rather for the whole community (whoever comes along to 'play' with the kids).

3. Our championship - Our Olympics (I3)

This project aims to capture and gradually develop child and youth sporting activities in the Roma communities, using sports facilities gradually created in SELs, together with active support of sports clubs and coaches outside. Apart from crime prevention and health improvement, these activities should affect how youngsters perceive authority (e.g. coach - positive), team building towards a set goal (performance). Currently, if kids engage in sports, boys only effectively populate them (mainly soccer). Within individual communities (and if possible, across them, too), sports tournaments and league competitions will be supported, and the results as well as good examples made public both within the communities and outside of them. Synergic effect occurs when this project is connected to the All-day school sub-project.

4. Experience camps (I4)

These would offer short-term solutions for kids in the countryside. There are already some good examples of such camps maintained by NGO's in Ostrava. Camps positively promote greater cohesion of children, sharing experience, and, finally yet importantly lead towards self-reliance. The connection to other long-term educational activities is very important.

HEALTHY FAMILY (J)

1. Healthy family (J1)

It is indicated that there are great health disparities between majority populations and socially excluded Roma people. There is a greater incidence of disease among vulnerable groups of

provozují některé neziskové organizace na území Ostravy. Tyto kempy pozitivně přispívají ke stmelení dětí, sdílení společně nabytých zkušeností a v neposlední řadě také k výchově k samostatnosti. Důležitá je i zde návaznost na další dlouhodobé výchovné a vzdělávací aktivity.

ZDRAVÁ RODINA (J)

1. Zdravá rodina (J1)

V oblasti zdraví se projevují rozdíly v ukazatelích zdravotního stavu mezi majoritní populací a sociálně vyloučenými Romy. Výskyt chorob v ohrožených skupinách Romů souvisí s jejich životním stylem a zdravotním chováním. Tento projekt se zaměří jak na asistenci Romům v přístupu ke zdravotním službám, tak na aktivní prevenci. V oblasti asistence podpoříme vznik a udržení nových pozic zdravotně sociálních pomocníků/ pomocnic, kteří, díky svému blízkému vztahu k členům komunity, budou posilovat jejich vědomí užitečnosti zdravotní prevence a pomohou jim při návštěvách lékařů či pobytu v nemocnicích. V oblasti prevence budou v rámci komunitních center realizovány osvětové kurzy zaměřené na zdravotní otázky, zdravé stravování atd. Na základě zkušeností z již provedených seminářů se jako vhodné jeví rovněž semináře určené pro pracovníky ve zdravotnictví se zaměřením na problematiku práce s romským pacientem.

PRYČ Z DLUHOVÉ PASTI (K)

1. Umím si to spočítat (K1)

Cílem je rozvoj schopnosti finančního plánování u romského obyvatelstva, schopnosti vést rodinný rozpočet a počítat s faktorem finanční nejistoty a obeznámení s rizikem a důsledky dluhové pastí spojené s rizikovými půjčkami. Projekt má pomoci ohroženým dluhovou pastí, kteří se zadlužili zatím minimální částkou. Nástrojem projektu budou mikropůjčky na pokrytí dosavadních závazků spojených se zajištěním základních existenčních potřeb podmíněné zapojením do pracovního procesu a ochotou zvyšovat svou finanční gramotnost prostřednictvím školení. Po splnění předem stanovených podmínek, které sníží riziko recidivy, bude část půjčky převedena do formy grantu, zbylá část půjčky bude dlužníkem řádně splacena. Přímá vazba na aktivity Labour Poolu.

ŠANCE PRO KAŽDÉHO (L)

1. Udržme rodinu (L1)

Uvedený projekt má nastavit a ustálit koncepční řešení problémů spojených s projevy agrese u dětí a mladistvých, především pak pachatelů trestné činnosti, tedy sekundárně zamezit nejen recidivě trestné činnosti, ale také recidivě širších projevů.

2. NE závislost (L2)

Projekt zaměřený na posílení kapacit pro odbornou pomoc drogově ohroženým a závislým osobám se znalostí specifík romské komunity. Proškolení osob pro aktivity v oblasti prevence drogové závislosti (školy, rodiny, komunitní a mateřská centra), ale také pro terénní práce, které by byly koordinovány fungující sktrukturou - certifikovanou organizací.

3. Pokání a naděje (L3)

Soubor projektových aktivit směřujících k prevenci trestné činnosti. Klíčovým aspektem je možnost asistovaného výkonu alternativních trestů v rámci pobytových resocializačních služeb (stávající role tzv. mentora), asistovaný návrat z výkonu trestu prostřednictvím rozšíření kompetencí mentorů,

Roma which relates to their lifestyle and health behaviour. This project is aimed at providing Roma access to health services as well as raising health awareness. Assistance is required to establish and maintain the new positions of social health assistants / helpers, who will work closely within the community to build their awareness of health issues and health precautions as well as to assist them in visits to doctors or hospitals. In the area of prevention within the community centres it is recommended to implement educational courses focusing on health issues, healthy eating etc. Based on the experience of already conducted seminars it seems to be suitable including seminars for nurses with a focus on working with Roma patients.

AWAY FROM DEBT TRAP (K)

1. I can count it (K1)

The aim is to develop the skills of financial planning for the Roma population, the ability to keep the family budget and count with a factor of financial uncertainty and familiar with the risk and consequences of the debt trap associated with risky loans. The project is designed to help individuals at risk of debt trap namely those who got only into small debt. Project will use the tool of micro-loans that will be offered to debtors to cover the outstanding debt by and the basic existential needs in return for endeavour to increase the financial literacy by the means of retraining. By advanced setting of conditions, the risks will be prevented; part of the loan will be transferred into the form of grant and the remaining part will be properly paid off by the debtors. There is a direct connection to Labour Pool project activities.

CHANCE FOR ANYBODY (L)

1. Let us keep the family (L1)

The project has to set up and stabilize the conceptual problems associated with the risk behaviour of children and adolescents, including aggression, especially for criminal offenders, that is only secondarily to prevent recurrence of crime, but also the wider manifestations of relapse.

2. IN - dependence (L2)

This project focuses on strengthening the capacities of expert, Roma-community relevant help for people endangered by drug abuse and for addicts. Training for people active in drug abuse prevention (schools; families; community and maternity centres) but also for those involved in the field, where it would be coordinated through accredited institutions.

3. Remorse and hope (L3)

A set of project activities geared towards prevention of repeated criminal offences. Key aspect would be the possibility of assisted alternative punishment, assisted return from jail by a way of mentor who would make it easier for the offender to re-join the free society by instilling regular attitudes with the use of other suitable re-socialisation programmes (individual or group therapy to work on aggression, extremism, bullying, etc.). As the key aspects is also the possibility of job opportunities in the transitional labour market, development of professional skills or provision of temporary housing in the case of crisis.

4. Roof over your head (L4)

Providing the housing for people with lower self-sufficiency; supporting social programme included (§ 50 of Act No. 108/2006 Coll.). The target group consist of people with lower self-sufficiency, caused by chronicle psychical diseases, drug

jehož úkolem bude usnadnit zapojení do života na svobodě prostřednictvím vytváření běžných návyků s využitím dalších vhodných resocializačních programů (individuální či skupinové terapie na téma práce s agresivitou, extremismus, šikana ad.). Klíčová je zde rovněž možnost nabídky pracovních příležitostí na přechodném trhu práce a zároveň rozvoje profesních dovedností či poskytnutí přechodného bydlení v krizové situaci.

4. Střecha nad hlavou (L4)

Výstavba domovů se zvláštním režimem pro osoby se sníženou soběstačností včetně realizace doprovodného sociálního programu (§50 zákona č. 108/2006 Sb.) Cílovou skupinu představují osoby se sníženou soběstačností z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, či jiných zdravotních problémů, které vyžadují pomoc druhé osoby. Často jde o osoby bez přístřeší a bez pravidelného finančního příjmu.

5. Sex bez rizika (L5)

Cílem je podpora sociálního začlenění osob s rizikovým sexuálním chováním (ženy a dívky pracující v sexbyznyse, oběti trestné činnosti - obchodování s lidmi, znásilnění, kuplířství apod.) prostřednictvím terénních a ambulantních služeb - odborné poradenství, individuální a skupinová psychoterapie, sociální práce s jednotlivcem i rodinou. Doprovodnými aktivitami bude osvěta a prevence.

6. Amen sam savore Devleskere čhave (L6)

Většina Romů se považuje za věřící, mají smysl pro náboženské rituály. Motivace ke změně života, k překonání problémů, rezignace a někdy i beznaděje může vést přes duchovní zakotvení. Duchovní poradenství, podpora a pomoc v obtížných a krizových životních situacích přímo v rodinách a lokalitách, společné modlitby. Katecheze - výuka náboženství přímo v lokalitách, základy křesťanství pro děti i dospělé interaktivní formou, příprava na křest, svatbu, duchovní doprovázení; bohoslužby přímo v lokalitách, přijetí a integrace do farností a jiných křesťanských společenství.

Konkrétní parametry dílčích projektů - zdůvodnění, detailní popis aktivit, cílová skupina, náklady na realizaci, včetně návrhu nositele projektů jsou obsahem Přílohy č. 1 - Rodné listy dílčích projektů Programu.

addiction or other health problems, in need of professional assistance and support. Mostly they are people without a place to live and regular income.

5. Sex without risk (L5)

The aim is to promote the social integration of people with risky sexual behaviour (women and girls working in sex industry, victims of crime e.g. victims of human trafficking, rape, etc.) through comprehensive range of outpatient and outreach services within the city of Ostrava - in particular by consulting, individual and group therapy, individual or family social services. As the accompanying activities there will be education and prevention.

6. Amen samsavore Devleskerečhave - We are all God's children (L6)

Most of the Roma people are considered religious and they have a sense for rituals. Motivation to change their lives, to overcome the problems, resignation and sometimes even desperation is through a spiritual anchorage. Provision of spiritual counselling, support and assistance in difficult and critical life situations right in the localities and families, joint prayers, etc. catechesis - regular weekly religious education in the localities, establishing the foundations of Christianity to children and adults through interactive form, preparation for baptism, marriage, spiritual companionship, worship in the localities, acceptance and integration into other parishes and Christian communities.

The specific parameters of the sub-projects - the reasons, detailed description of activities, target group, cost of implementation including the proposal of project bearer are the contained in Annex 1 - Sub-project proposals.

6 Mechanismus kontroly použití nástrojů

6 The used tools control mechanism

6.1 ŘÍDICÍ VÝBOR, PRACOVNÍ SKUPINY A VÝKONNÉ ŘÍZENÍ PROGRAMU

Realizace a kontrola programu Sociální inkluze 2011-2020 Ostrava!!! vyžaduje vytvoření odpovídající organizační struktury, která zajistí transparentnost celého procesu i zapojení relevantních aktérů. Organizační struktura programu bude mít úroveň strategickou a operativní.

Role Magistrátu města Ostravy v souvislosti s realizací programu Sociální inkluze je definována následovně:

- **MMO jako iniciátor** přípravných aktivit programu, realizace jeho dílčích aktivit, resp. dílčích projektů, naplňování (rozšiřování) integrovaných projektů, a v neposlední řadě také iniciátor mezinárodní spolupráce za účelem sdílení know-how se zahraničními partnery v oblasti integrace příslušníků romských komunit;
- **MMO jako realizátor** programu i dílčích aktivit projektu vždy v případě, kdy je toto umožněno podmínkami čerpání finančních prostředků (v opačném případě je žádoucí zapojení města v roli partnera či spolupracující organizace s vazbou na strategické cíle programu Sociální inkluze), a to ve spolupráci s NNO a dalšími zainteresovanými aktéry, kteří mají přímou vazbu na cílovou skupinu a disponují zkušenostmi v oblasti intervence;
- **MMO jako koordinátor** aktivit programu Sociální inkluze za účelem dosažení maximální synergie opatření implementovaných na úrovni města a snížení nákladů na dosažení pozitivní změny, zajištění společného postupu všech zainteresovaných aktérů při zachování principů vysoké míry participace cílové skupiny na řešení programu a inkluzivního charakteru aktivit;

6.1 CONTROL COMMITTEE , WORKING GROUPS AND EXECUTIVE MANAGEMENT

The implementation and monitoring of the programme 'Social Inclusion Ostrava 2011 – 2020' requires the establishment of an appropriate organizational structure to ensure transparency of the process and involvement of the relevant participants. The organisational structure of the programme will operate on a strategic and operational level.

The Role of Ostrava City in connection with the implementation of Social Inclusion is defined as follows:

- **City of Ostrava (COO)** as the initiator of the preparatory activities of the Programme, the implementer of its sub activities, respectively of the sub-projects, expansion of integrated projects, and last but not least, the initiator of the international cooperation in order to share know-how with foreign partners in the integration of Roma communities;
- **COO as the programme implementer** and implementer of the sub-project activities in each case where such conditions allowed use of funds (otherwise, it is desirable to involve the municipality authorities as a partner or cooperating organization linked with the strategic objectives of the Social Inclusion), namely in cooperation with NGOs and other interested stakeholders who have a direct link to the target group and have the experience in the areas of intervention;
- **COO as a coordinator** of activities for Social Inclusion programme in order to achieve maximum synergy measures implemented at the city level and reduce costs to achieve positive change, provide a common approach of all stakeholders while maintaining the principles of a high participation rate of the target group to solve the programme and inclusive activities;

- **MMO jako monitorovací orgán**, jenž průběžně sleduje a vyhodnocuje proces naplňování stanovených programových cílů, dopady realizace programu.

A. HLAVNÍ NOSITELÉ NA STRATEGICKÉ ÚROVNI

Řídící výbor programu (ŘVP) – pravomoc ke strategickému řízení programu, projednávání a schvalování klíčových dokumentů a projektů, strategický monitoring realizace programu, spolupráce při navrhování a prosazování systémových opatření. ŘVP je složen z 15 členů – vrcholových reprezentantů organizací, kteří ovlivňují úspěšnost programu. V ŘVP mají zastoupení také příjemci programu, prostřednictvím reprezentanta obyvatel z vyloučených lokalit. Předsedou ŘVP je primátor statutárního města Ostravy, případně jím pověřený náměstek. Místopředsedou ŘVP je reprezentant některé z relevantních neziskových organizací. ŘVP jedná minimálně 1krát ročně, zpravidla však 2krát do roka. Prvotní složení ŘVP až do jeho ustavení navrhuje primátor nebo jím pověřený náměstek, další doplnění či změny jsou v pravomoci ŘVP. ŘVP se ustavuje na dobu trvání programu, předpoklad 2011–2020, přičemž jeho jednotliví členové jsou nominováni na celé období, avšak s možností zkrácení i prodloužení mandátu jednotlivých členů.

- **COO as a monitoring body**, which would continuously monitor and evaluate the process of fulfilment of the set programme objectives and the impact of the programme.

A. THE MAIN CARRIERS AT THE STRATEGIC LEVEL

The Management Committee of the Programme - would be empowered with the strategic management of the programme, discussion and approval of the key documents and projects, strategic monitoring of the programme implementation, cooperation in the design and promotion of the system measures. The Management Committee of the programme is composed of 15 members - senior representatives of organizations who influence the success of the programme. It is also represented by beneficiaries of the programme, through a representative population of excluded areas. The chairman is the Mayor of the City of Ostrava, or an appointed deputy. The deputy usually is representative of some of the relevant non-profit organizations. The Management Committee of the programme acts at least once in a year, but usually twice a year. The initial composition of the Management Committee to the establishment is proposed of the Mayor or his designated deputy, additions or other changes in the power of The Management Committee. It establishes for the duration of the programme, expected 2011–2020, while its individual members are nominated for the whole period, but with the possibility of shortening and extension of the mandate of individual.

Tabulka 5 Řídící výbor programu – návrh výběru členů pro ustavení

Table 5 The Management Committee of the programme - proposal of members selection for the establishment

Instituce Institution	Zastoupení Representation	Počet hlasů Number of votes
Statutární město Ostrava Statutory City of Ostrava	primátor, náměstek primátora pro sociální věci, školství, sport a volnočasové aktivity, manažer programu + další 2 zástupci Mayor, the Deputy Mayor for Social Affairs, education, sports and leisure activities, Manager of the Programme + another 2 representatives	5 5
Městské obvody Municipal districts	Starostové resp. jejich zástupci z vybraných městských obvodů City managers respectively their representatives of selected municipal districts	3 3
Reprezentant obyvatel z vyloučených lokalit Representative of the socially excluded inhabitants	1 zástupce 1 representative	1 1
Zástupci relevantních neziskových organizací Representatives of relevant NGO's	3 zástupci 3 representatives	3 3
Zástupce MS kraje Representative of MSR	1 zástupce 1 representative	1 1
Zástupce relevantních centrálních institucí Representative of relevant central institutions	2 zástupci 2 representatives	2 2
Externí experti s poradním hlasem External experts with advisory vote	dle aktuální potřeby ve vazbě na projednávaná témata According to the actual need of current topics	n n

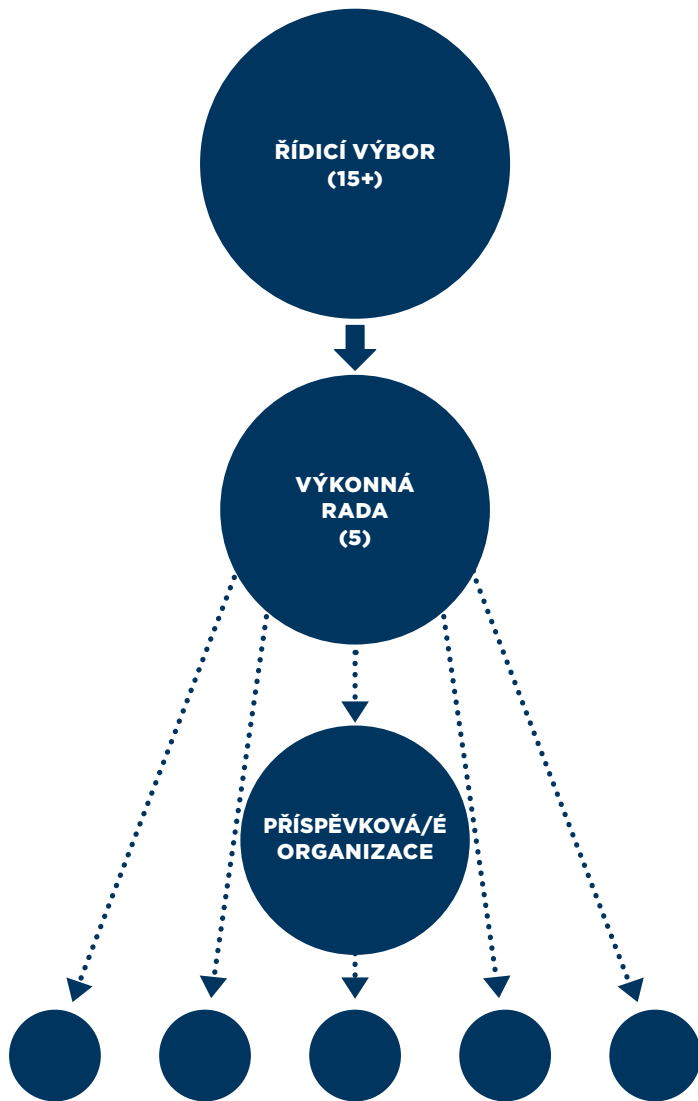
Výkonná rada programu (VRP) - je pověřena výkonnými pravomocemi ke strategickému řízení programu v období mezi jednáními Řídícího výboru programu; jednání zpravidla 6 x ročně. Výkonná rada má 5 členů, které volí Řídící výbor na období 2 let, s možností zkrácení i prodloužení mandátu jednotlivých členů nebo celé Výkonné rady.

Jednání Řídícího výboru i Výkonné rady se účastní také právní poradce a tiskový mluvčí.

The Executive Board of the programme - The Executive Board is responsible for the executives and the strategic management of programme for the period between meetings of the Management Committee of the programme; the meeting usually takes place six times a year. The Executive Board has 5 members, elected by the Management Committee for the period of 2 years, with the possibility of shortening and extending the mandate of individual members or the entire Executive Board.

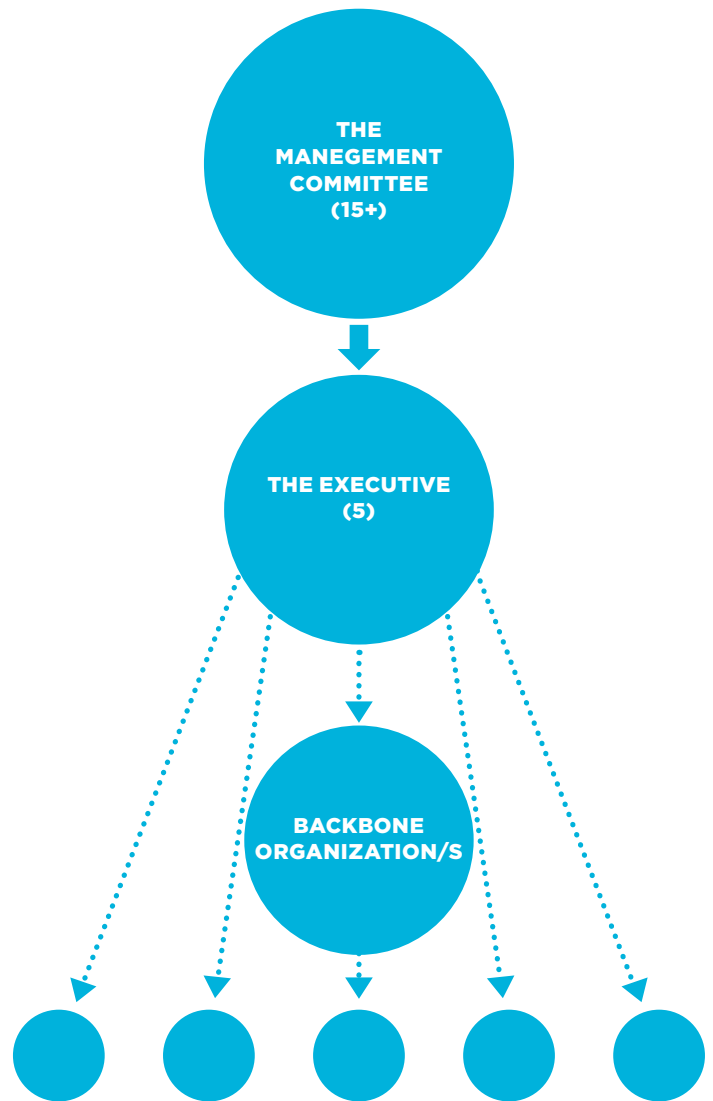
The legal advisor and spokesman also participate in the negotiations of the Management Committee and Executive Board meetings.

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA ŘÍZENÍ

Dodavatelské a spolupracující organizace

MANAGEMENT'S ORGANIZATION CHART

Suppliers of services and collaborating organization

B. ZAJIŠTĚNÍ OPERATIVNÍ ÚROVNĚ REALIZACE PROGRAMU

Manažer programu (MP) – pověřený zaměstnanec statutárního města Ostravy, který spadá pod pravomoc předsedy řídicího výboru programu (primátora nebo jím pověřeného náměstka). Manažer programu odpovídá za celkové řízení programu, a to jak směrem nahoru (reportování předsedovi ŘVP a výkonné radě programu) tak směrem dolů (řízení a koordinace programu s vybraným dodavatelem služeb).

Dodavatel služeb pro koordinaci a projektové řízení programu (DSK) – dodavatel vzešlý z výběrového řízení, na období celého programu, avšak s možností předčasné výpovědi smlouvy za definovaných podmínek.

Tematické pracovní skupiny (TPS) – jsou platformou pro zapojení zástupců cílových skupin, odborníků na téma sociální inkluze, představitelů klíčových neziskových organizací, pracovníků příslušných útvarů statutárního města Ostravy

B. ENSURING THE OPERATIONAL LEVEL OF PROGRAMME IMPLEMENTATION

Programme manager (PM) – an authorized employee of the City of Ostrava, who falls under the jurisdiction of the Chairman of the Steering Committee (Mayor or his authorized deputy). Programme manager is responsible for the overall management of the programme, both upstream (reporting to the President and the Executive Board of the FEP of the programme) and downward (management and coordination of the programme with the selected contractor services).

Contractor services provider for the coordination and project management of the programme (CSP) – contractor emerging from the tender for the whole project duration, with the option of premature termination of the contract under defined conditions.

Thematic Working Group (TWG's) – are the platform for the involvement of representatives of target groups, experts on

a vybraných obvodů, soukromých subjektů, jež mají zájem na realizaci programu (romští podnikatelé, majitelé bytů), dalších zájmových skupin a sociálních partnerů apod.

Navazují na činnost TPS, které byly založeny během přípravy programu, mají každá cca 15 členů a jsou **celkem tři**:

1. Vzdělání a zaměstnanost
2. Bydlení, sociální oblast, zdraví a hygiena
3. Bezpečnost a prevence kriminality

Členy TPS navrhuje MP a potvrzuje ŘVP, stejně jako jejich doplnění, výměnu či odvolání.

Za účelem efektivního operativního řízení realizace programu je žádoucí vytvoření páteřní organizace (jedna pro všechny priority nebo tři, každá pro jednu z priorit) pro kontinuální řešení **tří klíčových priorit**, které jsou rozhodující pro dlouhodobě fungující řešení a dosažení požadované inkluze:

Počáteční vzdělávání – koordinace a řízení aktivit/projektů vedoucích ke zlepšení úrovně vzdělanosti dětí ze sociálně slabých rodin.

Zaměstnanost – koordinace a řízení aktivit/projektů vedoucích ke zvýšení zaměstnanosti obyvatel z vyloučených lokalit a dlouhodobě nezaměstnaných.

Bydlení - koordinace a řízení aktivit/projektů vedoucích jak ke zlepšení úrovně bydlení ve vyloučených lokalitách tak k postupnému rušení vyloučených lokalit a integraci tamních obyvatel v majoritní společnosti.

Tento návrh je inspirován zkušeností ze Španělska (organizace Fundación Gitano a IRIS), ale také hlavním problémem existujících aktivit v ČR i Ostravě, které jsou postaveny především na časově a kapacitně omezených projektech a jejich realizátorech z neziskového sektoru.

Navržené profesionální páteřní organizace, s příslušným rozpočtem, odbornými kapacitami i pravomocemi, by byly jak hlavním řešitelem tak i jádrem tematických sítí spolupráce s cílovými skupinami a neziskovými organizacemi, kterým by také zadávaly služby v dané oblasti a kontrolovaly jejich výsledky.

Dodavatelé služeb pro realizaci programu a jeho dílčích aktivit (DSR) – hrají klíčovou roli při vlastní realizaci projektu. Dodavatelé vzešlí z výběrového řízení na realizátory dílčích aktivit/projektů programu. Dodavatelé splňují kritérium existující zkušenosti s realizací obdobných aktivit jako je předmět poptávaného plnění. Zadavatelem bude MMO nebo nově vzniklé příspěvkové agentury v závislosti na dalším vývoji a podmínkách zisku finančních prostředků. Prostor pro spolupráci je zde otevřen širokému spektru akterů, kteří disponují know-how potřebným pro dosažení úspěchu programu – neziskovým organizacím, obecně prospěšným společnostem, soukromým subjektům atd.

social inclusion, representatives of the key NGOs and workers of relevant departments of the City of Ostrava on one side and; selected districts and private entities that have an interest in programme implementation (Roma businessmen, owners of dwellings, other interest groups and social partners, etc.) on the other side.

The TWG's follow the work of previous TWG's that were established during the preparatory stage of the project. The TWG's are formed by 15 members each and there are **three of them**:

1. Education and employment
2. Housing, social field, hygiene and sanitary
3. Safety and crime prevention

The members are suggested by PM and confirmed by FEP as well as their addition, change or withdraw.

For the purpose of efficient operational management of the programme implementation it is essential to create a backbone organization (one for all the priorities or three for each of them) for the continual solution of the three key priorities which are crucial in the long-term retrospective of functional solutions in the fields of:

Early education – coordination and management of activities/projects aimed at improving the level of education of children from socially disadvantaged families.

Employment – coordination and management of activities/projects aimed at increasing employment of socially excluded and long-term unemployed.

Housing - coordination and management of activities/projects aimed at improving the living standards in excluded localities and to gradual integration of local people into majority society.

This proposal is inspired by the experience of Spain (Fundación Gitano organization and IRIS), but also by the major concern of existing activities in the CR and Ostrava, which are based primarily on the time-limited projects of NGOs.

The proposed professional backbone organizations with appropriate budget, technical capacity and competence would be the lead coordinators and cores of thematic networks of cooperation within the target groups and NGOs.

Suppliers of services to implement the programme and its sub-activities (SSP) – represent the key entity when implementing the project. Suppliers emerged from the tender to implement partial activities/sub-projects of the programme. Suppliers meet the criterion of the existing experience in implementing similar activities as the subject of required fulfilment. The contracting authority will be the City of Ostrava or emerging contributory agencies, depending on future developments in terms of profits and funds. Scope of cooperation is open to a wide spectrum of actors who have the know-how required to achieve the success of the programme – NGOs, civic associations, private entities, etc.

7 Mechanismus financování programu

PRO ZAJIŠTĚNÍ FINANCOVÁNÍ KOMPLEXNÍHO PROGRAMU, RESP. JEHO JEDNOTLIVÝCH PROJEKTŮ, LZE VYUŽÍT STÁVAJÍCÍ OPERAČNÍ PROGRAMY (PRO OBDOBÍ REALIZACE PROGRAMU V LETECH 2012-2014):

7 Programme funding

TO ENSURE THE FUNDING OF THE COMPREHENSIVE PROGRAMME, RESPECTIVELY ITS VARIOUS PROJECTS THE EXISTING OPERATIONAL PROGRAMMES CAN BE USED (FOR THE PROGRAMME IMPLEMENTATION IN 2012 - 2014):

OPERAČNÍ PROGRAM VZDĚLÁVÁNÍ PRO KONKURENCESCHOPNOST

V rámci Prioritní osy 1, oblasti podpory 1.2 – Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, lze podpořit **projekty vedoucí ke zlepšení úrovně vzdělanosti dětí v počátečním vzdělávání ze sociálně slabých rodin.**

Projekty lze předkládat do globálního grantu Moravskoslezského kraje, který získal do této oblasti podpory na realizaci projektů v období let 2012–2015 celkem 102,3 mil. Kč, přičemž v rámci 1. kola výzvy k předkládání projektů (uzávěrka v červnu 2011) byly dány k dispozici prostředky ve výši 70 mil. Kč.

OPERAČNÍ PROGRAM LIDSKÉ ZDROJE A ZAMĚSTNANOST

V rámci tohoto operačního programu lze zajistit financování projektů zaměřených na podporu zaměstnanosti obyvatel z vyloučených lokalit a podporu nabídky sociálních služeb pro tyto obyvatele.

V rámci Prioritní osy 3, oblasti podpory 3.2 – Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit, lze podpořit **projekty vedoucí k podpoře sociálních služeb a dalších nástrojů ve prospěch sociální integrace včetně aktivit umožňujících prevenci sociálního vyloučení** nebo přímou pomoc příslušníků sociálně vyloučených romských komunit.

Aktuální výzva MPSV s č. 19 (číslo globálního grantu CZ.1.04/3.2.01), která je otevřená od srpna 2008, stále ještě disponuje finančními prostředky na realizaci projektů ve výši 82,7 mil. Kč z celkem 477,4 mil. Kč celkové původní alokace výzvy (údaj platný v dubnu 2011).

V rámci Prioritní osy 3, oblasti podpory 3.3 – Integrace sociálně

THE OPERATIONAL PROGRAMME EDUCATION FOR COMPETITIVENESS

Within Priority Axis 1, the area of support 1.2 – Equal opportunities for children and pupils, including children and pupils with special educational needs can be supported by **projects to improve the level of education of children in early education from socially disadvantaged families.**

The projects may be submitted to the global grant of the MSR, which obtained a total of 102.3 million CZK in this area of support for projects in the period 2012 – 2015. For the first round of proposal calls (deadline in June 2011) funds amounting to 70 million CZK were available.

THE OPERATIONAL PROGRAMME HUMAN RESOURCES AND EMPLOYMENT

Within this operational programme funding of those projects aimed at promoting employment of people from excluded localities can be provided and social support services for these residents can be offered.

Within Priority Axis 3, the area of support 3.2 – “Support of the social integration of Roma communities” **the projects leading to the promotion of social services and other tools for social integration activities**, including enabling the prevention of social exclusion or direct assistance to members of socially excluded Roma communities, can be granted.

The Ministry of Labour grant Call No. 19 (No. CZ.1.04/3.2.01 global grant), which was started in August 2008, still has funds for the projects in the amount of CZK 82.7 million of a total of 477.4 million CZK total initial allocation calls (valid data from April 2011).

Within Priority Axis 3, support 3.3 – ‘Integration of socially excluded groups into the labour market’ **the projects to**

vyločených skupin na trh práce lze podpořit **projekty vedoucí k posílení pracovní integrace obyvatel z vyloučených lokalit a dlouhodobě nezaměstnaných** (včetně tvorby pracovních míst) a odstraňování bariér znesnadňujících jejich vstup a udržení se na trhu práce.

Aktuální výzva MPSV s č. 75 (číslo globálního grantu CZ.1.04/3.3.05) byla vyhlášena v dubnu 2011 a její celková alokace činí 395 mil. Kč (příjem žádostí však končí v srpnu 2011).

INTEGROVANÝ OPERAČNÍ PROGRAM

V rámci Prioritní osy 3, oblasti intervence 3.1 Služby v oblasti sociální integrace, podporované aktivity 3.1b) **investiční podpora při zajištění dostupnosti takových služeb, které umožní návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti**, lze podpořit **investiční projekty umožňující rozvoj podporovaných sociálních služeb** dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (**odborné sociální poradenství, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi, terénní programy, sociální rehabilitace, krizová pomoc, kontaktní centra, domy na půl cesty a azylové domy**). Cílem tohoto programu je zajistit dostupnosti sociálních služeb ve vybraných sociálně vyloučených romských lokalitách, které umožní integraci cílových skupin do společnosti a na trh práce.

Aktuální kontinuální výzva č. 6 byla vyhlášena MPSV v květnu 2011 s celkovou alokací 260,4 mil. Kč, přičemž tato výzva umožňuje obcím a nestátním neziskovým organizacím předkládat projekty ve finančním objemu 0,5 až 25 mil. Kč (nejpozději do června 2013).

Současně lze pro potřeby Komplexního programu inkluze využít prostředky alokované v rámci Prioritní osy 3, oblasti intervence 3.1 Služby v oblasti sociální integrace, podporované aktivity 3.1c) investiční podpora poskytovatelům sociálních služeb, zaměstnavatelům a dalším subjektům při prosazování a realizaci nástrojů sociální ekonomiky. Tyto prostředky jsou určeny k podpoře **investičních projektů zaměřených na nové podnikatelské aktivity naplňující principy sociálního podnikání se zaměřením na osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené** sociálním vyloučením a pocházející z jiného sociokulturního prostředí. Cílem tohoto programu je zajištění udržitelného zaměstnání znevýhodněných skupin v běžném podnikatelském prostředí včetně jejich individuálního rozvoje a podpory poskytování sociálních služeb.

Vyhlášení aktuální výzvy MPSV je plánováno na konec června 2011 (k 30. 6. 2011 však stále nebyla výzva zveřejněna).

Finanční prostředky k mezinárodní výměně zkušeností týkající se inkluzivní politiky a jejich nástrojů lze čerpat z národních (Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, oblast podpory 5.1 Mezinárodní spolupráce, aktuálně platná průběžná výzva č. 77) i komunitárních programů a iniciativ (LifeLong Learning Program, URBACT apod.)

V rámci stávajícího programovacího období lze využívat výše uvedených operačních programů a priorit v případech, kdy bude vyhlášena konkrétní výzva. Cílem je **maximálně využít aktuálních možností daných nastavením strukturální pomoci v ČR v tomto programovacím období a předložit v nich**

strengthen the work integration of people excluded locations and long-term unemployed (including job creation) and removal of barriers hindering their entry and stay in the labour market.

The Ministry of Labour grant call No. 75 (No. CZ.1.04/3.3.05 global grant) was announced in April 2011 and its total allocation amounts to CZK 395 million (income of applications, however, expired in August 2011).

THE INTEGRATED OPERATIONAL PROGRAMME

Within Priority Axis 3, the area of intervention 3.1 'Services in the field of social integration', supported by activities 3.1b) Investment aid in ensuring the availability of such services, to enable the return for the most vulnerable, who can be supported by allowing the development of the investment projects supported by social services under the Act No. 108/2006 Coll. on Social Services, as amended (the professional social counselling, low-threshold facilities for children and young people, socio-activation services for families with children, outreach programmes, social rehabilitation, crisis assistance, contact centres, halfway houses and shelters). The aim of this programme is to ensure the availability of social services in selected socially excluded Roma communities, which will allow the integration of target groups in society and the labour market.

The continuous call No. 6 was declared by the Ministry of Labour in May 2011 with a total allocation of 260.4 million CZK, while the call allows municipalities and non-governmental organizations to submit projects in the financial volume of 0.5 to 25 million CZK (by June 2013).

At the same time it may be needed for the inclusion of the comprehensive programme to use funds allocated under Priority Axis 3, the area of intervention 3.1 Services in the field of social integration, supported by activities 3.1c) investment support for social service providers, employers and others to promote and implement the tools of social economy. These funds are intended to support those **investment projects focused on new business activities fulfilling the principles of social entrepreneurship with a focus on socially excluded people or those at risk** of social exclusion and from different socio-cultural environment. This programme also aims to provide sustainable employment for disadvantaged groups in the current business environment including their individual development and support for the provision of social services.

The announcement of the current calls of the MLSA is scheduled for the end of June 2011 (by the June 30, 2011 the call has not been published yet).

The funds for the international exchange of experiences on inclusive policy and its instruments can be drawn from national (Operational Programme Human Resources and Employment, the area of intervention 5.1 International co-operation, the current on-going call No. 77) and community programmes and initiatives (Lifelong Learning Programme, URBACT etc.)

Under the current programming period the above operational programmes can be used and priorities in the cases where particular call will be announced. The aim **is to make the most of opportunities given by the current setting of structural assistance in the CR in this programming period and propose**

projektové žádosti k posouzení zprostředkujícím orgánům. Pro dosažení vyšší efektivity opatření je vhodné jejich **propojení s realizovanými investicemi v rámci Integrovaného plánu rozvoje města (IPRM)**. Ověřené postupy a princip doplňkovosti u investičních a neinvestičních projektů je dalším z předpokladů úspěšného rozšíření programu do dalších vyloučených lokalit města.

Mimo plánovaný harmonogram výzev lze využít finančních „přebytků“ alokovaných na jiné priority, ve kterých nebylo dostatečně čerpáno, a **usilovat o iniciaci jejich přesunu a rozdělení v rámci mimořádných výzev.**

V období do roku 2014 by ideálně měla být připravena institucionální a lidská kapacita pro akceleraci programu inkluze s využitím prostředků na technickou pomoc, ev. jiných, mj. také na základě zkušeností z pilotáže projektů v 1. etapě (2012–2013).

Aktuální dotační příležitosti pro účely Programu inkluze jsou shrnuty v tabulce č. 10.

PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ 2014+

(odpovídá 2. fázi realizace projektu Inkluze **2014–2020** – viz kapitola č. 9)

V průběhu negociací o podobě dalšího programovacího období Evropské politiky ekonomické a sociální soudržnosti jsou akcentovány **principy strategického projektování a koncentrování pomoci na míru danému území v rámci komplexních řešení.** Výše uvedené aspekty jsou plně v souladu s nastavením programu Sociální inkluze Ostrava.

I když aktuálně jsou podmínky nového programového období jen stěží odhadnutelné, vzhledem k diskusím o nastavení strukturální politiky se lze domnívat, že tato **etapa vytvoří pro realizaci komplexního Programu inkluze výhodnější podmínky, resp. bude vynucovat menší, nebo vůbec žádné zásahy do existujících projektových záměrů, které přímo odráží aktuální poptávku.**

the project applications to be examined by the intermediate authorities. To achieve higher efficiency such measures should be implemented to **link their investments under the Integrated Development Plan of the City (IDPC)**. Proven practices and the principle of complementarities of capital and non-investment projects is another of the prerequisites for the successful expansion of the programme to other excluded localities of the city.

In addition to the planned schedule of calls the financial "surplus" funds allocated to other priorities can be used. That means the funds that were insufficiently drawn and can be used to gratify with the extra calls.

In the period until the year 2014 the institutional and human capacity for acceleration of the inclusions using the funds for technical assistance, including also the experience of pilot projects in the first stage (2012–2013) should be prepared.

Current grant opportunities for purposes of inclusion are summarized in table No.10.

PROGRAMMING PERIOD 2014+

(Corresponding to the second phase of the project Inclusion from 2014 to 2020 - see chapter 9)

During the negotiations about the form of the next programming period of the European policy of economic and social cohesion **the principles of strategic planning and concentration of assistance made-to-measure of the given territory within the framework of complex solutions are accentuated.** The above mentioned aspects are fully consistent with the setup of the Inclusion Programme Ostrava.

Although the current conditions of the new programming period are hardly estimable with regard to on-going discussions about the setup of structural adjustment policies, it can be considered, that **this period will create more favourable conditions for the implementation of the comprehensive Programme of inclusion, respectively it will enforce less or there will be no interference at all into the existing project plans that directly reflect the current demand.**

8 Proces realizace programu sociální inkluze

8 The implementation process of the Social inclusion programme

Program Sociální inkluze Ostrava 2011–2020 je navržen ve dvou fázích, z nichž první je připravena na roky 2011–2013 a druhá na roky 2014–2020. Důvodem pro toto dělení je vazba na hlavní zdroje financování programu, které budou pocházet z evropských fondů a příslušných operačních programů v České republice.

V první fázi, 2011–2013⁷, je nutné při zajišťování financí počítat s tím, že stávající mechanismy operačních programů příliš nepřejí realizaci větších integrovaných a dlouhodobých řešení, jako je program Sociální inkluze. V tomto období bude proto nutné využít tzv. „salámovou metodu“ a snažit se prosadit jednotlivé dílčí projekty do vyhlášených tematických výzev. I přes proklamovanou podporu tomuto programu na nejvyšších rozhodovacích a politických úrovních nelze reálně očekávat změny v existujících implementačních mechanismech, které by umožnily realizovat program jako celek nebo ve větších celcích. Tuto podporu je naopak potřebné využít k jednání a prosazení Integrovaného programu sociální inkluze na další finanční období.

Z výše uvedených důvodů je vhodné tuto první fázi vnímat jako pilotní a přípravnou, během níž dojde k nastartování některých dílčích projektů, ale především k vytvoření, ověření a posílení struktur pro realizaci programu ve 2. fázi. V této první fázi bude také docházet k aktualizaci navrženého programu Sociální inkluze pro další fázi.

Druhá fáze, 2014–2020, má dvě varianty procesu, které závisejí na vstřícnosti implementačního rámce k integrovaným řešením.

The Social Inclusion Ostrava 2011–2020 Programme is designed in two phases, the first of which is prepared for the years 2011–2013 and the second for the years 2014–2020. The reason for this division is the link to the main sources of funding that will come from European funds and the operational programmes in the Czech Republic.

In the first phase, 2011–2013⁷, it is necessary to bear in mind when securing the funding, that the existing mechanisms of the operational system is not in favour of the implementation of such large, integrated and long-term projects, such as the Social Inclusion. This period will therefore need to use so called "salami technique" little by little, and try to enforce the individual sub-projects announced by the thematic calls. Despite the proclaimed support of this programme at the highest political levels it cannot be expected that any changes will be made in the existing implementation mechanisms that would enable to implement the programme as a whole. It is necessary to use this support to negotiate and promote social inclusion of the Integrated Programme for the next financial period.

For the above-mentioned reasons the first phase should be seen as a preparatory and pilot, stage during which some of the sub-projects will begin. But primarily the focus will be set at the structures for implementing the programme in its second phase. In the first phase the updates of the proposed programme for the next phase of the Social Inclusion will also take place.

The second phase, 2014–2020, has two variants of the process, which depend on the willingness of the implementation

⁷ V programovacím období EU 2007–2013 lze předpokládat realizaci projektů do roku 2014 (s dokončováním do prvního pololetí 2015) a v následném období 2014–2020 lze předpokládat reálný start projektů od roku 2015.

⁷ Direct intervention - this is the average annual cost; categories fiscal costs and loss of lower productivity humiliated by 20% - going cost reduction due to the positive effects of implementation of the Programme inclusions.

Doporučení Evropské komise a navazující aktivity Ministerstva pro místní rozvoj ČR dávají naději, že budoucí programové období bude lépe nastaveno pro realizaci integrovaných programů, jako je Sociální inkluze Ostrava. V tom případě by se tento program předkládal a realizoval jako jedno komplexní řešení. Druhou variantou je, že úpravy v implementačním rámci nebudou podstatné a pak bude nutné opakovat postup z první fáze, tedy po jednotlivě předkládaných dílčích projektech.

I přes nedostatky současného procesu a řadu neznámých v budoucím implementačním uspořádání je velkou výhodou samotná existence programu Sociální inkluze Ostrava 2011–2020, protože popisuje cíle a cesty k nim prostřednictvím sady vzájemně provázaných projektů. Tím zpřesňuje vnitřní komunikaci zainteresovaných aktérů a dává šanci na lepší komunikaci společných cílů navenek, k veřejnosti i klíčovými financujícími institucemi.

8.1 KONTROLA PROCESU - AKTÉŘI A REALIZÁTOŘI

K realizaci programu Sociální inkluze a transparentní kontrole využití získaných veřejných zdrojů jsou navrženy strategické a operativní organizační jednotky programu, které jsou popsány v příslušné kapitole. Jedná se zejména o řídicí výbor programu, výkonnou radu, manažera programu a tematické pracovní skupiny. K realizaci a koordinaci programu je navrženo využít služeb dodavatele vzešlého z výběrového řízení.

Tento transparentní proces kontroly byl zahájen již během přípravy první verze programu, kdy byly vytvořeny tři tematické pracovní skupiny, do nichž se aktivně zapojilo více než 50 zástupců relevantních organizací. Dále byl program představen a projednán na dalších akcích, jako např.:

- Jednání vedení statutárního města Ostravy s Milenou Vicenovou, velvyslankyní ČR při EU
- Jednání s představiteli Evropské komise v Bruselu
- První odborný seminář Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR) pro Evropu na téma „Použití přístupu založeného na lidských právech při tvorbě a monitorování rozpočtu“ proběhl ve dnech 6. a 7. 6. 2011
- Jednání s premiérem Vlády ČR u příležitosti návštěvy světově známého filantropa maďarského původu George Sorose v Praze v souvislosti s končícím českým předsednictvím iniciativě Dekáda romské integrace (Mgr. Sri Kumar Vishwanathan)

Jedním z hlavních požadavků a návrhů programu Sociální inkluze je široké zapojení obyvatel z vyloučených lokalit, Romů, sociálně vyloučených, a to nejen jako cílových skupin, na které se program zaměřuje, ale i do realizačních a řídicích struktur programu. Je žádoucí, aby se v rámci programu posílily kapacity, dovednosti, motivace, sebevědomí a odpovědnost těch reprezentantů cílových skupin, kteří se aktivně zapojí do jeho realizace.

8.2 KOMUNIKACE NAVENEK

K zajištění komunikace programu Sociální inkluze Ostrava navenek je navržen integrovaný projekt „Poznejme se“ a jeho první dílčí část, kterou je projekt „Barvené vidění“. Jeho podrobný popis je uveden v příloze, kde jsou Rodné listy všech navržených projektů. Hlavní body tohoto projektu jsou následující.

framework for an integrated solution. Recommendation of the European Commission and related activities of the Ministry for Regional Development gives hope that the future programming period will be better set for the implementation of integrated programmes such as Social Inclusion Ostrava. In this case, this programme is presented and implemented as a comprehensive solution. The second option is that the adjustments in the implementation will be substantial and will need to repeat the procedure from the first phase, after the individual sub-projects submitted.

Despite the shortcomings of the current process and a number of unknowns in the future implementation arrangements the actual existence of the Social Inclusion 2011–2020 Ostrava is a great advantage, because it describes the goals and the ways to achieve them through the set of mutually interrelated projects. The internal communication of the stakeholders and other participants will be improved and therefore the communication of the targets towards the general public and key financial institutions will be more efficient.

8.1 THE CONTROL PROCESS - THE PARTICIPANTS AND THE CONTRACTORS

To implement the social inclusion and transparent control of the use of the public funds the strategic and operational organizational units of the programme are organized, as described in the relevant chapter. Particularly speaking the Steering Committee, Executive Board, Program Manager and the Thematic Working Groups are in charge. The implementation and coordination of the programme is designed to use the services contractor emerging from the tender.

This transparent review process was initiated during the preparation of the first version of the programme. In this stage three thematic working groups were created. More than 50 representatives of relevant organizations are actively involved in the TWG's. In addition to that the programme was presented and discussed at other events, such as:

- The meeting of the City of Ostrava representatives with Mrs. Milena Vicenová, Ambassador to the EU;
- The negotiations with the representatives of the European Commission in Brussels;
- The first seminar of the Office of UN High Commissioner for Human Rights (OHCHR) for Europe on the topic "Using an approach based on human rights in formulating and monitoring budget" which was held on June 6 and 7, 2011;
- The meeting with Prime Minister of the Czech Republic on the occasion of the visit of the world famous Hungarian-born philanthropist George Soros in Prague in the context of ending the Czech Presidency of the Decade of Roma Inclusion (MA Sri Kumar Vishwanathan).

One of the main requirements and proposals of the Social Inclusion is a broad involvement of people from excluded localities, Roma, socially excluded, but also the target groups the programme does not focus on. It is desirable that the programme will strengthen the capacity, skills, motivation, confidence and responsibility of those target groups representatives who will be actively involved in its implementation.

Dílčí projekt „Barevné vidění“ bude cíleně působit na majoritní společnost s cílem postupně snížit podíl těch, kteří vnímají Romy negativně a nechtěli by je mít za sousedy, spolupracovníky či zaměstnance, jak dlouhodobě vyplývá z průzkumů veřejného mínění. Klíčové aktivity budou zaměřeny jednak na seznámení majority s přirozenými předpoklady příslušníků romské komunity pro výkon některých činností – tradiční řemesla, asistentky seniorů, kuchařky; jednak se schopností vykonávat běžná povolání důležitá pro každodenní život ve městě.

Budeme také systematicky vyhledávat, zaznamenávat a poutavě prezentovat zajímavé příběhy lidí z vyloučených lokalit, kteří úspěšně zvládli problém svůj či rodiny, přispěli významně k rozvoji vlastní komunity nebo soužití s majoritou, prosadili či proslavili se ve společnosti apod. Tyto příběhy budou využívány jak dovnitř komunity (příklad k následování, posílení sebevědomí) tak i k majoritní společnosti („barevnější“ náhled na Romy a soužití s nimi, odklon od paušálního k individuálnímu posuzování).

Tomuto dílčímu projektu již předcházela výběr první „tváře programu inkluze“ v etapě jeho přípravy. Je jí paní Květuše Horváthová, která aktuálně úspěšně působí na pozici sociální asistentky společnosti Vzájemné soužití. Její osoba bude po celou dobu realizace programu symbolizovat bezproblémovou spolupráci minority a majority, která přináší prospěch oběma stranám a společnosti jako celku. Předpokládá se její účast na oficiálních setkáních v rámci projektu Inkluze, aktivní podílení se na prezentaci projektu směrem k většinové společnosti a dalších aktivitách programu. V následujících letech budou doplňovány další osobnosti z vyloučených lokalit i majoritní společnosti, které se významně zapojí do úspěšných projektů (podrobně je PR strategie navržena v rámci Integrovaného projektu Poznejme se, dílčího projektu Barevné vidění).

8.2 THE EXTERNAL COMMUNICATION

To ensure the external communication for the programme Social Inclusion Ostrava, the integrated project ‘Let’s get to know each other’ and its first sub-section, the sub-project ‘Colourful vision’ was proposed. Its detailed description is given in the Annex, where the birth certificates of all proposed projects can be found. The main points of this project are as follows.

The sub-project ‘Colourful vision’ will target the majority society in order to gradually reduce the proportion of those who perceive the Roma negatively and would not want to have them as neighbours, colleagues or employees as long-term results from the public opinion polls. The Key activities will be aimed on familiarization of the majority with natural predispositions of Roma for performance specific activities - traditional crafts, senior assistants, cooks; and also the ability to perform ordinary jobs.

We shall systematically search for, record and attractively present interesting stories of people from excluded locations who have successfully dealt with their own problems or those of their family. Those who have significantly contributed to the development of their community or coexistence with the majority and have proved themselves to society or become famous, etc. These stories will be used both inwardly towards the community (as examples to follow, or pride boosters), and outwardly towards the majority society (‘more colourful’ view of the Roma and coexistence with them; turning away from stereotypes to individualized opinions).

This sub-project has already started by selecting the first ‘Inclusion Programme face’ during its preparatory stage; the first person chosen is Mrs Květuše Horváthová, who is currently in the position of the social assistant of the association Living Together. The person shall at all times symbolize the realization of the seamless cooperation of the majority and minority, which benefits both parties and society as a whole. Is assumed to participate in official meetings of the project Inclusion and active participation in the presentation of the project towards the majority society and other program activities. In the coming years, other people who will noticeably participate in successful activities of the programme will be addressed, from both: excluded and majority societies (detailed PR strategy is proposed in the Integrated project ‘Let’s get to know each other’ in its first sub-section, the sub-project ‘Colourful vision’).

9 Závěr - očekávané dopady programu

9 Conclusion - the expected impact

Na otázku „**Co nového přináší program Sociální inkluze Ostrava 2011–2020?**“ mohou existovat dva základní názory.

1) „**Nic nebo jen málo.**“ Analýza k programu čerpala z již existujících dokumentů, které popisují stav a příčiny problémů sociálně vyloučených obyvatel a lokalit. Klíčové priority a potřebné intervence již byly také popsány, například v dokumentu Úřadu Vlády ČR „Koncepce romské integrace na období 2010–2013“. „Komplexnost realizovaných opatření a kontinuita jejich financování“ je v současném systému pouze zdánlivá. „Krizový management“ v řešení situace obyvatel vyloučených lokalit není z dlouhodobého hlediska efektivní, ani udržitelný. Praxe ukazuje, že pro dosažení viditelné pozitivní změny je třeba sjednotit a na místní úrovni koordinovat postup všech zainteresovaných aktérů, což aktuálně podmínky financování neumožňují. Návrh konkrétních opatření ve formě projektových záměrů vychází z existujících příkladů dobré praxe v tuzemsku i v zahraničí. Závěr je jasný. „**Co je třeba dělat je známo, jen je třeba to dělat.**“

2) „**Nový a ojedinělý přístup Ostravy k řešení složitého společenského problému.**“ K již známému CO je třeba dělat nabízí program cestu JAK to dělat. **Obsahově** – návrhem integrovaného programu složeného ze sady vzájemně provázaných projektů. **Kapacitně** – zainteresováním a koordinovanou spoluprací všech klíčových aktérů (bottom - up). Jde o živý dokument, jehož obsah a dílčí projekty mohou být průběžně rozvíjeny a doplňovány v reakci na definované potřeby zainteresovaných aktérů. **Politicky** – program patří k prioritám a je osobně podporován nejvyššími představiteli města. **Finančně** – Ostrava je připravena podílet se na národním spolufinancování programu při zajištění hlavních zdrojů z evropských fondů.

To the question ‘**What’s new in the programme of Social inclusion Ostrava 2011–2020?**’ There are two basic answers.

1) ‘**Nothing or very little.**’ The analysis of the programme draws on existing documents that describe the causes and problems of socially excluded people and localities. The key priorities and necessary interventions have been well described, for example in the document of the Government Office. “The concept of Roma integration for the period 2010 - 2013”. “The complexity of the implemented measures and continuity of their funding” is in the current system only apparent. “Crisis management” to address the situation of excluded areas is not effective and sustainable in the long term. Experience shows that to achieve a visible positive change it is necessary to unify and coordinate local actions of all stakeholders. The current system does not allow that. The design of concrete measures in the form of project plans is based on existing examples of good practice in the Czech Republic and abroad. The conclusion is clear. ‘**What needs to be done is known – it just needs to be done.**’

2) ‘**New and unique approach of the city of Ostrava to solve difficult social problems**’ - to the already known WHAT to do, the programme offers a way HOW to do it. **The content** is design by integrated programmes consisting of a set of interrelated projects. **The capacity** - coordinated action by involving all key actors (bottom - up). It is a live document, whose contents and the sub-projects can be continuously developed and added in response to identified needs of stakeholders. **The politics** - the programme is a priority and is personally supported by the highest representatives of the city. **The finance** - Ostrava is ready to participate in the national co-financing programme to ensure the main sources from European funds.

Hlavní dopady realizace programu Sociální inkluze Ostrava v letech 2011 až 2020 mohou být v hlavních prioritních oblastech následující: ⁸

A. Vzdělávání

1. Zvýšení podílu romských dětí, které úspěšně zvládnou vstup do základního školního vzdělání a absolvují jej v rozsahu obvyklém pro neromské děti, o 50 % v roce 2020 proti výchozímu stavu v roce 2011.
2. Zvýšení podílu romských středoškoláků a učňů, kteří úspěšně absolvují střední stupeň vzdělání, o 40 % v roce 2020 proti výchozímu stavu v roce 2011.
3. Zvýšení počtu romských studentů na vysokých školách o 100 % v roce 2020 proti výchozímu stavu v roce 2011.

B. Zaměstnanost

1. Snížení dlouhodobé nezaměstnanosti obyvatel v současnosti žijících ve vyloučených lokalitách do roku 2020 z cca 90 % pod 50 %.
2. Vytvoření min. 1 000 dočasných pracovních míst pro nezaměstnané obyvatele vyloučených lokalit v agentuře Labour Pool do roku 2020.
3. Dosažení min. 50% úspěšnosti v uplatnění absolventů programu Labour Pool na běžném pracovním trhu.
4. Zvýšení zaměstnatelnosti obyvatel vyloučených lokalit rozvojem pracovních dovedností až k získání dílčích kvalifikací pro min. 500 účastníků do roku 2020.

C. Bydlení

1. Zamezení dalšímu šíření sociálně vyloučených lokalit a prostorové segregaci jejich obyvatel a snížení počtu obyvatel žijících v těchto lokalitách o 50 % do roku 2020 proti výchozímu stavu v roce 2011.
2. Zvýšení dostupnosti sociálního bydlení pro romské domácnosti s nízkými příjmy – zajištění cca 500 takových bytů do roku 2020, s předností integrace v majoritní společnosti. Současné zajištění nástrojů pro podporu vzájemného soužití, a to jak formativní (přípravné programy, poradenství a monitorování před nastěhováním a během prvních let po nastěhování) tak represivní (sankce za neplnění povinností a narušování soužití, od upozornění, přes zvýšený dohled až po vystěhování).
3. Zvýšení kvality bydlení v lokalitách obydlených převážně sociálně slabými rodinami, a to především aktivním zapojením a motivací samotných obyvatel, s využitím nástrojů dobrovolnické práce a placené práce prostřednictvím agentury Labour Pool a s vazbou na legislativní opatření související s vyplácením sociálních dávek a podpor v nezaměstnanosti. Dosažení min. základních standardů bydlení, občanské vybavenosti a kultury prostředí ve všech lokalitách města, včetně tzv. vyloučených, do roku 2020.

The main impacts of the programme Social Inclusion Ostrava in the years 2011 to 2020 may be in the main priority areas as follows: ⁸

A. Education

1. Increasing the share of Roma children who successfully manage access to elementary schools and finish it at the same time as non-Roma children, by 50 % in 2020 compared to baseline in 2011.
2. Increasing the share of Roma high school students and apprentices who successfully complete secondary education, by 40 % in 2020 compared to baseline in 2011.
3. Increasing the number of Roma students in high schools by 100 % in 2020 compared to baseline in 2011.

B. Employment

1. Reducing the long-term unemployment of residents currently living in excluded localities by 2020 from about 90 % to 50 %.
2. Creating min. 1,000 temporary jobs for unemployed people from excluded areas in the Agency Labour Pool for 2020.
3. Achieving min. 50% success rate for graduates in the Labour Pool project on the current job market.
4. Increasing the employability of people from excluded localities by developing job skills to obtain partial qualifications for min. 500 participants in 2020.

C. Housing

1. Preventing further spread of socially excluded areas and space segregation of their populations and reduce the number of people living in these areas by 50 % by 2020 compared to baseline in 2011.
2. Increase availability of social housing for Roma households with low incomes - providing about 500 such apartments in 2020, with the advantage of integration in the mainstream society. Ensure tools to promote mutual co-existence, both formative (training programmes, advice and monitoring before moving and during the first years after the move) and repressive (sanctions for failure to meet obligations and distortions in coexistence, from warnings, through increased supervision until after the eviction).
3. Improving the quality of housing in areas populated by mainly socially weak families, especially the active involvement and motivation of people themselves, using the tools of volunteer work and paid work through the Agency Labour Pool and with link to the legislative measures relating to the payment of social benefits and unemployment benefits. Achieving min. basic standards of housing, amenities and cultural environment in all areas of the city, including 'the excluded localities', by the year 2020.

⁸ Kvantifikace předpokládaných dopadů je obtížná vzhledem k nedostatečné nebo zcela chybějící statistice, která by umožnila srovnávat současný a budoucí stav. Jsou-li čísla uvedena, jedná se o expertní názor zpracovatelů.

⁸ Direct interventions - this is the average annual cost; categories fiscal costs and loss of lower productivity humiliated by 20% - going cost reduction due to the positive effects of implementation of the Programme inclusions.

Vydalo / Published by

Statutární město Ostrava / City of Ostrava Authority
Prokešovo náměstí 8, 729 30 Ostrava

Listopad 2011 / November 2011

Text / Text by

Marek Gavenda, Eva Homolová, Zdeněk Karásek (RPIC-VIP s.r.o.)

Anglická verze / Translated by

Hello language school s.r.o.

Foto / Photo by

Česká tisková kancelář (ČTK) / Czech News Agency (CTK)

Grafická úprava / Graphic design

IanDerson advertising, s.r.o.